

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Sara Fromholdt

”Feministi kaikille”

Kuratoitua aktivismia Instagram-tilillä

Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö
Digitaalisen median pro gradu -tutkielma
Viestinnän monialainen maisteriohjelma

Vaasa 2023

VAASAN YLIOPISTO
Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö

Tekijä:	Sara Fromholdt		
Tutkielman nimi:	”Feministi kaikille” : Kuratoitua aktivismia Instagram-tilillä		
Tutkinto:	Filosofian maisteri		
Oppiaine:	Viestinnän monialainen maisteriohjelma Digitaalinen media		
Työn ohjaaja:	Merja Koskela		
Valmistumisvuosi:	2023	Sivumäärä:	91

TIIVISTELMÄ:

2020-lukua on värittänyt kiivas poliittinen keskustelu eri medioissa. Ihmisoikeusaktivismi on nostanut päätään sosiaalisessa mediassa liittyen esimerkiksi COVID-19-pandemiaan, Black Lives Matter -liikkeeseen sekä feminismiin, erityisesti intersektionaaliseen feminismiin. Intersektionaalissa feminismissä tunnustetaan ihmisiä eriarvoistavia tekijöitä ja kuinka eriarvoistavat tekijät vaikuttavat toisiinsa. Intersektionaalisuutta voi tarkastella esimerkiksi sukupuolen, alkupe-
rän, seksuaalisen suuntautumisen, yhteiskuntaluokan, iän ja toimintakyvyn kautta. Tutkielmassa nimitän näitä intersektionaalisiksi risteävyyksiksi.

Tutkielman tavoitteena on selvittää, minkälaisista aineksista intersektionaalinen feminismi rakentuu Instagram-tilillä @feminist sekä kuinka @feminist-tili jakaa informaatiota julkaisuillaan digitaalisen aktivismin kontekstissa. Instagram-tili @feminist määrittelee tilinsä intersektionaalisen feminismin puolestapuhujaksi. Aineistona tutkielmassa on 100 julkaisua @feminist-tililtä ja julkaisut on kerätty satunnaisotannalla aikaväleillä 1.1.–31.3.2022 ja 1.6.–31.8.2022. Tarkastellessani intersektionaalista feminismiä ja informaation jakamista @feminist-tilillä käytän tutkielmassa menetelmänä laadullista ja määrällistä sisällönanalyysia. Analyysissa yhdistän aineisto- ja teorialähtöistä lähestymistapaa. Koska Instagram on visuaalinen sosiaalinen media, tarkastelen myös visuaalisuuden suhdetta julkaisujen aiheeseen. Visuaalisen analyysin osalta hyödynnän kulttuurista ja biologista kategorisointia nojaten intersektionaalisuuden teoriaan.

Tutkimustuloksista käy ilmi, että neljän tai useamman risteävyyden yhdistelmät ovat erittäin vähäisiä. Kahden risteävyyden yhdistelmät ovat yleisiä ja aiheiksi kahden risteävyyden julkaisuista nousee esiin POC-naiset, abortti, LGBTQIA+ sivistys sekä lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatus. Visuaalinen analyysi puolestaan osoittaa, että valokuvien perusteella voi olla vaikeampaa tunnistaa eriarvoistavia tekijöitä ja niiden välisiä suhteita, koska opitut normit ohjaavat kulttuurista ja biologista kategorisointia. Instagramissa @feminist-tili keskittyy informaation jakamisessa erityisesti sosiaaliseen kuratointiin.

Instagramin @feminist-tilin sisältöä voi luonnehtia intersektionaaliseksi feminismiksi, koska se tarkastelee eriarvoistavia tekijöitä suhteessa toisiin eriarvoistaviin tekijöihin, mutta yhdenvertaisemmissa julkaisuaiheissa on kehittämisen varaa. Mitä yksilöllisempiä eriarvoisuuden kokemukset ovat eli mitä useampi intersektionaalinen risteävyys on tunnistettavissa, sitä vähemmän ne saavat näkyvyyttä @feminist-tilillä. Tili hyödyntää vain osittain Instagramin tarjoumia digitaalisessa aktivismissä. Aineiston perusteella informaation jakaminen keskittyy sosiaaliseen kuratointiin, jolloin @feminist-tili tuottaa hyvin vähän omaa sisältöä ja keskittyy muiden sisältöjen jakamiseen ja myös yhteisön kasvattamiseen.

AVAINSANAT: sosiaalinen media, feminismi, intersektionaalisuus, digitaalinen aktivismi, Instagram

Sisällys

1	Johdanto	7
1.1	Tavoite	9
1.2	Aineisto	11
1.3	Menetelmä	15
2	Feminismi ajassa muuttuvana ilmiönä	21
2.1	Feminismin ensimmäinen ja toinen aalto	22
2.2	Nykypäivän feminismi	23
2.3	Intersektionaalisuus ja sen risteävyydet	24
2.3.1	Sukupuoli	26
2.3.2	Ikä, toimintakyky ja yhteiskuntaluokka	27
2.3.3	Alkuperä	29
2.3.4	Seksuaalinen suuntautuminen	30
3	Aktivismia sosiaalisessa mediassa	32
3.1	Kansanliike	33
3.2	Feministinen aktivismi verkossa	34
3.3	Alustana Instagram	35
4	Intersektionaalisen feminismin aineksia ja aktivismia	40
4.1	Intersektionaaliset risteävyydet ja naisen representaatio	41
4.1.1	Kahden risteävyyden yhdistelmät	47
4.1.2	Kolmen risteävyyden yhdistelmät	50
4.1.3	Naisen representaatio	52
4.2	Kuvan ja videon yhteys intersektionaalisiin aineksiin	57
4.3	Digitaalisen aktivismin piirteet	66
4.3.1	Julkaisujen mediamuodot	68
4.3.2	Sosiaalinen kuratointi	69
4.3.3	Hashtagien käyttö	70
4.3.4	Muita informaation välittämisen tapoja	72
4.4	Yhteenveto	74

5	Päätäntö	77
	Lähteet	84

Kuvat

Kuva 1. Esimerkki aineiston julkaisusta (Instagramin @feminist-tili).	13
Kuva 2. Aktivistiset ominaisuudet Instagramissa (Instagram 2022).	37
Kuva 3. Toimintakyky-risteävyys julkaisussa 13.6.2022/38 (Instagramin @feminist-tili).	46
Kuva 4. Toimintakyky-risteävyys ja naisen representaatio julkaisussa 5.3.2022/249 (Instagramin @feminist-tili).	54
Kuva 5. #BlackHerStoryMonth aineiston julkaisussa 9.2.2022/129 (Instagramin @feminist-tili).	56
Kuva 6. Patriarkaatti aineiston julkaisussa 16.8.2022/292 (Instagramin @feminist-tili).	57
Kuva 7. Kelan viesti suhteessa julkaisun aiheeseen aineiston julkaisussa 24.6.2022/203 (Instagramin feminist-tili).	60
Kuva 8. Teksti visuaalisena elementtinä aineiston julkaisussa 25.6.2022/90 (Instagramin @feminist-tili).	61
Kuva 9. Visuaalisten elementtien yhdistelyä aineiston julkaisussa 9.3.2022/279 (Instagramin @feminist-tili).	62
Kuva 10. Alkuperä-risteävyyden ilmeneminen aineiston julkaisussa 12.2.2022/144 (Instagramin @feminist-tili).	63
Kuva 11. Valokuvan viesti suhteessa aiheeseen aineiston julkaisussa 13.1.2022/34 (Instagramin @feminist-tili).	65
Kuva 12. Aineiston julkaisu 13.7.2022/162, jossa kuva ja kuvatekstin osa on lainattu toisilta käyttäjiltä (Instagramin @feminist-tili).	69
Kuva 13. Feminis-alkuisten hashtagien julkaisumäärät Instagramissa 7.1.2023 (Instagram).	71
Kuva 14. Kuvakaappaus @feminist-tilin profiilista, jossa näkyy linkki (Instagram 2023).	73
Kuva 15. Ohjaaminen bion linkkiin aineiston julkaisun 23.7.2022/201 kuvatekstistä (Instagramin @feminist-tili).	73

Kuviot

Kuvio 1. Informaation välittämisen tapojen tunnistaminen.	20
Kuvio 2. Risteävyyksien yhdistelmien määrät aineistossa, N = 100.	42
Kuvio 3. Risteävyyksien ja naisen representaation määrä aineistossa, N = 100.	43
Kuvio 4. Yksin esiintyvät risteävyydet aineistossa.	45
Kuvio 5. Viisi eniten esiintyvää kahden risteävyyden yhdistelmää aineistossa.	48
Kuvio 6. Viisi eniten esiintyvää kolmen risteävyyden yhdistelmää aineistossa.	51
Kuvio 7. Naisen representaatio yhdessä yhden risteävyyden kanssa.	53
Kuvio 8. 36 julkaisun kuvan ja/tai videon suhde julkaisun aiheeseen.	58
Kuvio 9. Tunnistamisen kategoriat visuaalisesta sisällöstä.	66

Taulukot

Taulukko 1. Intersektionaaliset risteävyydet ja naisen representaatio.	17
Taulukko 2. Visuaalisen sisällön suhde julkaisun aiheeseen.	19

1 Johdanto

2000-luvun toisen vuosikymmenen alku on ollut kiivaan, moniulotteisen ja globaalin yhteiskunnallisen keskustelun aikaa eri medioissa. Poliittisia kamppailuja on käyty kansalaisten keskuudessa eri sosiaalisen median alustoilla, ja verkossa tapahtuvat mielenilmaukset ovat vaihtuneet aiheesta toiseen lyhyelläkin aikavälillä. Ihmisoikeusaktivismi on nostanut päätään sosiaalisessa mediassa liittyen esimerkiksi COVID-19-pandemiaan, Black Lives Matter -liikkeeseen sekä naisten oikeuksiin aborttilakien suhteen.

Sosiaalisen median avulla voi tuoda yhteiskunnallisen keskustelun aiheita lähemmäksi ihmisiä, jotka eivät välttämättä määrittelisi omaa ajankäyttöään työn tai vapaa-ajan puolesta poliittisesti aktiiviseksi. Sosiaalisella medialla viitataan yleisesti erilaisiin, vuorovai- kutteisiin verkkoympäristöihin, joissa käyttäjät eli tuottajat kirjoittavat, valokuvaavat ja videoivat erilaisia sisältöjä samalla jakaen niitä muille (Matikainen, 2008, s. 24). Tällaisia verkkoympäristöjä eli sosiaalisen median alustoja ovat muun muassa Twitter, Instagram, Facebook ja TikTok. Sorce ja Dumitrica (2022, s. 158) kuvaavat aktivismia prosessina, jossa toimijat jakavat samanlaisia kokemuksia ja arvoja, jolloin niistä tulee yhteisesti jaet- tuja. Samankaltaiset kokemukset ja arvot tuovat toimijat yhteen ja yhteisiä aatteita sekä ajatuksia voidaan tarkoituksenmukaisesti jakaa esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tar- koituksena vaikuttaa julkiseen päätöksentekoon (Sorce & Dumitrica, 2022, s. 158).

Sosiaalisessa mediassa käytäviä poliittisia keskusteluja voidaan joissain tapauksissa mää- ritellä digitaaliseksi aktivismiksi. Joyce (2010, s. 1–2) selittää digitaalista aktivismia digi- taalisten verkostojen kautta, joissa verkko tarjoaa alustan erilaisille aktivismin tyypeille. Digitaalinen aktivismi pohjautuu teknologiaan ja sen käyttöön, mutta digitaalisella akti- vismilla on myös sosiaalinen, poliittinen tai taloudellinen ulottuvuus (Joyce, 2010, s. 2). Foster (2018, s. 164) määrittelee digitaalisen aktivismin muodoiksi muun muassa erilais- ten vetoomuksien allekirjoittamisen, kuten kansalaisaloitteiden, sähköpostien lähettä- misen tai muiden digitaalisten alustojen hyödyntämisen viestien lähettämisessä.

Aktivismin laajentuessa verkkoon myös feminismiin liittyvää keskustelua käydään paljon sosiaalisessa mediassa. Feminismin määrittely on haastavaa, koska se on aika- ja paikkasidonnainen käsite. Millsin (2005, s. 2–3) mukaan feminismin perinteinen käsitys juontaa juurensa naisten heikompaan asemaan yhteiskunnassa sekä eriarvoiseen kohteluun verrattuna miehiin. Feminismin kontekstissa eriarvoisuudella viitataan sekä yksilölliseen että institutionaaliseen syrjintään tarkoittaen, että joissain tapauksissa miehet ovat etuoikeutetummassa asemassa kuin naiset, esimerkiksi palkkatason, koulutuksen ja terveyden suhteen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (2022) määritelmän mukaan feminismi pyrkii vaikuttamaan sukupuolittuneiden rakenteiden purkamiseen ja vähentämään syrjiviä ja rajoittavia valtasuhteita. Feminismin määritelmä jää suppeaksi, jos sitä tarkastellaan vain sukupuolen näkökulmasta.

Nykypäivänä keskustelu feminismitä, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, keskittyy usein intersektionaaliseen feminismiin, joka huomioi laajemmin yhdenvertaisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Intersektionaalisen feminismin käsitteen teki tunnetuksi noin 30 vuotta sitten amerikkalainen oikeustieteen professori Kimberle W. Crenshaw, jonka ura ja tutkiuus on keskittynyt ihmisoikeuksiin ja rasismiin (Columbia Law School, 2022). National Association of Independent Schoolsin YouTube-videolla (2018) Crenshaw kutsuu intersektionaalisuutta metaforaksi, joka auttaa ymmärtämään moninaisia eriarvoisuuden piirteitä. Ihmisten eriarvoisuus luo eritasoisia vaikeuksia elämään, joita ei välttämättä oteta huomioon tavanomaisessa ajattelussa enemmistön keskuudessa (National Association Of Independent Schools, 2018). Intersektionaalinen feminismi voi siis tarkastella esimerkiksi mustien transnaisten oikeuksia suhteessa valkoisten transnaisten oikeuksiin – millaisia sosiaalisia, poliittisia tai yhteiskunnallisia eroja syntyy eriarvoistavista tekijöistä. THL (2021) määrittelee intersektionaalisuutta risteävien tekijöiden kautta, jotka liittyvät sukupuoleen, ikään, yhteiskuntaluokkaan, alkuperään, toimintakykyyn sekä seksuaaliseen suuntautumiseen. Risteävyys viittaa siihen, että intersektionaalisuutta tulee tarkastella myös sen kautta, miten edellä mainitut tekijät vaikuttavat toisiinsa (THL, 2021).

1.1 Tavoite

Tutkielman tavoitteena on selvittää, minkälaisista aineksista intersektionaalinen feminismi rakentuu Instagram-tilillä @feminist ja kuinka tili hyödyntää Instagramia informaation jakamisessa digitaalisen aktivismin kontekstissa. Tarkastelun kohteena tutkielmassa on @feminist-tili, koska se määrittelee tilinsä yhteisöksi, joka on intersektionaalisen feminismin puolestapuhuja (@feminist, 6.5.2022). Tilillä on suuri seuraajajoukko, 6,5 miljoonaa seuraajaa maailmanlaajuisesti, joten on aiheellista tarkastella sen luomaa kuvaa intersektionaalisesta feminismistä. Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Minkälaisista aineksista intersektionaalinen feminismi rakentuu @feminist-tilin julkaisuissa?
2. Millainen suhde @feminist-tilin visuaalisella sisällöllä on julkaisujen aiheisiin?
3. Miten @feminist-tili hyödyntää Instagram-julkaisuja informaation jakamisessa?

Instagramin @feminist-tili on aktiivinen intersektionaalisen feminismin sisällöntuottaja. Se, että sosiaalisen median tili määrittelee itsensä intersektionaalisen feminismin yhteisöksi, ei välttämättä tarkoita sitä, että se edustaa intersektionaalista feminismiä. Intersektionaalisen feminismin tunnistamisessa käytän apuna THL:n (2021) määrittelemiä intersektionaalisia risteävyyksiä: sukupuoli, ikä, yhteiskuntaluokka, alkuperä, toimintakyky ja seksuaalinen suuntautuminen, joiden pohjalta muodostan taulukon risteävyyksien tunnistamiseen. Eri risteävyyksiä ja niiden yhdistelmiä tunnistamalla voidaan päätellä intersektionaalisen feminismin luonnetta ja sen olemassaoloa @feminist-tilillä. Koska feminismi usein liitetään naiseuteen ja naisten oikeuksiin, ensimmäisen tutkimuskysymyksen kohdalla tarkastelen myös sitä, missä määrin aineiston julkaisut liittyvät suoraan naisiin. Koska risteävyydet ovat tutkielmassa valmiiksi annettuja, jätän tilaa myös muille havainnoille, jotka eivät välttämättä liity nimettyihin risteävyyksiin vaan avaavat intersektionaalisuuden mahdollisia muita rakenteita.

Instagram on sosiaalinen media, jonka käyttö pohjautuu nimenomaan visuaalisuuteen. Käyttäjät voivat ladata maksuttomasti kuvia ja videoita omalle käyttäjätililleen sekä jakaa, tykätä, kommentoida omia tai muiden käyttäjien sisältöjä (Instagram 2021). Ainoa tapa

olla sisällöntuottaja Instagramissa on jakaa kuvia tai videoita erilaisissa muodoissa. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla tunnistetaan intersektionaalisen feminismin ai-neksia @feminist-tilillä, esimerkiksi millaisia aiheita julkaisuista nousee esiin. Toisen tut-kimuskysymyksen kohdalla tutkin visuaalisen sisällön yhteyttä julkaisujen aiheisiin. Tar-kastelen, onko julkaisun visuaalisella sisällöllä, kuten kuvalla tai videolla yhteys julkaisun aiheeseen, onko kuva tai video kenties itsessään julkaisun viesti, löytyykö aiheiden visu-aalisista elementeistä mahdollisesti jotain yhtäläisyyksiä tai eroavaisuuksia. Tätä on hyvä tarkastella, koska @feminist-tili toimii Instagramissa, jolloin videot ja kuvat ovat tärke-ässä asemassa viestien välittämisessä.

Kolmas tutkimuskysymys liittyy informaation jakamiseen ja digitaaliseen aktivismiin. So-siaalisessa mediassa julkaisemalla tai jakamalla muiden julkaisuja jaetaan muille sosiaa-lisen median käyttäjille informaatiota erilaisista aiheista. Koska @feminist-tili määritte-lee sisältönsä intersektionaalisen feminismin kautta, on aiheellista tutkia, minkälainen suhde informaation jakamisella on digitaaliseen aktivismiin. Joycen (2010, s. 2) mukaan verkossa tapahtuva aktivismi pohjautuu teknologiaan ja sen käyttöön. Instagram on kuva- ja videopalvelu, joka toimii sekä verkkoselaimella että älypuhelimien sovelluksella. Instagramin käyttäjät tuottavat ja jakavat omia mediasisältöjään sekä kommentoivat ja jakavat muiden sisältöjä. Kolmannen tutkimuskysymyksen avulla selvitän, kuinka Ins-tagramin tekniset ominaisuudet mahdollistavat informaation jakamisen suoraan julkai-susta sekä kuinka @feminist-tili hyödyntää näitä ominaisuuksia.

Sosiaalinen media digitaalisen aktivismin ympäristönä ei ole uusi tutkimusaihe. Sosiaa-lista mediaa pidetään yhtenä keinona globaalille ja kollektiiviselle järjestäytymiselle, mutta sosiaalinen media on saanut osakseen myös kritiikkiä digitaalisen aktivismin ka-navana. Dumitrica ja Felt (2021) huomasivat digitaalisen aktivismin tutkimuksessaan, että tutkimukseen osallistuneet ihmiset, jotka ovat käyttäneet sosiaalista mediaa aktivis-min kanavana, eivät välttämättä osanneet ottaa huomioon sosiaalisen median teknisiä rajoituksia. Matich ja muut (2018) puolestaan tunnistivat tutkimuksessaan koskien femi-nististä #FreeTheNipple -liikettä, että digitaaliseen aktivismiin liittyy myös kaupallisia

hyötyjä, joita ei välttämättä voida pitää ideaaleina aktivismin kannalta, vaikkakin kaupalliset hyödykkeet, kuten #FreeTheNipple -paidat omalla tavallaan osallistavat aktivismiin ja lisäävät tietoisuutta aiheesta. Jos aktivismi on sidoksissa teknologiaan ja verkottuneeseen yhteiskuntaan, digitaalinen aktivismi kehittyy ja voi saada uudenlaisia muotoja ja määritelmiä. Digitaalisella aktivismilla voi olla myös vaikutusta feminismin kehitykseen käsitteenä, jolloin digitaalisuuden, aktivismin ja feminismin moninaista suhdetta tulee tutkia tarkemmin.

Koska kyseessä on tutkielma, joka tarkastelee feminismiä ja sen intersektionaalisuutta, nostan esille myös standpoint-teorian eli näkökulmasidonnaisuuden teorian erityisesti feminismin tutkimuksen kontekstissa. Näkökulmasidonnaisuuden tunnettuja teoreetikoita 1980-luvulla feminismin tutkimuksessa ovat Nancy Hartsock ja Sandra Harding, joiden ajatukset näkökulmasidonnaisuudesta pohjautuvat ajatukseen naisten alisteisesta asemasta suhteessa miehiin (Gurung, 2020, s. 107). Feminismin tutkimuksessa näkökulmasidonnaisuuden teoriaa on yleisesti käytetty menetelmänä ymmärtämään laajemmin sosiaalisia ja poliittisia valtasuhteita. Hartsock (1983, s. 285) kuvailee näkökulmasidonnaisuutta siten, että jokaisella on omat lähtökohdat, joista tarkastelee maailmaa. Omaan näkökulmaan vaikuttavat muun muassa sukupuoli ja yhteiskuntaluokka. Vaikka tarkoituksiperä olisi hyvä näkökulman ja mielipiteen luomisessa, omat lähtökohdat vaikuttavat lopputulokseen (Hartsock, 1983, s. 285). Tutkielman kirjoittajana tunnistan omat lähtökohdani ja näkökulmani suhteessa aiheeseen. Olen valkoinen cisnainen, joka tarkastelee sukupuolta ja seksuaalisuutta tietystä näkökulmasta ja jonka yhteiskuntaluokka, maantieteellinen sijainti, kansallisuus ja ikä voivat vaikuttaa siihen, miten käsittelen tutkielman teoriaa, analyysia, havaintoja ja johtopäätöksiä. Tutkielman kirjoittajana pyrin kyseenalaistamaan sekä tunnistamaan oman näkökulmasidonnaisuuteni suhteessa aiheeseen, pysymään objektiivisena, jotta tutkielman eettisyys ei vaarannu.

1.2 Aineisto

Aineistona tutkielmassa on 100 Instagram-julkaisua @feminist-tililtä. Aineisto on jaettu määrällisesti ja ajallisesti: 50 julkaisua ajalla 1.1.–31.3.2022 ja 50 julkaisua ajalla 1.6.–

31.8.2022. Aineisto on jaettu kahteen ajanjaksoon, jotta julkaisujen aiheet olisivat mahdollisimman monipuolisia, eivätkä sidoksissa tiettyihin tapahtumiin. Tilillä @feminist on esimerkiksi helmikuussa teemakuukausi #BlackHerStoryMonth, jolloin jaetaan erityisesti mustiin naisiin liittyviä julkaisuja. Ajanjaksoilla 1.1.–31.3.2022 ja 1.6.–31.8.2022 @feminist-tilillä on yhteensä 720 julkaisua.

Aineiston keruussa käytän yksinkertaista satunnaisotantaa, jossa kaikilla perusjoukon havaintoyksiköillä eli tutkielman tapauksessa 372 (1.1.–31.3.2022) ja 348 (1.6.–31.8.2022) julkaisulla on yhtä suuri todennäköisyys tulla valituksi. Instagramin @feminist-tilin vuoden 2022 ensimmäinen julkaisu on perusjoukon ensimmäinen julkaisu ja 31.3.2022 viimeiseksi julkaistu julkaisu on perusjoukon viimeinen eli 372 julkaisu. Aineiston julkaisut nimetään satunnaisotannassa tulleiden numeroiden sekä julkaisun päivämäärän perusteella eli esimerkiksi 7.6.2022/24. Sama on toistettu ajanjaksolla 1.6.-31.8.2022. Aineiston julkaisut ovat kaikki englanninkielisiä ja ne ovat joko video- tai kuvamuodossa kuvateksteineen (ks. kuva 1).

Kuva 1. Esimerkki aineiston julkaisusta (Instagramin @feminist-tili).

Instagram on sosiaalisen median kuva- ja videopalvelu, jossa voidaan ladata maksuttomasti kuvia ja videoita omalle käyttäjätillille sekä jakaa, tykätä, kommentoida omia tai muiden käyttäjien sisältöjä (Instagram 2021). Tutkielmassani julkaisu käsittää kuvan tai kuvia, videon tai videoita tai videoiden ja kuvien yhdistelmäjä julkaisuja sekä mahdollisen kuvatekstin. Tämän tutkielman aineiston julkaisut koostuvat valokuvista, graafisista kuvista, videoista sekä kuvateksteistä. Tutkielmassa esiintyvissä aineiston kuvista on muokattu pois kommentit, koska yksittäisten käyttäjien nimimerkit ja kommentit eivät ole osa tutkielmaa.

Instagramin @feminist-tili on yhteisö, joka kuvailee tilinsä tarkoitusta biografiassaan seuraavanlaisesti: "Everyone can be a feminist. #FeministForAll 🗣️ An intersectional feminist community made up of a diverse network of change makers from around the 🌐" (@feminist, 6.5.2022). Vapaasti suomennettuna biografiassa kerrotaan, että jokainen voi olla feministi ja tili on globaali intersektionaalisen feminismien yhteisö, joka koostuu monimuotoisesta muutoksentekijöiden verkostosta. Tilillä on noin 6,5 miljoonaa seuraajaa,

1 647 seurattavaa ja 7 979 julkaisua (@feminist, 30.10.2022). Tilin julkaisema sisältö painottuu Yhdysvaltoihin. Tilillä ei suoranaisesti lue sijaintia, eikä se identifioitu amerikkalaiseksi, mutta julkaisujen aiheista käy ilmi niiden maantieteellinen sijainti, esimerkiksi osa julkaisuista käsittelee eri osavaltioiden aborttilakeja.

Koska tutkielman aineisto on poimittu sosiaalisesta mediasta, täytyy tarkastella sosiaalisen median aineiston eettisyyttä. Instagramin @feminist-tili on julkinen yhteisö, jonka tarkoituksena on tutustuttaa ihmisiä intersektionaaliseen feminismiin ja koota asiasta kiinnostuneita ihmisiä yhteen sekä jakaa tietoa. Association of Internet Researchers (AoIR) on organisaatio, jonka tarkoituksena on varmistaa internetin ja sen sisältöä koskevan tutkimuksen eettisyys. AoIR:n laatiman taulukon (2016) mukaan sosiaalisen median kohdalla tutkijan tulee tarkastella sosiaalisen median käyttöehtoja, tutkimuksessa käytettävän tiedon sensitiivisyyttä, aineiston säilytystä, aineiston omistajan ymmärrystä tutkimuksesta, tutkimuksen tarkoitusta suhteessa mahdollisiin konflikteihin, suojaako havaintojen julkaiseminen luottamuksellisuutta, onko tutkimuksessa käytetty data helposti saatavilla sekä voiko tutkimuksen julkaisu aiheuttaa henkilöhaittaa. Aineiston julkaisut, joita tarkastelen tutkielmassa ovat osittain anonymisoituja. Kommenttikentät olen piilottanut, koska kommentoijat ja kommentit eivät ole osa tutkielmaa. Tili @feminist on merkinnyt osaan julkaisuista muita käyttäjiä, joilta on esimerkiksi lainannut kuvan, videon tai kuvatekstin. Näitä käyttäjiä en anonymisoi, koska tilit ovat julkisia ja merkinnällä @feminist-tili viestittää, että julkaisu ei ole @feminist-tilin tuottama vaan jonkun toisen käyttäjän tai että käyttäjä liittyy olennaisesti julkaisun sisältöön. Julkaisuun merkitty käyttäjä saa viestin merkinnästä ja jos merkintä on väärä tai materiaalia on lainattu väärällä tavalla tai luvatta, käyttäjä voi raportoida Instagramin tukeen asiasta. Lisäksi halutessaan tutkielman lukijat voivat löytää aineiston @feminist-tililtä, koska aineiston kaikki julkaisut ovat julkisia.

Instagramin käyttöehdoissa ja tietokäytännössä (2022) ei suoranaisesti lue, etteikö Instagramissa julkaistua julkista sisältöä saisi käyttää akateemisessa tutkielmassa. Tietokäytännössä (2022) lukee, että Instagram käyttää hallussaan olevaa tietoa yhteistyössä

tutkimuskumppaneiden kanssa, jotka edistävät muun muassa yhteiskunnallista ja yksilön hyvinvointia sekä teknologista edistystä. Vaikka Instagramin oma tutkimus yhteistyössä tutkimuskumppaneiden kanssa on erilaista tutkimusta verrattuna tähän tutkielmaan, voi tietokäytännöissä lukevaa kohtaa pitää tutkielman kannalta suotuisana. Tutkielmasta nousseiden havaintojen tarkoituksena on nostaa esille yhteiskunnallista ja yksilön hyvinvointia koskevia asioita sekä ymmärtää digitaalisen aktivismin kehitystä. Instagramin käyttöehdoissa (2022) puolestaan sanotaan, että käyttäjällä on immateriaalioikeudet sisältöönsä, mutta Instagramilla on lisenssi sisältöihin, jotta palvelua voi käyttää. Tutkielman aineistosta käy ilmi kenen tuottamaa ja omistamaa sisältö on. Aineisto on saatavilla julkisesti joko @feminist-tililtä tai @feminist-tilin lainaaman sisällön tililtä, joka on merkitty julkaisuun. Tutkielman aineisto voi olla joltain osin sensitiivistä, mutta tutkielman tarkoituksena on tarkastella aiheita ja ilmiöitä yleisellä tasolla. Tutkielmassa julkaistu aineisto ja havainnot eivät pyri aiheuttamaan haittaa aineiston immateriaalioikeuksien omistajille tai aihetta ja ilmiötä koskeville henkilöille vaan tuottamaan tietoa ja ymmärrystä tutkielman aiheista sensitiivisyys huomioiden.

1.3 Menetelmä

Tutkielmassani aineiston tarkastelussa yhdistän aineistolähtöistä ja teorialähtöistä lähestymistapaa. Tarkastellessani intersektionaalista feminismiä ja informaation jakamista @feminist-tilillä käytän tutkielmassa menetelmänä laadullista ja määrällistä sisällönanalyysia. Sepän (2012, s. 213) mukaan sisällönanalyysissa on etukäteen määriteltyjä sääntöjä ja kaavoja, joiden mukaan tutkijan tulee edetä tutkimuksessa. Näiden tarkoituksena on tavoitella tieteellistä luotettavuutta ja luoda tutkielman malli sellaiseksi, jonka avulla tutkimus on toistettavissa (Seppä, 2012, s. 213).

Intersektionaalisen feminismin risteävyydet on tutkielmassa määritelty THL:n (2021) niemeämien risteävyyksien mukaan. Koska tarkoituksena on tunnistaa, millaisista aineksista intersektionaalinen feminismi julkaisuissa muodostuu, käytän tutkielmassa risteävyyksien pohjalta luotua taulukkoa (ks. taulukko 1). Jokaisen julkaisun kohdalla tarkastelen kuvaa, kuvia ja/tai videota sekä kuvatekstiä. Tarkastelussa havainnoin, mitä

intersektionaalisia risteävyyksiä mediassa ja kuvatekstissä on mainittu. Maininnalla tarkoitan, että kyseisen intersektionaalisen risteävyyden tulee olla selkeästi tunnistettavista julkaisusta aiheen tai tekstin perusteella. Havainnointi pohjautuu risteävyyksien teoreettisiin viitekehyksiin, jotka esittelen luvussa 2. Lisäksi ensimmäisen tutkimuskysymyksen kohdalla huomioin sen, että feminismi käsitteenä usein liitetään naisiin ja naisten oikeuksiin. Julkaisujen kohdalla tarkastelen myös, esittääkö kuva, video tai kuvateksti suoraan naisen representaation. Representaatiolla tarkoitetaan jonkin asian tekemistä uudelleen läsnä olevaksi. Seppänen (2015, s. 84) kuvailee representaatioita kolmen toiminnallisuuden kautta: tuottaminen, kuluttaminen ja käyttäminen sekä tulkinta. Esimerkiksi @feminist-tili tuottaa Instagram-julkaisuja, Instagram-käyttäjät kuluttavat sisältöjä katsoen, kommentoivat ja jakaen, samalla tulkiten niitä aistien, mielikuvien ja opittujen yhteiskunnallisten normien avulla.

Instagram-julkaisut merkitsen taulukkoon 1 sekä päivämäärän että satunnaisotannan luvun muodossa, esimerkkinä 1.1.2022/3. Saman päivän aikana @feminist-tili on saattanut julkaista useamman julkaisun, joten satunnaisotannan luku täsmentää, mistä julkaisusta on kyse. Taulukon vasemmalla näkyy listattuna intersektionaaliset risteävyydet ja naisen representaatio. Taulukkoon merkitsen rastin, jos jokin risteävyyksistä tai naisen representaatio on tunnistettavissa julkaisusta.

Taulukko 1. Intersektionaaliset risteävyydet ja naisen representaatio.

Risteävyydet	Instagram-julkaisut			
	1.1.2022/3	6.1.2022/16	7.1.2022/19	9.1.2022/23
Sukupuoli				
Ikä		x		
Yhteiskuntaluokka			x	
Alkuperä			x	x
Toimintakyky	x	x	x	x
Seksuaalinen suuntautuminen	x			
Naisen representaatio	x			x

Ensimmäinen tutkimuskysymys jättää avoimeksi sen, kuinka intersektionaalisuus voi rakentua muistakin aineksista kuin ennalta määritellyistä risteävyyksistä, joten aineiston tarkastelussa jätän tilaa myös muille havainnoille, jotka eivät ole suoraan yhdistettävissä ennalta määriteltäviin risteävyyksiin. Julkaisuista, joista ei selkeästi voi havainnoida risteävyyksiä ruudukot jätetään tyhjäksi ja julkaisuja tarkastellaan erikseen.

Intersektionaalisten risteävyyksien ja muiden ainesten tunnistamista voi kutsua myös kategorisoinniksi. Ledin ja Machin (2018, s. 55) tarkastelevat valokuvien visuaalista analysointia muun muassa kategorisoinnin kautta, joka voi olla kulttuurista ja/tai biologista. Visuaalinen kulttuurinen kategorisointi tarkoittaa opittujen havaintojen pohjalta syntyviä käsityksiä, esimerkiksi sateenkaaren väreihin pukeutunut ihminen kuvassa voi antaa käsityksen, että kuvan ihminen on osa jotain sukupuoli- ja/tai seksuaalivähemmistöä tai tukee vähemmistöihin kuuluvia ihmisiä. Biologinen kategorisointi kuvissa puolestaan viittaa stereotyyppiin, fyysisiin ominaisuuksiin, kuten naisilla on sirot kädet ja miehillä leveät harteet. Intersektionaalisten risteävyyksien tarkastelua en kuitenkaan tutkielmassa kutsu kategorisoinniksi, koska risteävyyksien tunnistaminen vaatii sekä kuvan tai videon ja kuvatekstin sekä niiden välisen suhteen analysointia sekä kulttuurisen ja biologisen kategorisoinnin kyseenalaistamista esimerkiksi siten, että ihmisen sukupuolen tai

toimintakyvyn määrittely pelkkien visuaalisten vihjeiden perusteella voi olla harhaanjohtavaa.

Aineiston intersektionaalisen feminismin aineksista todennäköisesti nousee esiin aiheita, jotka esiintyvät useammassa aineiston julkaisussa. Näitä aiheita tarkastelen suhteessa julkaisujen kuviin ja videoihin eli millainen suhde @feminist-tilin visuaalisella sisällöllä on julkaisujen aiheisiin. Toisen tutkimuskysymyksen kohdalla käytän Ledin ja Machin (2018, s. 55) kulttuurista ja biologista kategorisointia nojaten intersektionaalisuuden teoriaan. Vaikka aihe on tiedossa, kategorisointi toimii, koska kuvan tai videon yhteys aiheeseen ei ole täysin varmaa. Toisessa tutkimuskysymyksessä tarkasteltavana olevan aineiston koko määräytyy vasta intersektionaalisten risteävyyksien analyysin jälkeen. Käytän visuaalisessa kategorisoinnissa kolmea väittämää, jotka ohjaavat toisen tutkimuskysymyksen tarkastelua:

1. Visuaalisella sisällöllä on suhde aiheeseen.
2. Visuaalisella sisällöllä ei ole suhdetta aiheeseen.
3. Visuaalinen sisältö on viesti.

Ensimmäinen väittämä viittaa siihen, että julkaisun visuaalista sisältöä eli kuvaa tai videota katsomalla voi päätellä, mikä on julkaisun aihe sillä tasolla, että visuaalisella sisällöllä ja valmiiksi annettulla aiheella on jonkinlainen tunnistettava yhteys. Toinen väittämä on ensimmäisen vastakohta eli julkaisun visuaalista sisältöä katsomalla ei voi päätellä, mikä on julkaisun aihe. Kolmas väittämä puolestaan täsmentää ja avaa tarkastelua, onko julkaisun visuaalinen sisältö suora viesti eli sitä katsomalla voi selkeästi tietää, mikä on julkaisun tarkka aihe. Ensimmäisen ja kolmannen väittämän ero on se, että visuaalista sisältöä katsomalla voi päätellä, että julkaisun aihe on abortti, mutta kuvateksti voi täsmentää aihetta koskemaan esimerkiksi aborttilainsäädäntöä transihmisten näkökulmasta. Jossain tapauksessa taas visuaalinen sisältö on se viesti, joka kertoo julkaisun tarkkan aiheen. Taulukkoon 2 merkitsen analysoitavat julkaisut, jonka jälkeen käyn väittämät läpi tarkastellen julkaisun visuaalista sisältöä eli kuvaa ja/tai videota. Mikäli väittämä pitää paikkansa, taulukon ruutuun merkitsen rastin. Jätän toisenkin tutkimuskysymyksen

kohdalla tilaa muullekin tarkastelulle, esimerkiksi, onko julkaisutyyppien, kuten kuvan tai videon välillä eroja, tai millainen rooli visuaalisilla elementeillä on julkaisuissa viestien välittämiseen.

Taulukko 2. Visuaalisen sisällön suhde julkaisun aiheeseen.

Tilin @feminist julkaisu	Medialla suhde aiheeseen	Medialla ei ole suhdetta aiheeseen	Media on viesti	Muita havaintoja
Julkaisu 1				
Julkaisu 2				
Julkaisu 3				
Julkaisu 4				
Julkaisu 5				

Kolmannen tutkimuskysymyksen kohdalla tutkin, miten @feminist-tili hyödyntää Instagramin tarjoamia teknisiä mahdollisuuksia, tarjoumia, informaation jakamiseen suoraan julkaisusta. Donald A. Norman (1988) toi informaatioteknologian tutkimukseen ja suunnitteluun tarjouman käsitteen, joka Normanin (1988) mukaan ”viittaa esineen havaittuihin ja todellisiin ominaisuuksiin, erityisesti niihin perustavanlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka määrittelevät, kuinka esinettä voi käyttää”. Arminen ja Raudaskoski (2003, s. 293) havainnollistavat sitä, kuinka teknologian käyttäjä mukautuu käyttötilanteessa tarjottuihin mahdollisuuksiin ja rajoitteisiin, jolloin vasta syntyy lopullinen ymmärrys teknologian toiminnoista itse käyttötilanteessa. Instagramin @feminist-tilin tarjoumia tunnistamalla on mahdollisuus saada käsitys informaation välittämisen keinoista Instagramissa sekä kuinka @feminist-tili niitä hyödyntää.

Kuvio 1. Informaation välittämisen tapojen tunnistaminen.

Kolmanteen tutkimuskysymykseen pohjautuvaa sisällönanalyysia selittää kuvio 1. Aineistona toimivat samat julkaisut kuin intersektionaalisten risteävyyksien analyysissa. Havainnointi alkaa aineiston julkaisujen julkaisutapojen tarkastelulla eli millaisia ominaisuuksia liittyy Instagramissa julkaisuun. Tällä tarkoitan Instagramin määrittämiä teknisiä ominaisuuksia, tarjoumia, joita havainnoimalla pystyy tunnistamaan, kuinka Instagramissa voi julkaista. Tämän jälkeen tunnistan informaation jakamisen tapoja, joita @feminist-tili käyttää. Näiden vaiheiden pohjalta analysoin sitä, voiko @feminist-tilin julkaisutoimintaa kutsua digitaaliseksi aktivismiksi.

2 Feminismi ajassa muuttuvana ilmiönä

Feminismi aiheena on laaja niin kulttuurisesta, sosiologisesta, poliittisesta, paikallisesta kuin ajallisestakin näkökulmasta. Feminismin länsimaista historiaa ei voi yksiselitteisesti tarkastella olettamuksesta, että naiset olisivat homogeeninen joukko taistelemassa naisten oikeuksien puolesta, vaan feminismin historia ja tutkimus on monisyisempää. Tutkielmani keskittyy nykypäivän feminismiin sosiaalisessa mediassa, jonka takia käsittelen toisessa luvussa feminismin historiaa suppeasti. Feminismin historiaa tarkastelen tutkielmassa sen länsimaisesta näkökulmasta, koska jonkinlainen rajaus on suotavaa tutkielman rajallisuuden kannalta. Kyseiseen rajaukseen päädyin tutkielman aineiston ja kirjoittajan näkökulmasta. Vaikka tutkielmani keskittyy nykypäivän feminismiin, katsaus feminismin länsimaiseen historiaan auttaa ymmärtämään feminismin moninaisia ulottuvuuksia ja kehitystä. Lyhyen historiallisen katsauksen jälkeen tarkastelen nykypäivän feminismiä, intersektionaalisuutta ja sen risteävyyksiä.

Feminismin tutkimuksessa on tullut tutuksi ajanjaksojen määrittely feminismin aaltona muun muassa Yhdysvaltojen ja Euroopan historiassa. Feminismin ensimmäinen aalto sijoittuu noin 1800-luvun puolivälistä jatkuen 1900-luvulle (Osborne, 2001, s. 17). Toinen aalto alkoi noin 1960-luvulla (Bowden & Mummery, 2014, s. 1). Feminismin kolmas aalto voidaan sijoittaa alkaneeksi 1990-luvulla, jolloin aallon aatteet alkoivat muodostua vastaamaan nykypäivän feministisiä aatteita (Casey, 2020, s. 14–15). Hewittin (2010, s. 1) mukaan on mahdotonta tietää, milloin feministit alkoivat käyttää aaltometaforaan kuvaamaan eri ajanjaksoja, mutta vuonna 1968 New York Times -lehdessä julkaistiin Martha Weinman Learin artikkeli *The Second Feminist Wave*, jossa käytettiin aaltometaforaan kuvaamaan feministisen liikkeen ajanjaksoa. Aallot eivät kuitenkaan kuvanneet pelkästään ajanjaksoja vaan myös merkitsivät oman aikansa feministeille edellisen aallon muistamista ja seuraavassa kehittymistä laajentamalla käsitystä naisten oikeuksista yhteiskunnassa (Hewitt, 2010, s. 2).

2.1 Feminismin ensimmäinen ja toinen aalto

Feminismin ensimmäinen aalto ei kuvaa feminismin syntyä aatteena. LeGates (2001, s. 197) kuvailee feminismin muuttuneen 1800-luvun puolivälissä järjestäytyneeksi toiminnaksi, jota voidaan pitää feminismin ensimmäisen aallon syntynä länsimaaisessa historiassa. Ensimmäinen aalto oli pitkälti valkoisten, keskiluokkaisten naisten poliittisesti järjestäytyntä toimintaa, jossa yhteiskuntaluokkaan ja etniseen taustaan liittyviä yhteiskunnallisia järjestyksiä pidettiin luonnollisina ja naiset olivat homogeeninen joukko (Hewitt, 2010, s. 2; LeGates, 2001, s. 197–198). Naisten oikeuksien puolesta taistelu tarkoitti ensimmäisen aallon kohdalla miesten ylivallan kyseenalaistamista koulutuksessa ja työelämässä, naisten oman taloudellisen riippumattomuuden, seksuaalioikeuksien ja oman kehon autonomian parantamista sekä naisten näkymistä politiikassa (LeGates, 2001, s. 197).

Vaikka feministien järjestäytyneen toiminnan päämäärät vaihtelivat 1850-luvulta 1900-luvun alkupuolelle, yhteisenä päämääränä nähtiin naisten oikeus tehdä omia päätöksiä elämän eri osa-alueilla (LeGates, 2001, s. 200). Vuosikymmeniä kestänyt aktivismi vei naisten oikeuksia eteenpäin joillain osa-alueilla. LeGates (2001, s. 227) mainitsee muun muassa korkeakoulutukseen osallistumisen, avioero- ja omistuslakeja muutettiin osittain naisille suotuisemmiksi, mahdollisuuden harjoittaa monipuolisempia ammatteja sekä äänioikeuden saamisen joissain vaaleissa. Suomessa naiset saivat äänioikeuden vuonna 1906, ensimmäisenä maana Euroopassa (Sulkunen, 2017, s. 10). Naisten oikeuksien edistäminen ei ole ollut virtaviivaista läpi historian vaan pikemmin välillä taantuvaa ja jälleen eteenpäin menevää.

LeGatesin (2001, s. 327) mukaan toinen aalto voidaan sijoittaa alkamaan noin 1960-luvulta, jolloin feministinen liikehdintä sai erityisesti tilaa mediassa. Feminismin toinen aalto jatkoi osittain ensimmäisen aallon jalan jäljissä, esimerkkeinä erilaisten lakien tasa-arvoistuminen sekä sukupuoleen, seksuaalisuuteen ja lisääntymisoikeuksiin liittyvät kysymykset (Bowden & Mummery, 2014, s. 1; Casey, 2020, s. 14). LeGates (2001, s. 347) puolestaan nostaa esille kaksi eri suuntausta Yhdysvalloissa toisen aallon aikaan.

Ensimmäinen suuntaus, liberaali feminismi, muistutti paljolti ensimmäistä aaltoa, jossa esille nousivat naisten ja miesten väliseen yhdenvertaisuuteen, talouteen ja lakiin liittyvät kysymykset. Toisessa suuntauksessa, radikaalissa feminismissä, patriarkaatti nähtiin syynä sukupuolten väliselle epätasa-arvolle ja miehiä suosiville yhteiskunnan rakenteille. (LeGates, 2001, s. 347; Witz, 1992, s. 3). Patriarkaatin määritelmä vaihtelee tieteenaloittain. Witzin (1992, s. 3) mukaan käsitteen määritelmä vaihtelee myös feministien kesken, mutta yleisesti sillä tarkoitetaan sukupuolten välistä epätasa-arvoa, jossa yhteiskunnan rakenteet suosivat miehiä ja naiset ovat alisteisessa asemassa. Patriarkaatti on kuvastanut myös miehen asemaa perheen päänä, mutta yhteiskunnan rakenteisiin juurtunut epätasa-arvo ulottuu pidemmälle kuin perhesuhteiden valta-asetelmiin (Witz, 1992, s. 3). Vaikka toisessa aallossa esille nousivat myös yhteiskuntaluokkaan ja etnisyyteen liittyvät kysymykset, silti aalto voidaan pitkälti yhdistää etuoikeutetussa asemassa oleviin naisiin, kuten ensimmäisessä aallossa (LeGates, 2001, s. 347–348).

2.2 Nykypäivän feminismi

Toisen aallon feminismiä seurasi kolmas aalto. Casey (2020, s. 14) mukaan kolmannen aallon feminismiä kutsutaan joskus radikaaliksi feminismiksi, josta puhuttiin jo toisen aallon kohdalla. Kolmannen aallon alku sijoittuu 1990-luvulle ja yksi suurimmista eroista edellisiin feminismien aaltoihin oli intersektionaalisuuden läsnäolo. Kun edellisissä aalloissa naisten oikeuksien puolesta taistelu keskittyi näkyvämmiin valkoisiin naisiin kuin muihin, kolmas aalto korosti ylipäättään syrjinnän käsitettä (Casey, 2020, s. 14–15). Ihmiset voi kokea syrjintää esimerkiksi sukupuolen, etnisyyden, seksuaalisuuden tai uskonnon takia. Ihmiset, joita syrjitään muun muassa edellä mainittujen syiden takia, kuuluvat ryhmiin, joihin kohdistuu erilaisia ennakkoluuloja (Yhdenvertaisuus.fi, n.d.). Usein tällaisia ryhmiä kutsutaan vähemmistöiksi.

Syrjintätilanteet voivat vaihdella riippuen, mihin eri vähemmistöihin ihminen kuuluu. Intersektionaalisuuden käsitteen teki tunnetuksi amerikkalainen oikeustieteen professori Kimberle W. Crenshaw vuonna 1989. Crenshaw'n (1989) tutkimus käsittelee mustien

naisten kokemuksia sorrosta suhteessa valkoisten naisten ja mustien miesten kokemaan sortoon. Hänen tutkimuksessaan nostetaan esille, kuinka ihmisiä luokitellaan tiettyjen ominaisuuksien perusteella ja erilaisten ominaisuuksien yhdistelmiä omaavat ihmiset kokevat sortoa eri tavalla. Verloon (2006, s. 224) intersektionaalisuuden tutkimuksessa havaittiin, että erilaisia eriarvoisuuden yhdistelmiä tulee tarkastella tapauskohtaisesti. Esimerkiksi musta transnainen kokee eriarvoisuutta eri tavalla kuin musta nainen – intersektionaalisuuden tarkastelu tapahtuu yksilöllisistä lähtökohdista.

Sekä sosiaalisessa mediassa että alan artikkeleissa ja kirjallisuudessa näkee ajoittain ajatuksia feminismiin neljännessä aallosta. Rampton (2015) toteaa, että ”ajat ovat muuttumassa” ja neljännen aallon ajatus on läsnä nykypäivänä. Mutta kuten feminismiin lyhyestä historiallisesta katsannosta huomaa, puhe aalloista on tullut jälkikäteen ja aalloille nimetyt ajanjaksot ovat suuntaa antavia, eivät tarkkoja. Nykypäivää luodaan nyt ja historiaa määritellään tarkempaan kontekstiin jälkikäteen. Mahdollisesti feminismiin neljännen aallon erityispiirre voi liittyä verkottuneeseen yhteiskuntaan ja sosiaalisen median läsnäoloon viestien välittäjänä ja globalisaation edistäjänä.

2.3 Intersektionaalisuus ja sen risteävyydet

Tutkielmassa olen tuonut esille intersektionaalisen feminismiin käsitteen ja sen käsitykset ihmisten eriarvoisista lähtökohdista ja eriarvoistavasta kohtelusta. Intersektionaalisen feminismiin tutkimuksessa on erilaisia rajauksia sille, kuinka intersektionaalisuuden piirteitä on tunnistettu. Crenshaw (1991, s. 1245) tuo esille intersektionaalisuuden kaksi ulottuvuutta: rakenteellisen intersektionaalisuuden (*structural intersectionality*) ja poliittisen intersektionaalisuuden (*political intersectionality*). Rakenteellisella intersektionaalisuudella Crenshaw tarkoittaa etnisyyden ja sukupuolen suhdetta. Esimerkiksi Yhdysvalloissa valkoisten naisten kokemukset köyhyydestä, perheväkivallasta ja työmahdollisuuksista ovat erilaisia kuin mustien ja ruskeiden naisten, ja tämä johtuu suurelta osin sorrosta, joka liittyy nimenomaan sukupuoleen ja yhteiskuntaluokkaan (Crenshaw, 1991, s. 1245–1246). Poliittisessa intersektionaalisuudessa Crenshaw (1991, s. 1245) tarkastelee sitä, kuinka poliittiset ja valtavirtaa edustavat näkemykset usein marginalisoivat

entisestään vähemmistöjä. Tällä Crenshaw tarkoittaa sitä, että esimerkiksi valkoisten naisten sorron kokemukset ovat usein laajemmin kollektiivisesti koettuja kuin toisaalta taas mustien ja ruskeiden naisten sorron kokemukset (1991, s. 1252). Mitä useampaan vähemmistöön ihminen kuuluu, mitä useampaan intersektionaalisuuden risteävyyteen ihminen voidaan sijoittaa, sitä yksilöllisempiä kokemukset syrjinnästä ja sorrosta ovat. Jos kokemukset syrjinnästä ovat hyvin yksilöllisiä, ihmisen voi olla haastavampaa vaikuttaa oman elämänsä kulkuun.

Crenshaw'n kuvaamia intersektionaalisuuden määritelmiä käytetään feminismin tutkimuksessa, mutta tutkielmassa jaottelen intersektionaalisuutta risteävyyksien avulla. Yuval-Davis (2010, s. 50) nostaa esille erilaisia sosiaalisia jaotteluja, kuten yhteiskuntaluokka, alkuperä, sukupuoli, ikä, toimintakyky, seksuaalisuus tai seksuaalinen suuntautuminen. THL (2021) käyttää samaa jaottelua, mutta nimeää ne intersektionaalisuuden risteävyyksiksi. Tutkielmassa käytän risteävyyden käsitettä, koska se havainnollistaa niiden erilaisia, yksilöllisiä ja päällekkäisiä suhteita paremmin kuin esimerkiksi sana kategoria. Risteävyyksien tarkastelussa tulee kuitenkin huomioida, kuinka itse sijoittuu niihin sekä ymmärtää, että eri risteävyyksiä luonnehtii niiden tahaton homogeenisuus (Yuval-Davis, 2010, s. 51). Tällä tarkoitetaan sitä, että esimerkiksi tietyn seksuaalisen suuntautumisen edustajat nähdään samanlaisina, vaikka todellisuudessa risteävyyden sisäiset variaatiot voivat olla suuria ja hyvin yksilöllisiä.

Seuraavaksi tarkastelen intersektionaalisia risteävyyksiä. Sukupuoli, ikä, alkuperä, toimintakyky, yhteiskuntaluokka ja seksuaalisen suuntautuminen on määritelty tutkielmassa suppeasti, koska ne ovat itsessään laajoja aiheita. Tutkielman kannalta on olennaista määritellä lyhyesti risteävyydet ja tarkastella niiden moninaisempia määrittelyjä ja keskinäisiä suhteita myöhemmissä luvuissa yhdessä aineiston kanssa.

2.3.1 Sukupuoli

Sukupuolen määrittely on tapahtunut eri lähtökohdista eri ajanjaksoina, mutta sen määritelmä on monipuolistunut ajan saatossa (Wetherell ja Mohanty, 2010, s. 321). Seta (2022) määrittelee sukupuolen seuraavanlaisesti:

Sukupuoli on erilaisista geneettisistä, kehityksellisistä, hormonaalisista, fysiologisista, psykologisista, sosiaalisista ja kulttuurisista ominaisuuksista koostuva jatkumo. Sukupuolia eivät siis ole vain mies ja nainen, vaan ihminen voi olla molempia yhtä aikaa, jotain siltä väliltä tai jotain ihan muuta. Joillakin taas ei ole sukupuolta lainkaan.

Määritelmiä on useita, mutta tutkielman rajoituksessa laajempaan intersektionaalisuuden kontekstiin, nostan esille muutamia esimerkkejä sukupuolisanastosta, jotka ovat kaikki Setan (2022) määrittelemiä:

Binääri/ei-binääri (eng. binary/non-binary)

Binääri tarkoittaa kaksinapaista. Sukupuoli-identiteetti voi olla binäärinen tai ei-binäärinen. Ei-binäärinen on henkilö, jonka sukupuoli-identiteetti ei sovi kaksinapaiseen nainen–mies-jakoon. Hän voi olla esimerkiksi muunsukupuolinen, sukupuoleton tai intersukupuolinen.

Cis

Sanaa *cis* käytetään kuvaamaan sitä, että henkilön sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu ovat hänelle syntymässä määritellyn sukupuolen ja siihen kulttuurissa yleensä liitettyjen odotusten mukaiset. Suurin osa ihmisistä on cissukupuolisia. Cis on vastakohta sanalle trans; sanat ovat alkuaan latinasta, jossa niillä on merkitys ‘tällä puolen’ ja ‘toisella puolen’. Cismies on syntymässä määritelty pojaksi. Cisnainen on syntymässä määritelty tytöksi.

Intersukupuolisuus

Intersukupuolisuus tarkoittaa joukkoa erilaisia kehon variaatioita, joissa sukupuolitettut piirteet, kuten kromosomit, sukuelimet tai hormonitoiminta eivät ole yksiselitteisesti nais- tai miestyypilliset. Intersukupuolisuus on luonnollista kehollista vaihtelua ja tekee näkyväksi sen, että ihmisiä ei voi biologisestikaan luokitella kahteen toisensa poissulkevaan sukupuoleen. Intersukupuolisuus voi olla joillekin myös sukupuoli-identiteetti.

Transsukupuolisuus

Transsukupuolisen ihmisen sukupuoli-identiteetti ei vastaa hänen syntymässä määriteltyä sukupuoltaan. Henkilö kokee sukupuoliristiriitaa syntymässä määriteltyä sukupuolta kohtaan. Transsukupuolisen henkilön sukupuoli-identiteetti on useimmiten mies tai nainen, mutta se voi olla myös esimerkiksi muunsukupuolinen. Transsukupuolisella ihmisellä voi olla tarve lääketieteelliselle sukupuolen korjaamiselle ja/tai sukupuolen juridiselle vahvistamiselle.

Sukupuolen osaamiskeskus (n.d.) määrittelee sukupuoli-identiteetin osana ihmisen omaa ymmärrystä siitä, minkä kokee sukupuolekseen tai omaako sellaista lainkaan. Toisin sanoen sukupuoli on luokittelun kategoria ja jonkinlainen määre, mutta sukupuoli-identiteetti rakentuu ihmisen omasta käsityksestä itsestään.

Käsitys sukupuolesta on luultavimmin ollut moninainen jo vuosisatoja, vaikka nykypäivänä liitämme sukupuolen tarkastelun ja sen moninaisuuden oikeutuksen moderniin aktivismiin. Se, että sukupuolen moninaisuudesta on tiedetty, ei ole tarkoittanut sen olevan hyväksyttävää. Siitä kertoo se, että nykypäivänä monet vasta opettelevat yllä mainittua sukupuolisanastoa.

2.3.2 Ikä, toimintakyky ja yhteiskuntaluokka

Yleisesti ajateltuna ikä kuvastaa elämäntulkua, ja liitämme eri ikävuosiin erilaisia käsityksiä ja uskomuksia. Lapsuuteen liittyy erilaisia ajatuksia kuin vanhuuteen. Yhteiskunnassa tietyissä tilanteissa ikä voi tuoda etuoikeuksia, kun taas toisessa tilanteessa ikä voi olla taakka.

Yhteiskunnallisen keskustelun kontekstissa ikä liitetään usein ikäsyryntään. Suomessa yhdenvertaisuuslaki kieltää kaikenikäisten ikäsyryntän (Yhdenvertaisuusvaltuutettu, n.d.). Ikä on tyyppillinen syryntäperuste, joka ilmenee nimenomaan intersektionaalisesti eli ikäsyryntä tapahtuu yhdessä toisen risteävyyden kanssa, kuten sukupuolen tai alkuperän kanssa (Yhdenvertaisuusvaltuutettu, n.d.). Kuitenkaan kaikkea ikään perustuvaa kohtelua ei voida nimittää syryntäksi. Yhdenvertaisuusvaltuutetun (n.d.) mukaan ikään

perustuva kohtelu, joka perustuu lakiin ja jolla on hyväksyttävä tavoite, on oikeutettua. Esimerkkinä tällaisesta ikään perustavasta kohtelusta on alkoholilain asettamat ikäraajat.

Jos ikään liittyy monitulkintaisuutta, milloin mikäkin ikä on hyvä tai huono yhteiskunnallisessa kontekstissa, toimintakyvyn hyvyys tai huonous on yksinkertaisempaa käsittää. Toimintakyky on kuitenkin moniulotteinen käsite, joten määrittelen sitä ICF-luokituksen (*The International Classification Of Functioning, Disability And Health*) avulla, joka on Maailman terveysjärjestö (WHO) määrittelemä luokituksen väline terveydelle, toimintakyvylle ja toimintarajoitteille (World Health Organization, 2002, s. 4). ICF-luokitus kuvaa toimintakykyä kolmella eri tasolla: keho tai kehonosat, koko ihminen ja koko ihminen sosiaalisessa kontekstissa (WHO, 2002, s. 10).

THL:n toimintakyvyn listaus (2022) nojaa ICF-luokitukseen neljän toimintakyvyn ulottuvuudella: fyysinen, psyykinen, kognitiivinen ja sosiaalinen toimintakyky. Fyysinen toimintakyky viittaa arjen kehollisiin suorituksiin eli kuinka ihminen pärjää arjessaan fyysisesti. Psyykinen toimintakyky liittyy mielenterveyteen, elämänhallintaan ja hyvinvointiin eli kuinka ihminen suoriutuu vaikeistakin arjen tilanteista ja millaiset voimavarat ihmisellä on suoriutua niistä. Kognitiivinen toimintakyky puolestaan liittyy tiedonkäsitteelyyn, kuten muistin toimintaan. Kognitiiviseen toimintakykyyn liittyy oleellisesti esimerkiksi oppiminen, tarkkaavaisuus, kielellinen toiminta ja hahmottaminen. Viimeisin, sosiaalinen toimintakyky, viittaa vuorovaikutussuhteisiin yksilön, ympäristön, verkoston ja yhteiskunnan välillä (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2022). Toimintakyky on siitä mielenkiintoinen intersektionaalinen risteävyys, että siinä tapahtuva muutos voi syrjäyttää kenet tahansa yhteiskunnassa. Jos valkoisen, alle keski-ikäisen, korkeasti koulutetun, heteroseksuaalin, ylipäättään hyvässä sosioekonomisessa asemassa olevan suomalaisen miehen toimintakyvyssä tapahtuu muutos, voi hän kokea syrjintää liittyen eri elämän osa-alueisiin. Kognitiiviset muutokset muistissa voi vaikuttaa siihen, että hänen koulutuksellaan, iällään, sukupuolellaan ei ole enää väliä esimerkiksi työmarkkinoilla, parisuheteissa ja niin edelleen. ”Normaali” toimintakyky on asia, jota ihmiset eivät välttämättä

tule ajatelleeksi etuoikeutena, kunnes johonkin toimintakyvyn osa-alueeseen tulee muutos.

Yhteiskuntaluokka ei ole yksiselitteinen tai lyhyesti määriteltävä käsite. Grant (2001, s. 161) käsittelee luokkajärjestelmää marxilaisen ja weberiläisen määritelmän kautta, joita yhdistää kolme ominaisuutta. Ensinnäkin luokkajärjestelmää määrittelee suurelta osin taloudelliset resurssit. Toiseksi luokan sijainnin määrittää sen suhde toisiin luokkiin eli luokkajärjestelmä on hierarkkinen. Viimeisenä yhdistävänä määritelmänä on se, kuinka luokka määrittää yksilön mahdollisuudet erilaisiin resursseihin, kuten taloudellisiin tai sosiaalisiin resursseihin (Grant, 2001, s. 161). Yhteiskuntaluokat voidaan nimetä eri tavalla tai jaotella useampiin luokkiin riippuen, minkälaista yhteiskuntaa tarkastellaan. Yksilöillä on siis erilaiset mahdollisuudet toimia yhteiskunnassa riippuen heidän yhteiskuntaluokastaan, toimintakyvystä tai iästä. Mahdollisuudet voivat olla yksilöille taloudellisesti, sosiaalisesti tai poliittisesti eriarvoisia.

2.3.3 Alkuperä

Alkuperä on mahdollisesti monitulkintainen käsite, mutta puhuttaessa eriarvoisuudesta ja syrjinnästä, voidaan alkuperä käsitteenä liittää etnisyyteen ja siihen liittyvään eriarvoistamiseen, kuten rasismiin. Cazenave (2015, s. 132) nostaa esille näkökulman, jonka mukaan sorretuilla ihmisillä ei ole samanlaisia mahdollisuuksia määritellä itseään, kuten ei-sorretuilla. Myös rasismien määrittely saattaa olla hyvinkin erilaista riippuen, kuka sitä määrittelee ja mistä lähtökohdista (Cazenave, 2015, s. 132).

Yleisesti rasismilla tarkoitetaan ihmisen tai ihmisryhmän syrjintää etnisen alkuperän, kansalaisuuden, uskonnon tai äidinkielen perusteella (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2022). THL:n (2022) mukaan rasismia voi esiintyä yksilöiden välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteiskunnan rakenteissa. Etnisyyden perusteella tapahtuvaa syrjintää ja rasismia käsitellään usein yhtenä syrjinnän muotona, mutta tarkastelusta voi unohtua, että syrjintä on usein intersektionaalista. Rasismia ei ole vain yhdenlaista vaan se voi olla erilaista riippuen siitä, millaisia muita intersektionaalisuuden risteävyyksiä siihen sekoittuu.

Esimerkiksi musta, yläluokkaan syntynyt mies voi kokea rasismia eri tavalla kuin työväenluokkaan kuuluva musta nainen.

2.3.4 Seksuaalinen suuntautuminen

Joissain tapauksissa sukupuoli ja sukupuoli-identiteetti saattavat sekoittua käsitteenä seksuaalisen suuntautumisen kanssa. Vaikka ne liittyvätkin toisiinsa, sukupuoli ei itsessään ole seksuaalinen vaan seksuaalinen suuntautuminen määrittää yksilön seksuaalisen kiinnostuksen kohteen. Setan (2022) mukaan erilaisia seksuaalisia suuntautumisia ovat esimerkiksi heterous eli seksuaalinen kiinnostus vastakkaista sukupuolta kohtaan, homous eli seksuaalinen kiinnostus samaa sukupuolta kohtaan, biseksuaalisuus eli seksuaalinen kiinnostus sekä miehiä että naisia kohtaan. Panseksuaalinen ihminen puolestaan tuntee vetoa kaikkia sukupuolia kohtaan eli sukupuolella ei ole merkitystä seksuaalisessa tai emotionaalisessa kiinnostuksessa (Seta, 2022).

Kaikki seksuaaliset suuntautumiset eivät ole yhteiskunnassa yhdenvertaisessa asemassa ja siksi kaikista muista suuntauksista, paitsi heteroudesta, käytetään usein yhdistävää käsitettä seksuaalivähemmistöt. Vaikka seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli erotetaan toisistaan, käsitteen tasolla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä kutsutaan yleisesti LGBTQIA+. *The Lesbian, Gay, Bisexual & Transgender Community Centerin* (n.d.) mukaan LGBTQIA+ on lyhenne sanoista lesbian (lesbo), gay (homo), bisexual (biseksuaali), transgender (transsukupuolinen), queer tai questioning, intersex (intersukupuolinen), asexual (aseksuaali) ja muut (+). Setan sateenkaarisanaston (2021) mukaan *queer* on ajattelumalli, jonka mukaan esimerkiksi itsensä queeriksi tunnustava ihminen ei halua määrittää seksuaalista suuntautumistaan tai sukupuoltaan. *Questioning* puolestaan viittaa henkilöön, joka pohtii omaa sukupuoli-identiteettiään tai seksuaalista suuntautumistaan (Seta, 2021). Merkki plus (+) puolestaan tarkoittaa kaikkia, joita ei ole vielä kyetty määrittelemään kielessä (The Lesbian, Gay, Bisexual & Transgender Community Center, n.d.).

Seksuaalivähemmistöihin tai ylipäätään vähemmistöihin kohdistuva syrjintä voi olla pahimmillaan vaarallista. Maailmalla tapahtuu vähemmistöihin kohdistuvaa aseväkivaltaa,

esimerkiksi klubeille, joita seksuaalivähemmistöt suosivat on kohdistunut asehyökkäyksiä. Joissain maissa homoseksuaalisuudesta tai transsukupuolisuudesta voi joutua vankilaan tai tuomita kuolemaan. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen sekä muiden intersektionaalisten risteävyyksien tunnistaminen ja tunnustaminen liittyy olennaisesti intersektionaaliseen feminismiin. Intersektionaalisella feminismillä ja siihen liittyvällä aktivisilla tuodaan näkyväksi risteävyyksien moniulotteisuus ja rakenteellinen syrjintä, jota jotkut vähemmistöt kokevat.

3 Aktivismia sosiaalisessa mediassa

Eri sosiaalisen median kanavia yhdistää niiden vuorovaikutteinen luonne. Sosiaalisessa mediassa käyttäjät lataavat, jakavat ja kommentoivat sisältöjä sekä keskustelevat muiden käyttäjien kanssa. Käyttäjät ovat tavalla tai toisella yhteydessä toisiinsa, jolloin vuorovaikutus voidaan nähdä sosiaalisen median yhtenä ydintekijänä. Prebor (2021, s. 1) kuvailee verkkoyhteisöjen mahdollistavan aktivismia sekä tutkimusta niin yksilöiden kuin yhteisöjenkin kokemuksista. Joyce (2010, s. 2) määrittelee digitaalista eli verkossa tapahtuvaa aktivismia teknologian ja kontekstin, jossa teknologia käyttö tapahtuu, kautta. Digitaaliseen teknologiaan kuuluvat muun muassa verkostot, koodit, sovellukset ja laitteet, jotka toimivat lähtöpisteenä digitaaliselle aktivismille eli mahdollistavat aktivismin verkkoympäristössä (Joyce, 2010, s. 2). Lopulta konteksti, esimerkiksi poliittiset aatteet määrittävät sen, kuinka teknologiaa hyödynnetään digitaalisessa aktivismissä (Joyce, 2010, s. 2; Vegh, 2003, s. 71). Newberry ja Reid (2022) määrittelevät sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa aktivismia kahden eri ulottuvuuden kautta. Ensinnäkin aktivismin tulee kasvattaa tietoisuutta oikeudenmukaisuuden kysymyksistä. Toiseksi tietoisuuden kasvattamisessa ja solidaarisuuden osoittamisessa tulee käyttää hashtageja, julkaisuja ja kampanjointia sosiaalisessa mediassa.

Digitaalista aktivismia käsittelevässä tutkimuksessa on kuitenkin noussut esille käsitteen määrittelyn hankaluus. Özkula (2021, s. 63) huomauttaa, että englannin kielessä käsite muodostuu sanoista *digital* ja *activism*, jotka ovat kompleksisia käsitteitä itsessään ja näin ollen haastavia yksiselitteisessä käsitteen määrittelyssä. Joyce (2010, s. VIII) perustelee digitaalisen aktivismin käsitteen käyttöä sillä, että se on sekä perusteellinen että poissulkeva. Perusteellisella hän viittaa siihen, että digitaalinen aktivismi pitää käsitteenä sisällään kaikenlaisen kampanjoinnin, jossa hyödynnetään digitaalista verkkoinfrastruktuuria eli esimerkiksi puhelimia, tietokoneita, koodeja, sosiaalisen median alustoja, sähköpostia, tekstiviestejä ja internetiä. Poissulkevalla Joyce (2010, s. VIII) tarkoittaa sitä, että kaikki mikä ei kuulu digitaalisen verkkoinfrastruktuurin avulla tapahtuvaan aktivismiin, ei ole digitaalista aktivismia. Tutkielmassani käytän digitaalisen aktivismin käsitettä, koska se kattaa sosiaalisen median alustalla tapahtuvan aktivismin erilaiset muodot.

Internetin lisäksi sosiaalisen median alustojen synty on ollut digitaalisen aktivismin kannalta merkittävää. Yleisesti tunnetuimpia sosiaalisen median alustoja ovat Facebook, Twitter, YouTube, Instagram ja Tiktok. Facebook perustettiin vuonna 2004 (Carlson, 2010). Videopalvelu YouTube ilmestyi vuonna 2005 ja vuotta myöhemmin mikrobloggauksen alusta Twitter (Hill, 2003, s. 23). Kuva- ja videopalvelu Instagram perustettiin vuonna 2010 ja muutama vuosi myöhemmin Facebook osti Instagramin (Blystone, 2022). Edellä mainituista sosiaalisen median kanavista uusimpana tulokkaana on videopalvelu Tiktok, joka perustettiin vuonna 2018, kun sovellukset Musical.ly ja Douyin yhdistyivät ByteDancen omistuksessa (Tidy & Smith Galer, 2020).

3.1 Kansanliike

Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa aktivistista vuorovaikutusta voidaan pohjustaa kansanliikkeen käsitteen kautta. Dianin (1992, s. 7–8) mukaan kansanliike (*social movement*) kuvaa epävirallisen vuorovaikutuksen verkostoa, jossa yksittäiset ihmiset tai erilliset ryhmittymät jakavat samoja ideologioita ja uskomuksia erilaisista poliittisista tai kulttuurisista konflikteista. Kansanliikkeen tunnettuja ensiteoreetikoita ovat muun muassa Karl Marx ja Friedrich Engels. Tarrow (2011, s. 17) avaa Marxin ja Engelsin kansanliikkeen teoreettista lähestymistapaa, jonka mukaan kansanliikkeen synnyttävä ongelma kumpusi yhteiskunnan valmiudesta rakenteellisiin muutoksiin. Yksilöiden arjesta tai aatteista syntyvät ajatukset eivät toimineet kansanliikkeen kipinäinä vaan esimerkiksi yhteiskuntaluokan eripura päättäjien tai vaikutusvaltaisten henkilöiden kanssa, kuten kapitalismin vaikutukset eri työelämän aloihin (Tarrow, 2011, s. 17). Dianin (1992, s. 7–8) laiveampi määritelmä kansanliikkeestä sopii paremmin ajatukseen nykypäivän aktivismista, joka voi kummuta niin yksilöiden kuin yhteisöjenkin toiminnasta ja aatteista.

Nykypäivänä kansanliikkeen syntyä voidaan tarkastella enemmän yksilökeskeisistä lähtökohdista. Sosiaalisen median aikakaudella, jolloin yksilöiden ajatukset ja aatteet pääsevät leviämään helposti älypuhelimien ja verkkoyhteyden avulla, kansanliikkeet voivat leimahtaa hyvinkin erilaisista lähtökohdista. Kavada (2010, s. 101) nostaa esille sen,

kuinka verkkoympäristöt auttavat kansanliikkeen synnyssä ja organisoitumisessa. Informaatio on entistä lähempänä ihmisiä internetin takia, osallistujia on helpompi rekrytoida myös globaalilla tasolla ja organisoituminen tapahtuu matalammalla kynnyksellä. Kuitenkaan verkossa tapahtuva vuorovaikutus ja järjestäytyminen ei välttämättä johda kestävään kansanliikehdintään, aktivismiin. (Kavada, 2010, s. 101). Jos nykyteknologian avulla järjestäytyminen on helpompaa, voi sitoutuminen olla myös haastavampaa. Erilaisia aktivistisia liikkeitä syntyy ja hiipuu sosiaalisessa mediassa tiheään tahtiin, jolloin ihmisten voi olla vaikeampi sitoutua heitä kiinnostaviin aatteisiin.

3.2 Feministinen aktivismi verkossa

Feministisen digitaalisen aktivismin alkulähdettä on hankala jäljittää, mutta jo vuonna 1998 Wilding kirjoitti kyberfeminismistä (*cyberfeminism*) ja pohti sitä, kuinka feministinen tieto ja siihen liittyvä historia olisi mahdollista sopeuttaa uudenlaiseen informatiiviseen kulttuuriin. Wilding kehoitti (1998, s. 7), että kyberfeministien tulisi oppia feministin historiasta ja verkon avulla vaikuttaa muun muassa etnisyyden, koulutuksen ja talouden ongelmiin sekä yhdistyä monitaustaisten naisten kanssa. Hän kuvaili jo 1990-luvulla digitaalisen intersektionaalisen feminismin ideaa. Kyberfeministi terminä on nykyäänä yksioikoinen kuvaamaan feministejä, jotka käyttävät sosiaalista mediaa aktivismin välineenä. Etuliite *kyber* kuvastaa jollain tasolla teknologiaan painottuvaa tapaa tarkastella feminististä aktivismia, vaikka pikemminkin teknologia tarjoaa mahdollisuuden aktivismin laajemmalle leviämislle.

Yksi tapa aktivismin levittämislle digitaalisessa mediassa on hashtagien, aihetunnisteiden käyttö. Hashtagit ovat eri sosiaalisen median alustoilla toimivia sanoja, joiden avulla sisällöt voidaan liittää yhden hashtagin alle, ja samalla kuvailla itse sisältöä sanoin. Hashtagit merkitään #-merkillä eli esimerkiksi #protesti. Zappavigna (2018, s. 15) kuvaakin hashtagia teknisiksi ja semioottisiksi resursseiksi. Teknisellä resurssilla hän tarkoittaa, että hashtag itsessään on metadatan eli dataa datasta. Kuva jostain protestista Instagramissa on itsessään dataa, jonka kuvatekstiin on saatettu kirjoittaa #protesti, jolloin hashtag on myös dataa, mutta samalla sisältää siihen liitettyä dataa, kuten kuvia, videoita

ja tekstiä – dataa datasta. Semioottinen resurssi puolestaan viittaa siihen, että hashtag luo itsessään merkityksiä ja sitoo datan tiettyyn aiheeseen (Zappavigna, 2018, s. 15). Hashtag #protesti kertoo sisällön katsojalle, että sisältö on haluttu tarkoituksella liittää aiheeseen protesti. Aina hashtagien käyttäjät eivät mieti tarkoituksenmukaisesti niiden käyttöä, mutta perusidea on tämä. Hashtagit toimivat myös tapana etsiä sisältöjä tietystä aiheesta. Jos esimerkiksi Instagramissa tekee haun hashtagilla #protesti, löytyy kyseisen hashtagin sivulta kaikki sisällöt, joiden kuvatekstiin tai julkaisun kommenttikenttään on kirjoitettu #protesti.

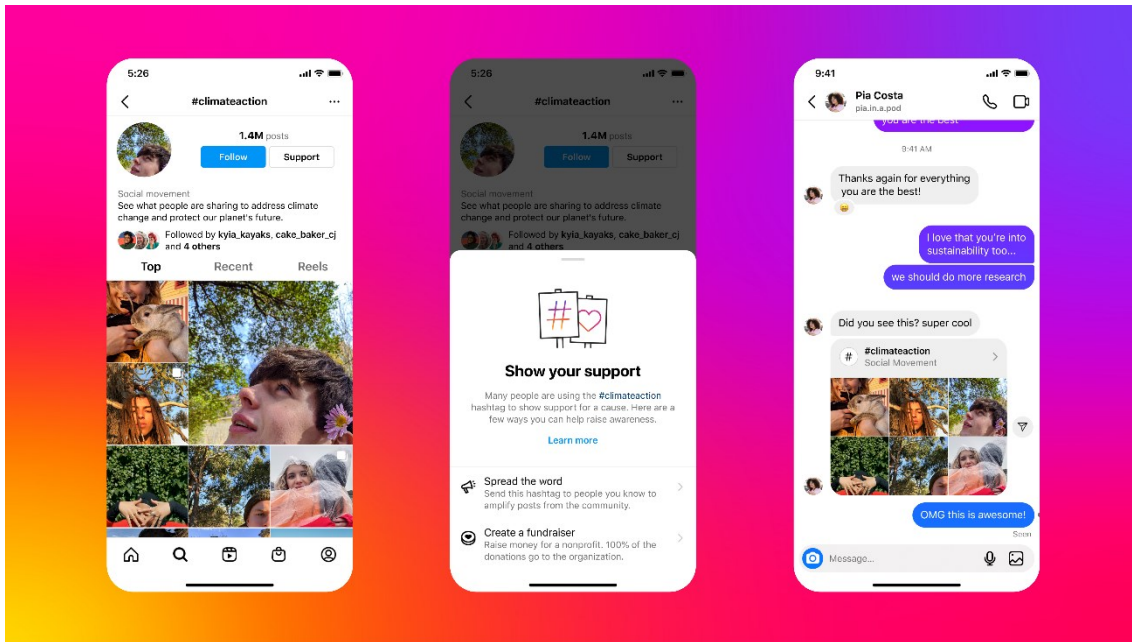
Yksi feministisen aktivismin hashtag levisi globaalisti vuonna 2017: #MeToo. Me too -liikkeen omilla sivuilla (n.d.) kerrotaan, kuinka vuonna 2006 yhdysvaltalainen Tarana Burke jakoi sosiaalisessa mediassa oman tarinansa kokemastaan seksuaalisesta häirinnästä käyttäen viestissään #MeToo. Yli kymmenen vuotta myöhemmin hashtagista tuli viraali eli se lähti leviämään sosiaalisessa mediassa globaalisti – miljoonat ihmiset rohkaistuivat kertomaan kokemuksiaan seksuaalisesta häirinnästä ja väkivallasta. Leopold ja muut (s. 2019) tutkivat sitä, kuinka Me too -liike on ollut lakeja ja poliittista päätöksentekoa tehokkaampi seksuaalisen häirinnän ja väkivallan ymmärtämisessä ja siinä, kuinka sen seuraamusten kanssa tulisi menetellä. Monen suuryrityksen johto sekä työntekijät ja julkisuuden henkilöt paljastettiin Me too -liikkeen avulla. Yksi tunnetuimmista esimerkeistä on elokuvatuottaja Harvey Weinstein, jonka väärinkäytöksistä monet ihmiset raportoivat sosiaalisessa mediassa käyttäen #MeToo. Weinstein tuomittiin vankeuteen useista seksuaalirikoksista. Me too -liike on erinomainen esimerkki siitä, kuinka pitkä ja vaihteleva hashtagin elämänkaari saattaa olla sekä millaiset seuraukset digitaalisella aktivismilla voi olla.

3.3 Alustana Instagram

Instagram-sovellus on kuva- ja videopalvelu, jossa käyttäjät tuottavat ja jakavat omia mediasisältöjään sekä kommentoivat ja jakavat muiden sisältöjä. Cutler (2012) avaa, kuinka sovelluksen idea oli se, että käyttäjät voisivat helposti jakaa älypuhelimella ottamiaan kuvia ja muokata niitä samassa sovelluksessa ennen julkaisua. Instagram julkaistiin

älylaitteiden sovelluskaupoissa vuoden 2010 lokakuussa ja kolmen kuukauden jälkeen sovellus keräsi miljoona käyttäjää (Cutler, 2012). Sovellus kasvoi nopeassa ajassa yhdeksi suosituimmista sosiaalisen median alustoista, ja nykyään Instagramilla on miljardi käyttäjää (Instagram, 2022).

Instagramin sosiaaliset ominaisuudet eli tavat olla yhteydessä muihin käyttäjiin ovat nykyään moninaisia. Julkaisumuotoja ovat kuvat, karusellit, videot, kelat, tarinat, kauppa ja viestit (Instagram, 2022). Karusellit ovat julkaisuja, joiden avulla käyttäjä voi julkaista useamman kuin yhden kuvan ja/tai videon. Kelat puolestaan ovat pystyvideoita, joihin voi liittää erilaisia audioita. Kelat muistuttavat Tiktokin julkaisuformaattia. Instagram-tarinoiden avulla käyttäjä voi jakaa valitsemaansa sisältöä niin, että se häviää tietyn ajan kuluessa. Instagram-tarinat ovat näkyvissä käyttäjätilillä 24 tunnin ajan, jonka jälkeen katsojat eivät niitä enää voi nähdä. Viestit ovat käyttäjien lähettämiä yksityisviestejä toisilleen. Instagramissa käyttäjät voivat jakaa, kommentoida, tykätä, tallentaa ja uudelleen käyttää sisältöjä, joita muut ovat jakaneet alustalla. Julkaisut sijoittuvat alustalla moninaisiin verkostoihin, esimerkiksi paikkamerkintöjen, hashtagien eli aihetunnisteiden ja tilimerkintöjen avulla. Kuvan voi merkitä otetuksi jossain tietyssä paikassa, hashtageja voi kirjoittaa julkaisun kuvatekstiin tai kommenttikenttään ja tilimerkinnällä julkaisuun voi merkitä muita Instagramin käyttäjiä. Käyttäjät voivat niin sanotusti laajentaa julkaisunsa piiriä eri merkinnöillä, joiden avulla muut käyttäjät voivat löytää julkaisun pariin. Esimerkiksi kirjoittamalla julkaisuun #Reykjavik ja lisäämällä julkaisun paikaksi kaupungin Reykjavik, Islannista ja Reykjavikista kiinnostuneet ihmiset löytävät helpommin juuri kyseisen julkaisun pariin.

Kuva 2. Aktivistiset ominaisuudet Instagramissa (Instagram 2022).

Instagram julkaisi blogissaan (2022) testaavansa erilaisia ominaisuuksia, joilla alusta voi tukea kansanliikkeitä ja niiden näkyvyyttä sovelluksessa. Luvussa 3.2 toin esille esimerkin hashtag-aktivismista, jota näkee myös Instagramissa. Instagram (2022) on liittännyt tiettyihin hashtageihin, kuten #BlackLivesMatter, #WomensRights ja #ClimateCrises ominaisuuksia, joiden avulla liikkeitä voi tukea, kuten ”support”, ”spread the word” ja ”create a fundraiser”. Näiden ominaisuuksien avulla voi siis löytää lisää informaatiota liikkeistä, jakaa tietoa sekä järjestää varainkeruuta (ks. kuva 2).

Mahoneyn (2020) mukaan eräs nykypäivän feminismin muoto on sosiaalisen median käyttö feminististen yhteisöjen luomisessa, erityisesti Instagramissa. Hän analysoi kolmen naisen feministisiä Instagram-sisältöjä ja selvitti, millaisia mahdollisuuksia Instagram alustana tarjoaa feministiselle aktivismille. Tutkimuksen kolme naista, sosiaalisen median vaikuttajaa, kuvaavat itseään vahvistaen feministisiä viestejään, esimerkiksi julkaisten muokkaamattomia kuvia kehoistaan. Mahoney (2020, s. 531) toteaa, että vaikka kolme vaikuttajaa taistelevat sisällöillään normeja vastaan, ne silti noudattavat pitkälti Instagramin määrittelemiä rakenteita, jotka edistävät sisältöjen näkyvyyttä sovelluksessa muille käyttäjille. Yksi tällaisista rakenteista on esimerkiksi alastomuuden kuvaus Ins-

tagramissa. Instagram on joutunut kritiikin kohteeksi siitä, että se poistaa julkaisuja, joissa on nähtävillä naisten nännejä, mutta miesten paidattomat kuvat, nännien kera, ovat saaneet jäädä sovellukseen (Jacobs, 2019). Kuvia naisten alastomista rannoista voi nähdä Instagramissa, kunhan nännit on sumennettu tai peitetty. Naisen visuaalinen representaatio Instagramissa, ainakin nännien suhteen, on samalla moniulotteinen, mutta ongelmaa selkeästi alleviivaava: naisen alaston tai osittain alaston keho on ensisijaisesti seksuaalista sisältöä, jota täytyy sensuroida joko julkaisijan tai alustan toimesta, mutta alastomuutta voi kuitenkin nähdä Instagramissa ja sen kaltainen sisältö on suosittua.

Instagramin, Tiktokin, Pinterestin ja muiden visuaalisten sosiaalisen median alustojen suosion myötä on puhuttu siitä, kuinka sosiaalista mediaa pyörittää huomiotalous eli kuinka ihmisten huomio kiinnitetään ensisilmäyksellä samalla ollen joillain tavoin vaikuttavaa katsojalle sekä hyödyllistä sisällön tuottajalle. Olszanowski (2014, s. 93) nostaa esille huomion siitä, kuinka Instagram on hyödyllinen media käyttäjilleen huomiotalouden kannalta, koska seuraajat näkevät julkaisut omilla etusivuillaan. Julkaisujen näkyvyys Instagramissa riippuu muun muassa sovelluksen algoritmista sekä maksetusta mainonnasta. McLahlan ja Mikolajczyk (2022) kertovat Instagramin algoritmista, että se analysoi kaikkea metadattaa, kuten tekstejä, kuvia, videoita, hashtagia, käyttäytymistä ja sitoutumista julkaisuihin. Näiden pohjalta algoritmi suosittelee sisältöjä, jotka voivat kiinnostaa käyttäjää. Algoritmi muuttuu jatkuvasti, joten on vaikea sanoa, miten sisällöt todellisuudessa näkyvät käyttäjille.

Kaupallinen sisältö on myös osa nykypäivän Instagramia. Käyttäjät voivat itse maksaa mainonnasta, esimerkiksi omalle julkaisulle voi saada näin lisänäkyvyyttä Instagramissa, jolloin maksetun mainonnan julkaisu näkyy potentiaaliselle kohderyhmälle eli myös niille, jotka eivät seuraa julkaisijaa. Lisäksi Instagramissa ovat yleistyneet kaupalliset yhteistyöt, jolloin organisaatio maksaa tuotteensa tai palvelunsa näkyvyydestä Instagramissa henkilölle, jolla on paljon seuraajia. Yle (2020) analysoi kaupallisen sisällön suhdetta ei-kaupalliseen sisältöön Instagramissa ja kävi ilmi, että ilman asianmukaisia hashtagia, kuten #KaupallinenYhteistyö, on vaikeaa erottaa kaupallista sisältöä ei-kaupallisesta sisällöstä.

Visuaalisella tasolla mainonta saattaa siis olla hyvinkin huomaamatonta verrattuna Instagramin muuhun sisältöön.

4 Intersektionaalisen feminismin aineksia ja aktivismia

Tutkielmassani selvitän, millaisista aineksista intersektionaalinen feminismi rakentuu @feminist Instagram-tilin julkaisuissa. Aineksista koostuvia aiheita tarkastelen visuaalisen analyysin avulla eli selvitän, millainen suhde @feminist-tilin visuaalisella sisällöllä, kuten kuvilla ja videoilla on julkaisujen aiheisiin. Viimeiseksi selvitän digitaalisen aktivismin kontekstissa, miten @feminist-tili hyödyntää Instagramin tarjoumia informaation jakamisessa. Aineistona tutkielmassa on @feminist-tilin 100 julkaisua, jotka on kerätty satunnaisotannan avulla aikaväleillä 1.1.2022-31.3.2022 ja 1.6.2022-31.8.2022. Aikaväleillä julkaisuja @feminist-tilillä on yhteensä 720.

Menetelmänä tutkielmassa käytän sisällönanalyysia teoria- ja aineistolähtöisesti. Luvussa 4.1 kuvattu intersektionaalisten risteävyyksien analyysi pohjautuu taulukon 1 käyttöön, joka on rakennettu osittain THL:n (2021) nimeämien intersektionaalisten risteävyyksien avulla. Tarkastelen risteävyyksien määriä julkaisuissa, mitkä risteävyydet korostuvat aineistossa, mitkä risteävyydet esiintyvät keskenään sekä mitä julkaisut, joista ei voi tunnistaa risteävyyksiä kertovat. Lisäksi käsittelen tarkemmin risteävyyksien yhdistelmiä ja millaisia aiheita näistä julkaisuista nousee esiin. Taulukossa on otettu huomioon myös naiseuden läsnäolo, joka usein liitetään ajatukseen feminismistä. Millsin (2005, s. 2–3) mukaan feminismin perinteisessä käsityksessä naisilla on eriarvoinen asema yhteiskunnassa verrattuna miehiin, joten analyysissa on olennaista tarkastella, millainen asema nimenomaan naiseuden läsnäololla, naisen representaatiolla on nykypäivän intersektionaalisessa feminismissä. Tarkastelen naisen representaatiota samalla kaavalla kuin intersektionaalisia risteävyyksiä eli kuinka monessa julkaisussa sitä esiintyy, minkä risteävyyden kanssa, millaisia aiheita nämä julkaisut käsittelevät sekä miten naisen representaatio näyttäytyy @feminist-tilillä.

Luvussa 4.2 selvitän visuaalisen sisällön suhdetta risteävyyksien analyysista nousseisiin aiheisiin. Aiheiden ja kuvien ja/tai videoiden suhdetta jäsennän kolmen väittämän avulla. Ensimmäisen ja toisen väittämän avulla tarkastelen, onko visuaalisella sisällöllä suhdetta julkaisun aiheeseen vai ei. Kolmas väittäjä tarkentaa analyysia siten, onko visuaalinen

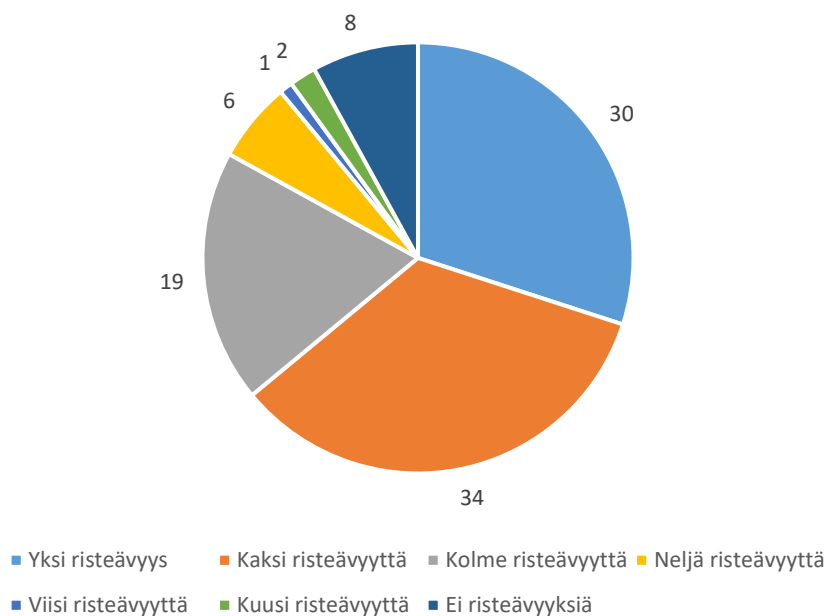
sisältö itsessään julkaisun aiheen viesti. Visuaalisen analyysin aineisto määräytyy luvun 4.1 ja 4.2 perusteella. Väittämien havainnointi pohjautuu Ledin ja Machin (2018, s. 55) visuaalisen analyysin kategorisointiin, jossa visuaalista sisältöä tarkastellaan kulttuurisen ja biologisen kategorisoinnin avulla. Analyysissa nojaan myös intersektionaalisuuden teoreettiseen viitekehykseen.

Luvussa 4.3 informaation jakamista ja aktivismia @feminist-tilillä tutkin tarkastelemalla Instagramin mahdollistamia tapoja jakaa informaatiota sekä kuinka @feminist-tili näitä jakamisen tapoja hyödyntää. Sisällönanalyysin toteutan kuvion 1 kuvaamalla tavalla eli aineistonkeruun jälkeen havainnoin aineiston julkaisujen julkaisumuotoja eli millaisia ovat Instagramin määrittämät tekniset ominaisuudet, tarjoumat, joita havainnoimalla pystyy tunnistamaan, kuinka Instagramissa voi julkaista. Tämän jälkeen tutkin, kuinka @feminist-tili hyödyntää tarjoumia julkaisuissa ja millaisia informaation välittämisen tapoja @feminist-tili käyttää. Näiden vaiheiden pohjalta analysoin sitä, voiko @feminist-tilin julkaisutoimintaa luonnehtia digitaaliseksi aktivismiksi. Analyysissa käytän samaa aineistoa kuin intersektionaalisten risteävyyksien analyysissa eli satunnaisotannalla poimittuja 100 julkaisua.

4.1 Intersektionaaliset risteävyydet ja naisen representaatio

Instagram-tilin @feminist intersektionaalisten risteävyyksien tarkastelun suoritin luvussa 1.3 kuvatun taulukon avulla. Kävin julkaisut yksi kerrallaan läpi havainnoiden, löytyykö julkaisun mediasta eli kuvasta, karuselleista tai keloista sekä kuvatekstistä mainintaa jostakin valmiiksi annetusta intersektionaalisesta risteävyydestä. Tutkielmassa intersektionaaliset risteävyydet on määritelty THL:n (2021) risteävyyksien mukaan: sukupuoli, ikä, yhteiskuntaluokka, alkuperä, toimintakyky ja seksuaalinen suuntautuminen. Julkaisujen havainnointivaiheessa lisäsin taulukkoon Ei risteävyyttä -sarakkeen, koska kahdeksasta julkaisuista ei pystynyt tekemään johtopäätöksiä minkään risteävyyden suhteen. Kuvio 3 havainnollistaa risteävyyksien, naisen representaation ja julkaisujen, jotka eivät sisältäneet mitään valmiiksi annetuista risteävyyksistä määrän aineistossa.

Kuvio 2 kertoo risteävyyksien yhdistelmien määrät julkaisuissa eli kuinka monta yhden, kahden, kolmen ja niin edelleen risteävyyden julkaisua aineistosta löytyy. Laskin aineistosta yhdistelmien määrät, koska intersektionaalisuutta tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon risteävyyksien määrät yhdessä. Tässä tarkastelussa on otettu huomioon vain THL:n (2021) nimeämät risteävyydet, ei naisen representaatiota. Crenshaw'n tutkimuksen (1991) mukaan risteävyyksien määrä kertoo siitä, että mitä useampaan risteävyyteen ihminen kuuluu, sitä yksilöllisempiä syrjinnän kokemukset ovat. Kuten kuvio 2 esittää, yleisimmin aineiston julkaisuista oli tunnistettavissa yksi (30) tai kaksi risteävyyttä (34). Useamman kuin neljän risteävyyden yhdistelmät julkaisuissa olivat vähäisiä.

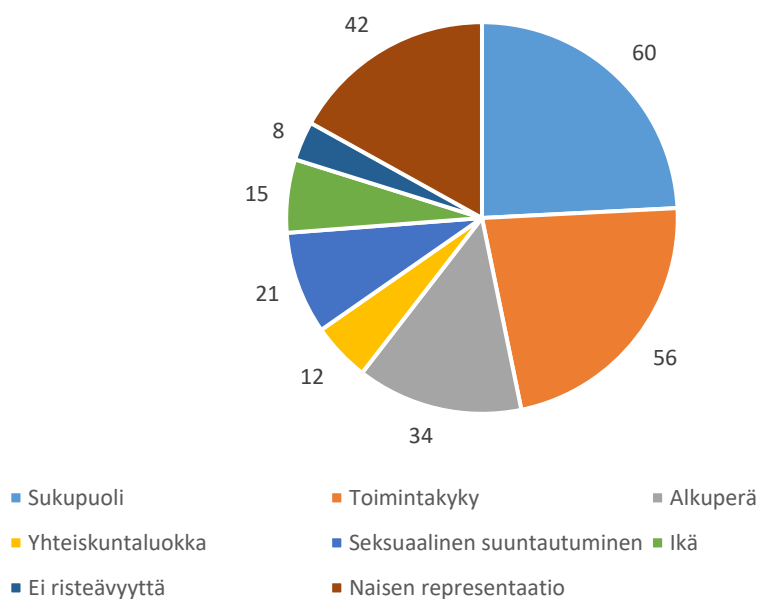

Kuvio 2. Risteävyyksien yhdistelmien määrät aineistossa, N = 100.

Tulos tukee tällaisenaan Crenshaw'n tutkimuksen tuloksia. Risteävyyksien määrällinen tarkastelu kertoo sen, että kolmeen risteävyyteen asti intersektionaalisuutta voi luonnehtia yleisemmän tason kokemukseksi, mutta neljän tai useamman risteävyyden yhdistelmät kertovat jo yksilöllisemmistä syrjinnän kokemuksista. Viiden tai kuuden risteävyyden julkaisut tukevat myös tätä huomiota. Viiden risteävyyden julkaisu kertoi Afganistanin sodan vaikutuksista ja uhreista, kuuden risteävyyden julkaisut kertoivat

köyhyydessä elävien QTBIPOC (queer, trans, bi, intersex, people of colour) erityisestä syrjinnästä aborttilainsäädännössä sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksista koskien naisia ja lapsia eri taustoista ja kuinka ilmastonmuutos on feministinen ongelma.

Analyysin mukaan eniten julkaisuissa esiintyi intersektionaalisista risteävyyksistä sukupuoli ja toimintakyky (ks. kuvio 3). Sukupuoli-risteävyyttä aineistosta löytyi 60 julkaisusta ja toimintakyky-risteävyyttä 56 julkaisusta. Ikä-, seksuaalinen suuntautuminen - ja yhteiskuntaluokka-risteävyys esiintyivät aineistossa vähiten. Naisen representaatioita aineistosta löytyi 42 eli hiukan alle puolesta aineiston julkaisuista oli tunnistettavissa sanallinen viittaus naiseen tai kuvallinen representaatio naisesta.

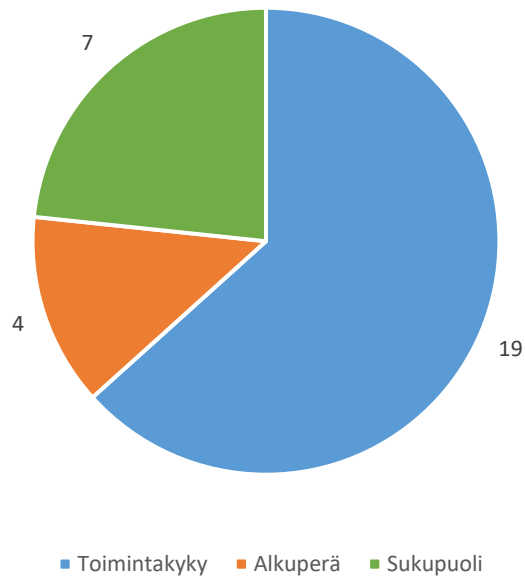

Kuvio 3. Risteävyyksien ja naisen representaation määrä aineistossa, N = 100.

Julkaisuja, joista en voinut tunnistaa risteävyyksiä oli kahdeksan. Julkaisut kertoivat aiheista, kuten kuinka tunnistaa huumattu juoma, mikä on vanhempien asema ilmastonmuutoksen vastaisessa liikkeessä, sodan tuomitseminen ja miten piilotetut kamerat voi tunnistaa airbnb-asunnoissa. Opittujen normien kautta jotkut näistä aiheista voisi liittää esimerkiksi sukupuoleen. Useimmiten tytöille ja naisille opetetaan, että omia juomia

tulee vahtia julkisella paikalla, jotta ei joudu huumatuksi. Aineiston videolla tai kuvatekstissä ei kuitenkaan viitattu tiettyyn sukupuoleen tai muuhunkaan risteävyyteen, joten analyysin perusteella sitä ei voinut sijoittaa mihinkään. Jos kuitenkin yrittää löytää jonkun yhteneväisen aiheen kahdeksasta julkaisusta, niin se on turvallisuuteen liittyvä kannanotto. Jokaisessa julkaisussa joko valistetaan johonkin turvallisuuteen liittyvästä aiheesta tai sitten turvallisuutta käsitellään siten, kuinka voimme tehdä maailmasta turvallisemman paikan ihmisille elää.

Päätin tarkastella vielä yksittäisiä risteävyyksiä siten, että kuinka moni risteävyys esiintyy julkaisuissa yksin ilman muita risteävyyksiä ja kuinka monta kertaa. Yksin esiintyviä risteävyyksiä kutsun tutkielmassa myös risteävyyksiksi, koska ne esiintyivät aineiston julkaisuissa enimmäisessä määrin muiden risteävyyksien kanssa. Kuten kuviossa 2 näkyy, yhden risteävyyden julkaisuja oli aineistossa yhteensä 30. Alkuperä-risteävyys esiintyi yksin neljässä julkaisussa, sukupuoli seitsemässä julkaisussa, kun taas toimintakyky-risteävyys 19 julkaisussa (ks. kuvio 4). Seksuaalinen suuntautuminen, yhteiskuntaluokka ja ikä eivät esiintyneet julkaisuissa kertaakaan yksin. Kolmen edellä mainitun risteävyyden esiintyvyys muiden risteävyyksien kanssa on selitettävissä mahdollisesti sillä, että ne ovat intersektionaalisia risteävyyksiä, joita usein tarkastellaan jonkun toisen risteävyyden kanssa. Yhdenvertaisuusvaltuutetun (n.d.) mukaan ikä-risteävyys tyypillisesti esiintyy jonkun toisen risteävyyden kanssa, vaikka ikä itsessään voi myös olla syrjinnän peruste, esimerkiksi työelämässä.

Kuvio 4. Yksin esiintyvät risteävyydet aineistossa.

Mielenkiintoiseksi yksittäisten risteävyyksien tarkastelun tekee se, että kuvion 4 risteävyydet esiintyvät aineiston julkaisuissa eniten (ks. kuvio 3), mutta toimintakyky-risteävyys erottuu selkeästi yksin esiintyvänä risteävyytenä. Sukupuoli-risteävyyttä esiintyy eniten aineiston julkaisuissa, mutta yksinään se esiintyy vain seitsemässä julkaisussa. Kun tarkastelin toimintakyky-risteävyyden aiheita, yhdeksän julkaisua liittyivät elämänopeihin liittyen mielenterveyteen ja suhteisiin, kolme julkaisua väkivallan ja häirinnän uhreihin, kolme julkaisua kehosuhteeseen ja kehosta huolehtimiseen, kaksi julkaisua työ- ja kulttuuriin, yksi julkaisu hormonaaliseen ehkäisyyn ja yksi julkaisu Oscar-gaalaan, jossa Coda, kuuroudesta kertova elokuva voitti parhaan elokuvan Oscarin. Suurin osa näistä julkaisuista koski psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä. Kuva 3 on esimerkki siitä, miten toimintakyky-risteävyys suurimmilta osin esiintyi yksin.

Kuva 3. Toimintakyky-risteävyys julkaisussa 13.6.2022/38 (Instagramin @feminist-tili).

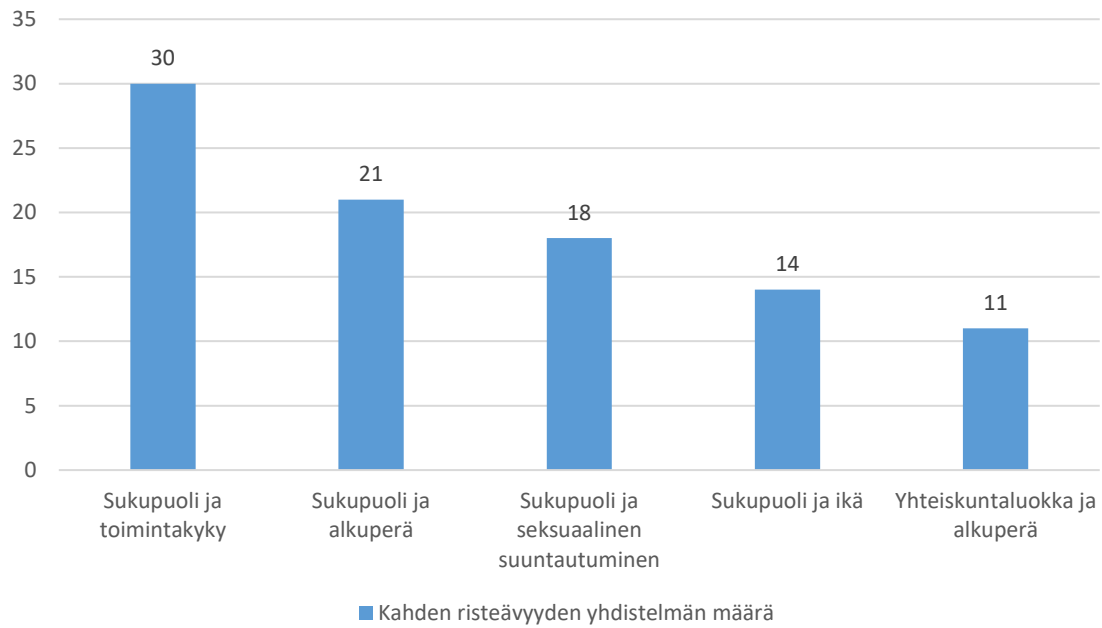
Aineiston julkaisussa 13.6.2022/38 (kuva 3) kerrotaan siitä, kuinka itseään tulisi rakastaa. Toimintakyky julkaisussa ilmenee sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn yhdistelmänä eli millaisia vuorovaikutussuhteita ihmisillä on elämässään, kuinka ihmiset suoriutuvat arjen tilanteista ja huolehtivat psyykkisestä hyvinvoinnistaan. Se, mitä toimintakyky-risteävyyden esiintyminen yksin aineistossa kertoo, on vain arvailtavissa. Mahdollisesti se kertoo siitä, että toimintakyky on aihe, jota usein tarkastellaan yhden risteävyyden näkökulmasta, koska se koskee monia ja monenlaisia ihmisiä fyysisellä, psyykkisellä, sosiaalisella ja kognitiivisella tasolla (THL, 2022). Nämä viestit voivat koskettaa kaikkia riippumatta siitä, mihin vähemmistöön kuuluu, kuuluuko mihinkään vähemmistöön tai identifioiko itsensä vähemmistön edustajaksi.

Tarkastelemalla yksittäisiä risteävyyksiä ei voi tehdä johtopäätöksiä intersektionaalisen feminismiin aineksista. Aiheiden tarkastelu yksittäisten risteävyyksien kohdalla voi avartaa risteävyyksien suhteita, mutta tässä luvussa päätin tarkastella ainoastaan

toimintakyky-risteävyyttä yksin, koska se erottui lukumäärältään aineistosta. Tarkastelemalla risteävyyksien yhdistelmiä ja niiden aiheita voi saada laajemman kuvan, millaisista aineksista intersektionaalinen feminismi @feminist-tilin julkaisuissa rakentuu. Aineiston julkaisuista oli erotettavissa tiettyjä risteävyyksiä, jotka esiintyivät yhdessä useammin kuin toiset. Seuraavaksi tarkastelen kahden ja kolmen risteävyyden yhdistelmiä sekä niiden julkaisujen aiheita.

4.1.1 Kahden risteävyyden yhdistelmät

Laskin risteävyyksiä kahden risteävyyden joukoissa eli esimerkiksi, kuinka monessa julkaisussa esiintyi yhdessä sukupuoli ja toimintakyky, ikä ja alkuperä, yhteiskuntaluokka ja seksuaalinen suuntautuminen ja niin edelleen. Kaikkiin kahden risteävyyden joukkoihin sijoittui aineiston julkaisuja. Eniten aineiston julkaisuissa esiintyi sukupuolen ja jonkun toisen risteävyyden yhdistelmää. Toimintakyky, ikä, alkuperä ja seksuaalinen suuntautuminen esiintyi julkaisuissa eniten sukupuolen kanssa (ks. kuvio 5). Sukupuoli-risteävyys korostui määrällisesti risteävyyksien tarkastelussa. Sitä esiintyi aineiston 100 julkaisusta 60 julkaisussa. Tämä kertoo siitä, että sukupuoli on yleinen aihe intersektionaalisessa feminismissä joko sukupuolen moninaisuutta tai jotain tiettyä sukupuolta korostaen. Naisen representaation analyysi valaisee tätä lisää. Yhteiskuntaluokka-risteävyys oli ainoa, joka poikkesi kahden risteävyyden joukoista. Sitä esiintyi eniten alkuperän kanssa, yhteensä 11 julkaisussa. Muita risteävyyksien yhdistelmiä oli vähän, joten keskityn tarkastelemaan viittä eniten esiintyvää kahden risteävyyden yhdistelmää.

Kuvio 5. Viisi eniten esiintyvää kahden risteävyyden yhdistelmää aineistossa.

Aineistossa sukupuoli-risteävyys ja toimintakyky-risteävyys esiintyivät 30 julkaisussa. Sukupuoli- ja toimintakyky-risteävyys julkaisuista nousi esiin aiheina abortti, itsensä hyväksyminen ja rakastaminen, transihmiset ja ylipäättään sukupuolen moninaisuus. Eniten esiintyviä aiheita olivat abortti (yhdeksän julkaisua) ja transihmiset (neljä julkaisua). Muut aiheet esiintyivät yhdessä, kahdessa tai kolmessa julkaisussa, esimerkiksi Pridekuukauteen liittyviä julkaisuja löytyi aineistosta kolme. Se, että abortti korostui sukupuoli- ja toimintakyky-risteävyyksien yhdistelmä julkaisuissa aiheena, ei yllätä. Kesäkuussa 2022 Yhdysvaltain korkein oikeus kumosi laajan oikeuden aborttiin eli osavaltiot ovat saaneet siitä lähtien itsenäisesti päättää abortin tarjoamisesta terveydenhuollossa (Ilmo, 2022). Aborttilait ovat ympäri maailmaa herättäneet paljon julkista keskustelua vuonna 2022 ja monissa maissa kohdullisten ihmisoikeudet ovat huonontuneet.

Sukupuoli- ja alkuperä-risteävyyden yhdistelmää löytyi toiseksi eniten aineistosta, yhteensä 21 julkaisusta. Näiden risteävyyksien aiheet koskivat eniten POC-naisia, yhteensä 8 julkaisua. POC terminä esiintyi aineistossa ja se on lyhenne sanoista *people of colour*. OlenAntirasisti.fi sanaston (n.d.) mukaan termille ei varsinaisesti ole suomalaista

vastinetta, mutta sillä tarkoitetaan ihmisiä, jotka eroavat valkoisista muun muassa ihonvärin tai uskonnon takia. Yhdysvalloissa käytetään myös termiä BIPOC, joka muodostuu sanoista musta (black), alkuperäiskansat (indigenous) ja värilliset ihmiset (people of colour), mutta myös sen käytöstä on ollut keskustelua. Harmon (2021) artikkelissaan The New York Times -lehdessä kirjoittaa kielen merkityksestä ja politiikasta, kun puhutaan kansalaisuuksista, ihonväristä ja vähemmistöistä. Yhdysvalloissa lyhenne BIPOC on nousut yleiseen käyttöön muutaman viime vuoden aikana, mutta kuten Harmon toteaa, monet kokevat sen harhaanjohtavana tai hämmentävänä, esimerkiksi osa etelä- ja väliamerikkalaisista ja aasialaisista pohtii, koskeeko POC-lyhenne heitä. Koska tätä kielen ja käsitteellisyysongelmaa en kykene omilla tiedoilla tai taidoilla ratkaisemaan, käytän tutkielmassa termiä POC, vaikka sen voi nähdä toiseuttavana sekä yksinkertaistavana suhteessa valkoiset ja muun väriset ihmiset.

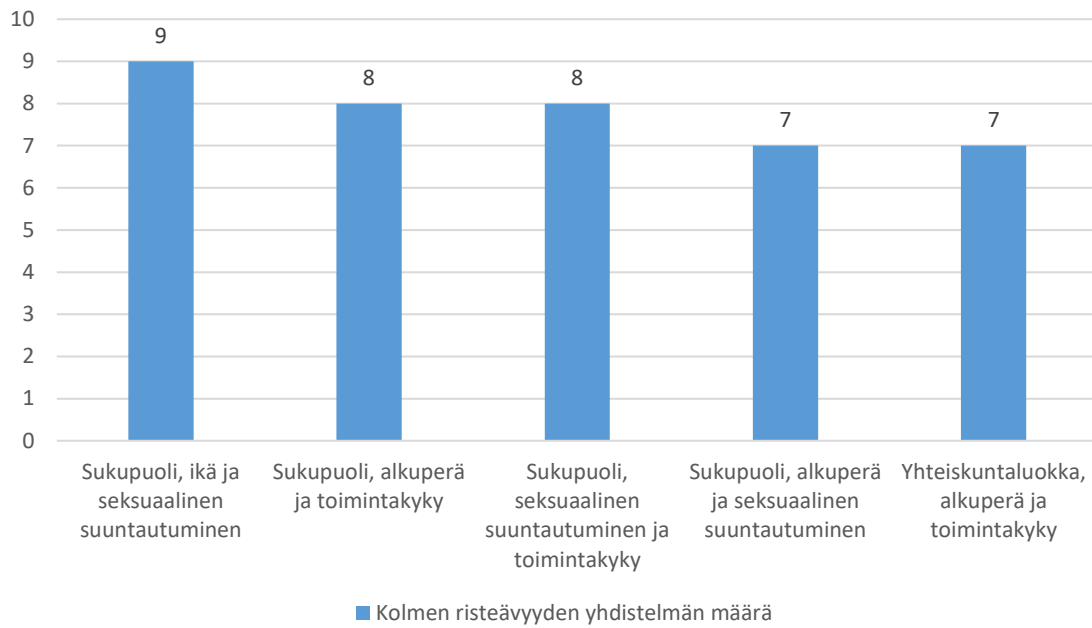
POC-naisiin liittyvät julkaisut koskivat erityisesti mustia naisia, koska @feminist-tilillä juhlittiin helmikuussa 2022 #BlackHerStoryMonth. Tunnisteella viitataan oletettavasti mustan historian kuukauteen (black history month), mutta naisen (her) näkökulmasta. Mustan historian kuukaudella viitataan History.comin (2022) mukaan mustien amerikkalaisten saavutusten muistamiseen ja juhlintaan. Sukupuoli- ja alkuperä-risteävyyden muutama julkaisu koski myös POC-ihmisten aborttioikeuksia, ilmastonmuutoksen vaikutuksia POC-ihmisiin sekä seksuaalista väkivaltaa.

Seksuaalinen suuntautuminen -risteävyys esiintyi sukupuoli-risteävyyden kanssa 18 julkaisussa. Näiden kahden yhdistelmässä aiheina korostuivat yleisesti LGBTQIA+ ja seksuaalivähemmistöihin liittyvä syrjintä. Aiheiden erottelu oli haastavaa, esimerkiksi kertooko aihe syrjinnästä vai korostaako se yhteiskunnan erilaisia käsityksiä ”normaalista” – voiko yhteiskunnan normeja koskien sukupuolta ja seksuaalisuutta edes erottaa syrjinnän ajatuksesta? Yhdistävänä aiheena seksuaalinen suuntautuminen- ja sukupuoli-risteävyys julkaisuille on kuitenkin LGBTQIA+ sivistys eli seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta kertominen.

Ikä- ja sukupuoli-risteävyyksiin liittyvistä julkaisuista, joita oli 14, oli helpointa tunnistaa aiheita. Lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatusta koski kuusi julkaisua ja translapsia- ja nuoria kolme julkaisua. Mielenkiintoinen huomio liittyen ikä-risteävyyden tarkasteluun oli, että kaikki ikään liittyvät julkaisut aineistossa koskivat nimenomaan lapsia ja nuoria. Yksikään julkaisu ei koskenut esimerkiksi vanhuksia. Ainoastaan yhteiskuntaluokka-risteävyys poikkesi aineistossa siten, että sillä oli eniten yhteisiä julkaisuja alkuperä-risteävyyden kanssa, yhteensä 11. Näiden kahden risteävyyden yhdistelmästä ei noussut yhtä tai kahta selkeää aiheetta. Yksittäisiä aiheita olivat esimerkiksi maahanmuutto ja matalapalkkaiset työt, ilmastonmuutos sekä köyhyys. Näiden kahden risteävyyden julkaisuissa oli siis aiheiden kannalta eniten hajontaa.

4.1.2 Kolmen risteävyyden yhdistelmät

Toistin risteävyyksien tarkastelun vielä kolmen risteävyyden yhdistelmillä (ks. kuvio 6), jotta voisin tarkastella mahdollisia eroavaisuuksia tai tarkennuksia liittyen edellisessä luvussa nousseisiin aiheisiin. Edeltävässä kahden risteävyyden tarkastelussa nousseet aiheet olivat abortti, POC-naiset, LGBTQIA+ sivistys sekä lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatus. Sukupuoli-, ikä- ja seksuaalinen suuntautuminen -risteävyyksien yhdistelmäjulkaisuita löytyi aineistosta yhdeksän. Viisi julkaisua liittyi yleisesti lapsiin ja nuoriin ja heidän tukemiseensa. Neljä näistä julkaisuista liittyi suoraan lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatukseen.

Kuvio 6. Viisi eniten esiintyvää kolmen risteävyyden yhdistelmää aineistossa.

Sukupuoli- ja ikä-risteävyyden tarkastelussa kuusi julkaisua liittyi lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatukseen. Sukupuoli-, ikä- ja seksuaalinen suuntautuminen -risteävyyksien tarkastelu ei tuonut uusia ulottuvuuksia liittyen jo kahden risteävyyden tarkastelussa nousseeseen aiheeseen. Tämä johtuu siitä, että ikä-risteävyyttä koskevat julkaisut koskivat lapsia ja nuoria ja sukupuolen osalta lapsia ei pyritty määrittelemään julkaisujen aiheissa, paitsi kertoen translasten ja -nuorten elämästä.

Toimintakyky-risteävyys ei myöskään muuttanut sukupuoli- ja seksuaalinen suuntautuminen-risteävyyksien yhdistelmistä noussutta aihetta LGBTQIA+ sivistys. Toimintakyky- ja sukupuoli-risteävyyksien tarkastelusta huomasi, että aiheet käsittelivät aborttia, sukupuolen moninaisuutta ja itsensä hyväksymistä. Seksuaalinen suuntautuminen- ja sukupuoli-risteävyydet puolestaan koskivat suurimmilta osin LGBTQIA+ liittyviä aiheita. Tämä on pohdintaa herättävä havainto, koska toimintakyky-risteävyyden esiintyvyys yksin julkaisuissa taas kieli siitä, että toimintakyky toimii itsenäisenä aiheena suhteessa muihin intersektionaalisiin risteävyyksiin. Toisaalta luvussa 4.1 totesin, että toimintakyky-risteävyyteen liittyvät julkaisut koskivat enimmäkseen psyykkisen ja sosiaalisen

toimintakyvyn ulottuvuuksia. Elämänhallinta, suhteet, mielenterveys ja hyvinvointi linkittyvät vahvasti seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen kysymyksiin.

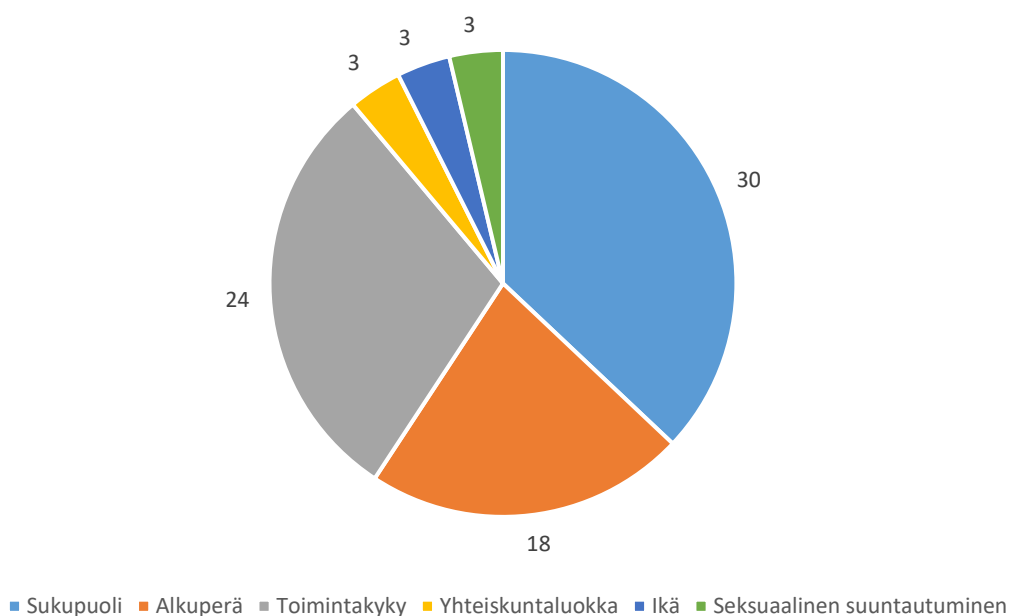
Sukupuoli-, alkuperä- ja toimintakyky-risteävyyksien yhdistelmäjulkaisuita aineistossa oli kahdeksan, joista puolet koskivat POC-ihmisiä ja aborttioikeuksia. Sukupuoli- ja toimintakyky-risteävyys julkaisuista yhdeksän koski aborttia ja alkuperä-risteävyyden lisääminen tähän tarkasteluun syvensi aihetta POC-ihmisten näkökulmaan. Sukupuoli-, alkuperä- ja seksuaalinen suuntautuminen -risteävyyksijulkaisuissa korostui POC-ihmisten asema seksuaali- ja sukupuolivähemmistöissä. Tämä ei ole yllättävä tulos alkuperä-risteävyyden osalta. Intersektionaalisessa feminismissä käsitellään toiseuttavia tekijöitä, joihin ihmisen alkuperä voi kuulua. Luvussa 2.3.3 kirjoitin Cazenaven (2015, s. 132) esittämästä näkökulmasta, jossa ei-sorretuilla ihmisillä on ollut ja on paremmat mahdollisuudet määritellä itseään verrattuna sorrettuihin ihmisiin. Käsitän asian niin, että ei-sorretut tai vähemmän sorretut ihmiset ovat jo saaneet määritellä itseään, jolloin määritelmästä on tullut eräänlainen normi, kuten valkoinen hetero, mutta 2020-luvulla elämme aikaa, jolloin pyritään antamaan tila ja näkyvyys myös muille, moninaisemmille määritelmille, jolloin niistä voi tulla normeja.

Yhteiskuntaluokka-, alkuperä- ja toimintakyky-risteävyyden yhdistelmä eroaa edeltävistä kolmen risteävyyden tarkasteluista, koska siinä ei esiinny sukupuoli-risteävyyttä. Näiden kolmen risteävyyden yhdistelmäjulkaisut koskivat eniten valkoista ylivaltaa. Valkoisella ylivalalla tarkoitan tässä kontekstissa julkaisuista esiin nousseita esimerkkejä, kuten Yhdysvaltojen mustien orjuutta ja aborttioikeuksia sekä ihonvärin merkitystä sotapakolaisilla.

4.1.3 Naisen representaatio

Representaatio on jonkin asian tekemistä uudelleen läsnä olevaksi ja sitä voi tarkastella kolmen toiminnallisuuden kautta: tuottamisen, käyttämisen ja kuluttamisen sekä tulkinnan (Seppänen, 2015, s. 84). Naisen representaatiolla tutkielmassa viitataan siihen, että nainen on tehty läsnä olevaksi aineiston julkaisuissa joku kuvan, videon tai tekstin

muodossa niin, että naisen sukupuoli on selkeästi tunnistettavaa, kuten käyttämällä kuvan henkilöstä sanaa nainen. Naisen representaatio esiintyi yhteensä 42 julkaisussa. Tätä oli ajoittain hankala tulkita. Kolmen julkaisun kohdalla kirjoitin taulukkoon merkinnän suluissa (x), koska en voinut täysin varmasti päätellä, onko julkaisuissa naisen representaatio. Eniten naisen representaatiota esiintyi yhdessä sukupuoli- ja toimintakyky-risteävyyden kanssa (ks. kuvio 7). 30 julkaisusta, jossa esiintyi naisen representaatio, oli tunnistettavissa sukupuoli-risteävyys. Vähiten naisen representaatiota löytyi yhdessä ikä-, yhteiskuntaluokka- ja seksuaalinen suuntautuminen -risteävyyden kanssa. Näitä kolmea risteävyyttä en käsittele tutkielmassa yhdessä naisen representaation kanssa, koska julkaisuja oli hyvin vähän, kuten kuviosta 7 voi nähdä.

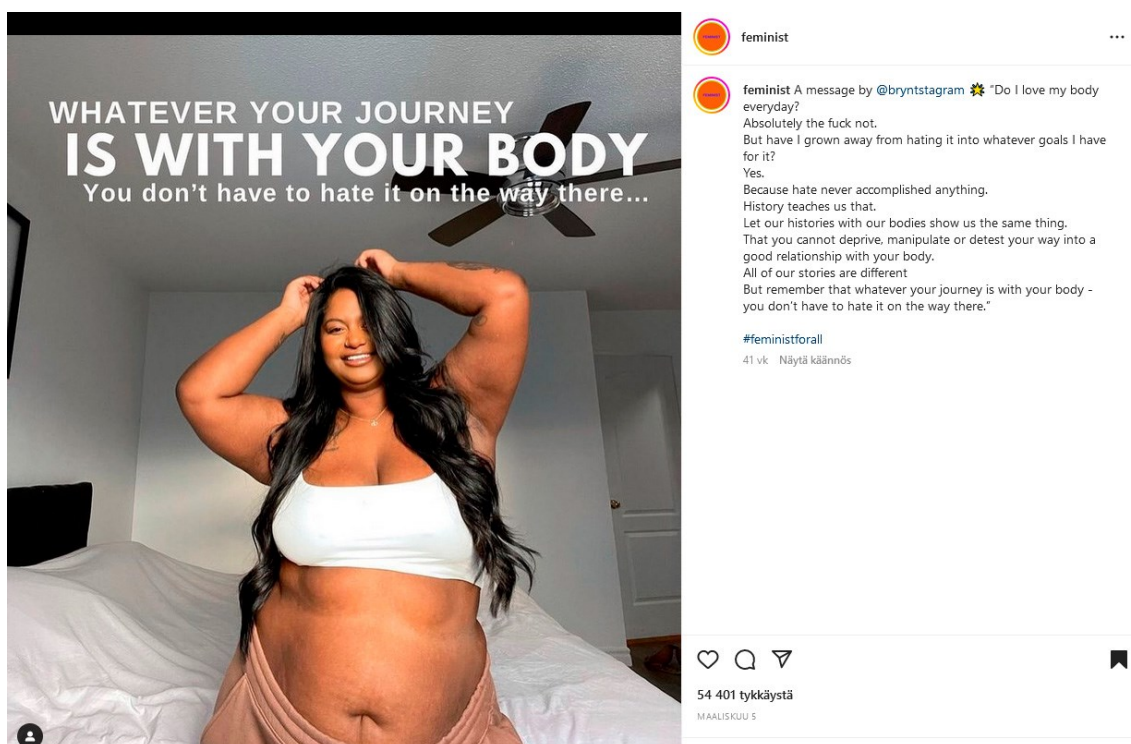

Kuvio 7. Naisen representaatio yhdessä yhden risteävyyden kanssa.

Yksittäisiä risteävyyksiä tarkastelemalla tulos naisen representaation yhteydestä sukupuoli-risteävyyteen ei ole yllättävä, sillä naiseus liittyy jollain tavalla sukupuolen kysymyksiin. Julkaisut, joissa esiintyi naisen representaatio ja sukupuoli-risteävyys, käsitelivät monenlaisia aiheita, kuten seksuaalista häirintää ja väkivaltaa, osallistumista aktivismiin, itsensä hyväksymistä ja ylipäätään, millaista on olla nainen. Selkeänä, joskin vähäisenä aiheena naisen representaation ja sukupuoli-risteävyyden julkaisuissa oli abortti,

joka toistui viidessä julkaisussa. Huomionarvoista tosin on, että aineiston julkaisuista yhteensä 60 löytyi sukupuoli-risteävyys (ks. kuvio 3), mutta vain puolet, 30 julkaisua, oli liitettävissä naisen representaatioon. Toisin sanoen, sukupuoleen liittyvät julkaisut eivät liittyneet yksinomaan naisiin.

Toimintakyky-risteävyyden ja naisen representaation julkaisut käsittelivät myös seksuaalista väkivaltaa ja häirintää sekä aborttia, muutama julkaisu kertoi kuuroista naisista, kuu-kautisista ja ehkäisystä. Eniten tämän yhdistelmän julkaisut, yhteensä 7 julkaisua, koski-
vat naisten hyvinvointia ja itsensä hyväksymistä. Kuva 4 on esimerkki julkaisusta, jossa tuodaan läsnä olevaksi niin kuvassa kuin kuvatekstissäkin itsensä hyväksyminen ja hyvinvointi naisen representaation avulla. Kuvan nainen identifioi itsensä naiseksi omassa profiilissaan merkinnällä ”she/her”.

Kuva 4. Toimintakyky-risteävyys ja naisen representaatio julkaisussa 5.3.2022/249 (Instagramin @feminist-tili).

Julkaisu 5.3.2022/249 kertoo siitä, kuinka kehoaan ei tarvitse vihata, oli kyse sitten min-kälaisesta kehosta tai prosessista. Julkaisu on siitä kiinnostava suhteessa naisen representaatioon, että 2020-luvulla sosiaalisessa mediassa on puhuttu naisten kehojen trendeistä. Diaz (2022) kirjoitti New York Postiin kohutun artikkelin *Bye-bye booty: Heroin chic is back*, josta nousi kohu niin uutismedioissa kuin sosiaalisessa mediassakin. Artikkelissa kerrotaan, kuinka kurvikas naiskeho poistuu vähitellen muodista ja erittäin laiha naisen keho tulee takaisin muotiin. *Heroin chic* viittaa 1990-luvun muotisuuntaukseen, jossa ihannoitiin todella laihoja naismalleja. Kyseinen ajatus herätti globaalisti keskustelua siitä, miksi naiskehon eri muotoja voi ylipäättään pitää trendinä ja kuinka 1990-luvulta tuttu heroin chic aiheuttaa vääristyneitä keho käsityksiä ja voi pahimmillaan johtaa erilaisiin syömishäiriöihin. Naiskehon erilaiset representaatiot sosiaalisessa mediassa voivat vahvistaa ajatusta sen moninaisuudesta sekä siitä, että naisen kehon ei kuulu olla muotiteollisuuden syklien mukana kulkeva trendi.

Naisen representaatio esiintyi prosentuaalisesti eniten alkuperä-risteävyyden kanssa. Aineistossa alkuperä-risteävyyksiä löytyi yhteensä 34 julkaisusta ja yhdessä naisen representaation kanssa julkaisuja oli 18 (ks. kuvio 3 ja 7). Suurin osa aineiston julkaisuista, yhteensä kahdeksan julkaisua, liittyivät mustien naisten kokemuksiin syrjinnästä sekä #BlackHerStoryMonth ja #WomenHerStoryMonth liittyviin julkaisuihin. Kyseiset hashtagit @feminist-tilillä liittyivät julkaisuihin, joissa kerrotaan mustien naisten ja ylipäättään naisten historiasta, esimerkiksi kirjasuositusten avulla (ks. kuva 5).

Kuva 5. #BlackHerStoryMonth aineiston julkaisussa 9.2.2022/129 (Instagramin @feminist-tili).

Alkuperä- ja sukupuoli-risteävyyksien tarkastelussa korostuivat POC-naiset. Tulos naisen representaation ja alkuperä-risteävyyden julkaisuista vahvistaa kahden risteävyyden analyysin tulosta siten, että sukupuoli liitettynä alkuperään korosti nimenomaan naisia suhteessa alkuperään. POC-naisiin liittyviä julkaisuja tarkastelen vielä visuaalisessa analyysissä luvussa 4.3.

Mielenkiintoinen huomio liittyen yleisesti naisen representaatioon oli se, että aineiston julkaisuissa ei esiintynyt vastakkainasettelua miesten ja naisten välillä. Kuitenkin patriarkaatti mainittiin aineiston julkaisuissa. Kuvasta 6 voi tulkita, että patriarkaatti itsessään luo ongelmia kaikille sukupuolille.

Kuva 6. Patriarkaatti aineiston julkaisussa 16.8.2022/292 (Instagramin @feminist-tili).

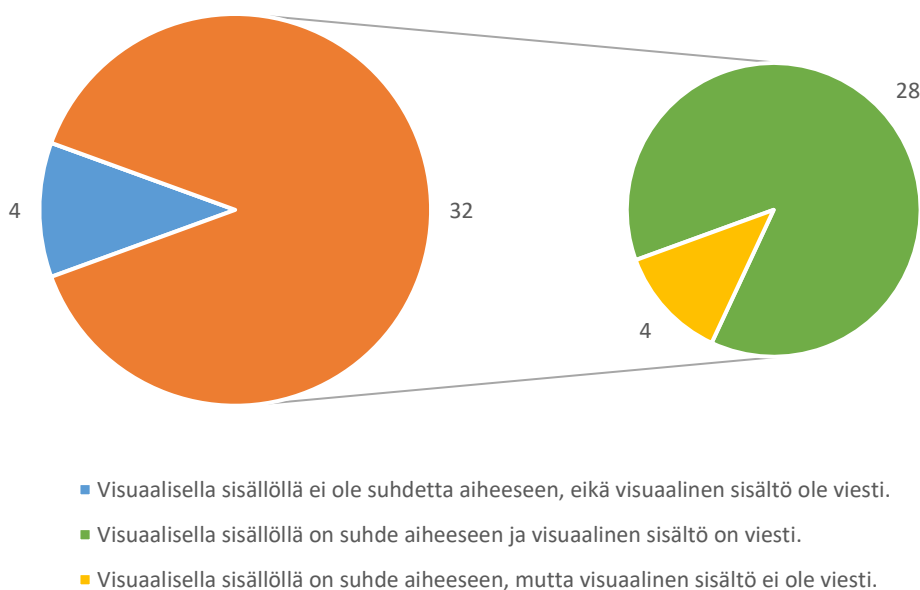
Witz (1992, s. 3) kertoo patriarkaatin yleensä viittaavan sukupuolten väliseen epätasa-arvoon, jossa naiset ovat yhteiskunnan rakenteiden kannalta epäsuotuisassa asemassa verrattuna miehiin. Julkaisussaan @feminist-tili viestii siitä, että patriarkaattia tulee pohdita myös siltä kannalta, miten se vaikuttaa jokaisen hyvinvointiin negatiivisesti.

4.2 Kuvan ja videon yhteys intersektionaalisiin aineksiin

Kuten luvussa 1.1 totesin, Instagram on ytimeltään visuaalinen sosiaalinen media, koska julkaisu sovelluksessa vaatii kuvan, karusellin tai videon. Kuvat ja videot voivat olla hyvinkin erilaisia, esimerkiksi julkaisu on voitu kuvata älypuhelimella tai järjestelmäkameralla, kuva voi olla täysin graafisista elementeistä tuotettu tai jotain tältä väliltä. Intersektionaalisten risteävyyksien tarkastelu luvuissa 4.1 ja 4.2 kertoi sen, että aineiston julkaisuista oli tunnistettavissa tiettyjä yleisemmin käsiteltyjä aiheita. Vaikka edeltävissä luvuissa toin kuvien muodossa joitain esimerkkejä tilin julkaisuista, analyysissä jäi vajaaksi visuaalisuuden suhde aiheeseen. Visuaalisen sisällön eli kuvan tai videon välittämää viestiä suhteessa julkaisun aiheeseen on mielenkiintoista tarkastella, koska näiden välinen

suhde voi olla vaihteleva. Joissain julkaisuissa kuva tai video voi olla täysin linjassa julkaisun välittämän viestin kanssa. Toisinaan kuva tai video ei kerro mitään julkaisun aiheesta. Visuaaliseen tarkasteluun valitsin kahden ja kolmen risteävyyden analyysistä nousseet aiheet: POC-naiset (8 julkaisua), LGBTQIA+ sivistys (13 julkaisua), abortti (9 julkaisua) sekä lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatus (6 julkaisua), yhteensä 36 julkaisua. Valitsin kyseiset aiheet, koska ne nousivat risteävyyksien analyysistä selkeimmin esiin.

Visuaalisen sisällön ja julkaisun aiheen suhdetta selvitin seuraavien väittämien avulla: visuaalisella sisällöllä on suhde aiheeseen, visuaalisella sisällöllä ei ole suhdetta aiheeseen ja visuaalinen sisältö on viesti. Kävin väittämät läpi edellä mainittujen 36 julkaisun kohdalla, joista 13 olivat kuvia, 15 karuselleja, seitsemän kelaa ja yksi gif. Kuvio 8 havainnollistaa, että 32 julkaisun visuaalisella sisällöllä eli kuvalla ja/tai videolla oli suhde julkaisun aiheeseen ja neljällä ei ollut minkäänlaista suhdetta julkaisun aiheeseen.

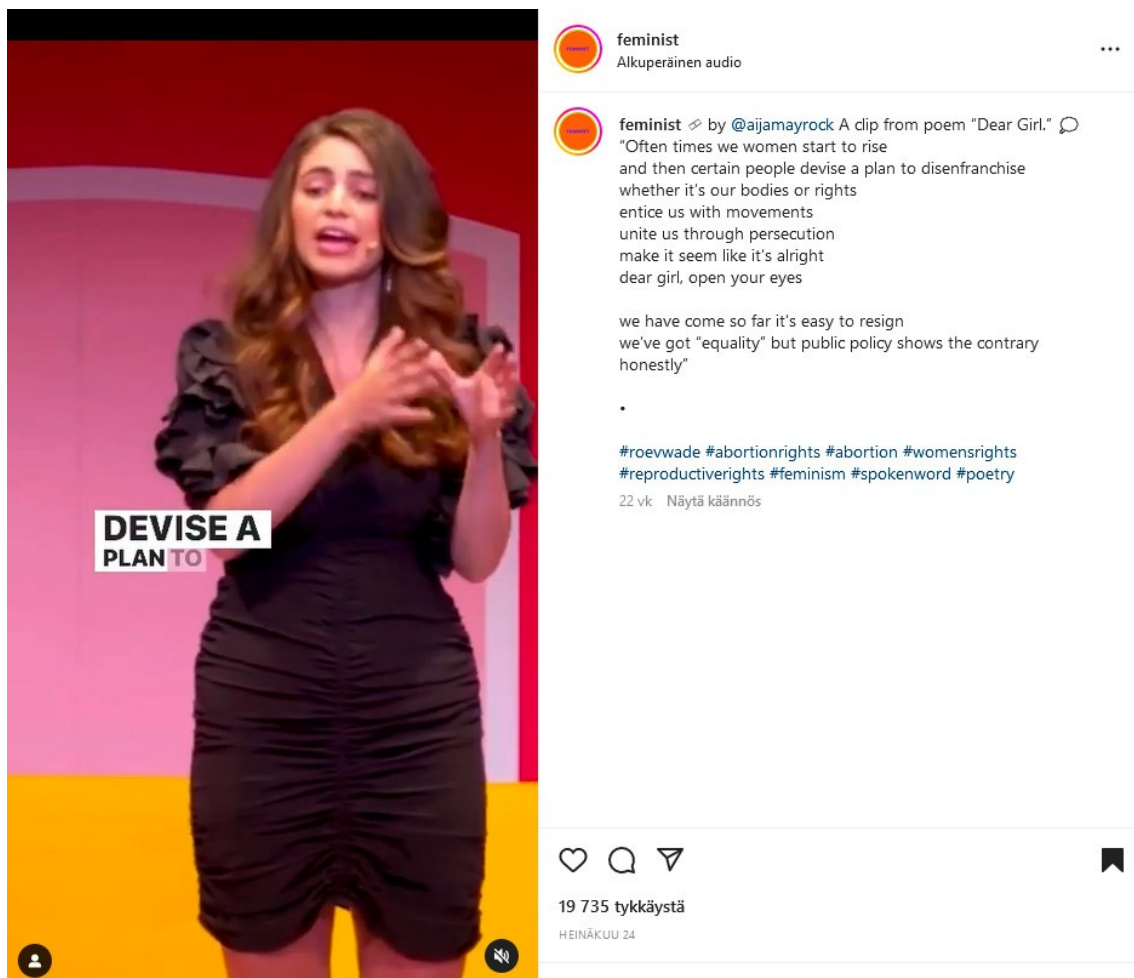

Kuvio 8. 36 julkaisun kuvan ja/tai videon suhde julkaisun aiheeseen.

Visuaalinen sisältö on viesti -väittäjä tarkensi kahta ensimmäistä väittämää siten, että neljä kuvaa ja/tai videota, joilla on suhde julkaisun aiheeseen, eivät ole tarpeeksi selkeitä,

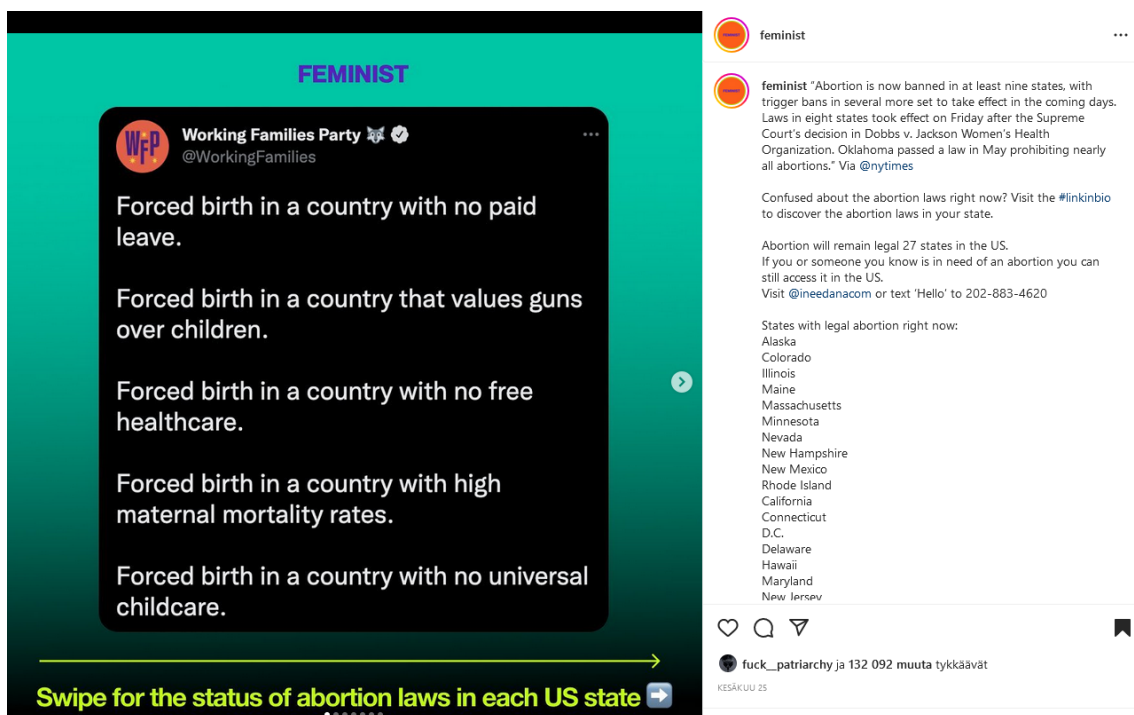
että niitä katsomalla voisi päätellä julkaisun tarkan aiheen. Tällöin 36 julkaisusta kahdeksan olivat sellaisia, joissa visuaalinen sisältö ei ole viesti, koska julkaisut, joissa kuvalla ja/tai videolla ei ollut suhdetta julkaisun aiheeseen eivät myöskään sisältäneet visuaalista viestiä. Väittämien tulokset kertovat sen, että suurimmilta osin julkaisujen visuaaliset sisällöt ovat sidoksissa julkaisujen aiheisiin.

Kuvan ja/tai videon suhdetta julkaisujen aiheisiin tarkastelin myös aiheiden tasolla eli oliko väittämissä eroavaisuuksia suhteessa aiheisiin. Abortti-aiheisia julkaisuja oli yhteensä yhdeksän ja kahdeksassa niistä kuva ja/tai video oli viesti. Julkaisuista kuvia oli kaksi, keloja kolme, karuselleja kolme ja yksi gif. Ainoa, josta ei voinut päätellä julkaisun aihetta oli kela (ks. kuva 7), jossa henkilö lausuu runoa. Kelan sisältö välittää viestiä naisten oikeuksista, mutta kela katsomalla ei voi varmaksi tietää, että julkaisutarkoitus on välittää viestiä abortista.

Kuva 7. Kelan viesti suhteessa julkaisun aiheeseen aineiston julkaisussa 24.6.2022/203 (Instagramin feminist-tili).

Vasta kuvatekstistä ja viimeistään hashtagista voi päätellä, että julkaisun 24.6.2022/203 tarkoitus on välittää viestiä nimenomaan abortista. Olennainen osa visuaalisuutta suhteessa aiheen päättelemiseen aborttiin liittyvissä julkaisuissa oli kuvassa ja/tai videossa esiintyvä teksti, esimerkkinä aineiston julkaisu 25.6.2022/90 (kuva 8). Kahdeksassa aborttiaiheisessä julkaisussa, joissa visuaalinen sisältö oli viesti, teksti toimi visuaalisena elementtinä.

Kuva 8. Teksti visuaalisena elementtinä aineiston julkaisussa 25.6.2022/90 (Instagramin @feminist-tili).

Aineiston 36 julkaisusta 24 julkaisua sisälsivät julkaisun 25.6.2022/90 (kuva 8) kaltaisia tekstejä kuvassa ja/tai videossa. Kolme julkaisua sisälsi samantyyppistä tekstiä, mutta ei kuitenkaan tarkasti kertonut julkaisun aiheesta. Vain yhdeksän julkaisua 36 julkaisusta olivat sellaisia, joissa ei ollut ollenkaan tekstiä. Teksti kuvassa tai videossa voi helpottaa viestin välittämistä visuaalisesti, koska teksti ei vaadi samanlaista tulkintaa kuin mitä esimerkiksi valokuvalla voi välittää katsojalle.

Lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatukseen liittyvissä julkaisuissa teksti oli myös suuressa osassa kuvissa ja/tai videoissa. Kyseiseen aiheeseen liittyviä julkaisuja oli tarkastelussa kuusi ja kaikissa niissä visuaalinen sisältö oli viesti. Viidessä julkaisussa teksti kertoi julkaisun aiheen viestin. Kolme julkaisua, joissa aihe oli lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatus, oli lainattu käyttäjältä @mattxiv. Matt Bernsteinia, @mattxiv, voi luonnehtia Instagram-aktivistiksi, jolla on 1,3 miljoonaa seuraajaa. Hänen julkaisuillaan on toistuva visuaalinen ilme, kuten kuvassa 9 näkyy. Tili @feminist on merkinnyt @mattxiv julkaisun visuaaliseen sisältöön ja kuvatekstiin. Kuvatekstissä näkyy

myös #FeministParter, jonka voi tulkita tarkoittavan sitä, että @feminist ja @mattxiv tekevät yhteistyötä Instagramissa. Kaupallista yhteistyötä julkaisuun ei ole merkitty.

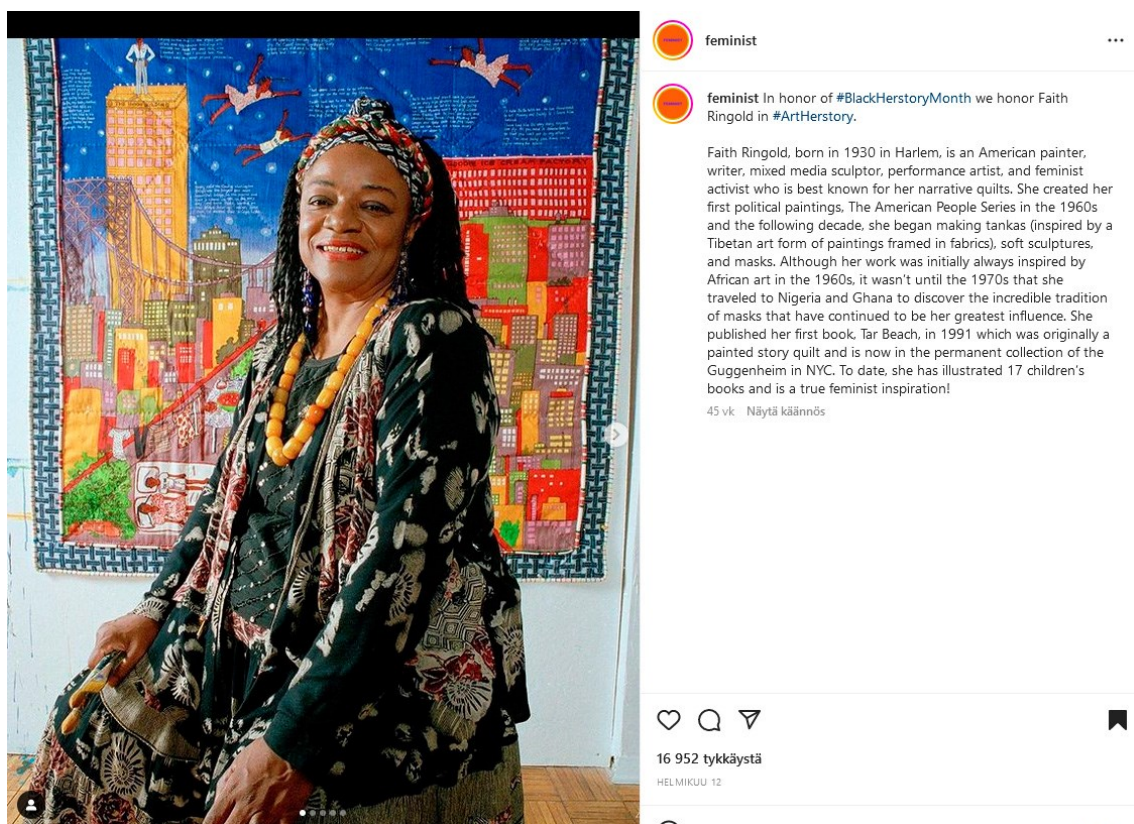

Kuva 9. Visuaalisten elementtien yhdistelyä aineiston julkaisussa 9.3.2022/279 (Instagramin @feminist-tili).

Lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatuksen julkaisuissa oli niin graafisia elementtejä, kuten piirroksia, väritettyjä taustoja ja tekstejä, kuin valokuvakiin. Osa julkaisuista oli näiden yhdistelmiä.

Aihe POC-naiset erottuivat visuaalisessa analyysissä muista aiheista siten, että julkaisujen visuaaliset sisällöt olivat suurimmilta osin kuvia ja videoita ihmisistä. Tähän liittyvä havainto kolmen väittämän osalta oli se, että POC-naisiin liittyvissä julkaisuissa kuvalla ja/tai videolla oli kaikissa kahdeksassa julkaisussa suhde aiheeseen, mutta neljässä julkaisussa visuaalinen sisältö ei kuitenkaan ollut viesti. Nämä neljä julkaisua koostuivat valokuvista ja videoista, joissa kuvattiin ihmisiä. Kuvat ja videot eivät sisältäneet tekstiä.

Kuva 10 on esimerkki siitä kuinka visuaalisella sisällöllä voi olla suhde aiheeseen, mutta kuva itsessään ei ole tarpeeksi vahva viesti välittämään julkaisun tarkkaa aihetta. Kuva on valokuva, jossa musta nainen hymyilee, katsoo suoraan kameraan ja hänen takanaan näkyy taidetta. Valokuvan perusteella katsoja voi päätellä, että kuva kertoo todennäköisesti kyseisestä naisesta, mutta ei voi esimerkiksi naisen ihonvärin perusteella kategorisoida risteävyyksien analyysissä nouseeseen aiheeseen POC-naiset.

Kuva 10. Alkuperä-risteävyyden ilmeneminen aineiston julkaisussa 12.2.2022/144 (Instagramin @feminist-tili).

Vasta julkaisun kuvatekstiä lukemalla katsoja voi ymmärtää, että julkaisu liittyy #BlackHerStoryMonth, joka kunnioittaa mustien amerikkalaisten naisten historiaa. Pelkän kuvan perusteella julkaisua en sijoittaisi alkuperä-risteävyyteen, koska alkuperä intersektionaalisuuden kontekstissa käsitetään jollain tavalla eriarvoistavana tekijänä. Ei siis voi automaattisesti tehdä oletusta, että mustan tai ruskean naisen valokuva kertoo

eriarvoistavista tekijöistä, vaikkakin esimerkiksi Yhdysvaltojen mustien ihmisten historiaan kuuluu orjuus. Intersektionaalisuuden tarkastelu voi siis haastaa katsojaansa kulttuurisessa kategorisoinnissa.

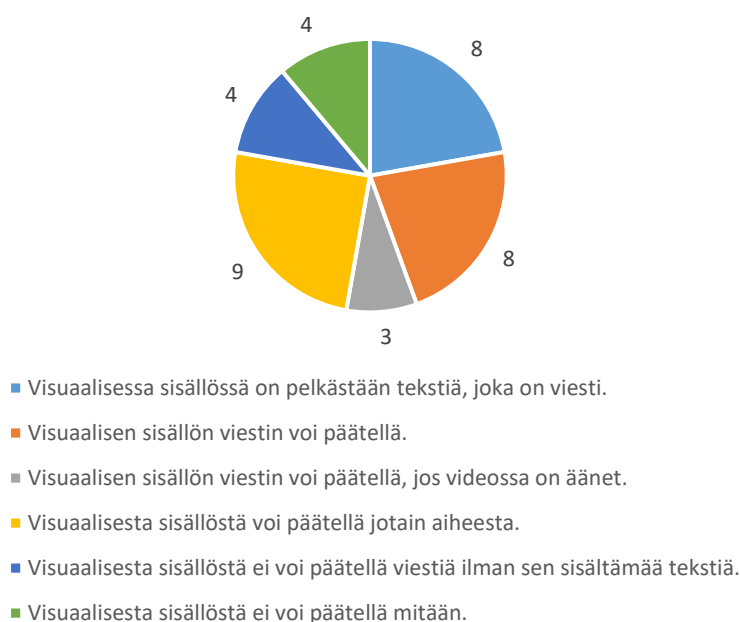
Yleisimmin visuaalisessa analyysissä julkaisut liittyivät LGBTQIA+ sivistykseen. Näitä julkaisuja oli 13, joista kolmessa visuaalinen sisältö ei liittynyt julkaisun aiheeseen mitenkään. Suurin osa visuaalisesta sisällöstä oli viesti eli julkaisun aihe oli selkeästi tunnistettavissa pelkästään kuvaa ja/tai videota katsomalla. Tunnistamiseen vaikutti se, että tämänkin aiheen kohdalla useissa kuvissa ja/tai videoissa oli tekstiä. Visuaalisen analyysin aineiston neljässä julkaisussa visuaalinen sisältö ei ollut viesti ja näistä julkaisuista kolme liittyi LGBTQIA+ sivistykseen. Aineiston julkaisu 13.1.2022/34 (kuva 11) on myös hyvä esimerkki siitä, kuinka valokuvan perusteella ei voi tehdä oletuksia liittyen julkaisun välittämään viestiin.

Kuva 11. Valokuvan viesti suhteessa aiheeseen aineiston julkaisussa 13.1.2022/34 (Instagramin @feminist-tili).

Kuvassa näkyy pariskunta, joista toinen imettää vauvaa. Pelkkää kuvaa katsomalla ei voi tehdä johtopäätöstä siitä, että julkaisu koskee jotenkin sukupuoli- tai seksuaalivähemmistöjä. Kuvatekstiä lukemalla aihe avautuu katsojalle, koska siinä kuvan toinen osapuoli kertoo kumppanistaan, transmiehestä, joka on synnyttänyt ja toimii niin äitinä kuin isänäkin lapsilleen.

Aiheen tunnistaminen kuvan ja/tai videon perusteella ei ollut yksioikoista vaan tunnistamiseen liittyi erilaisia visuaalisia elementtejä, kuten teksti. Visuaalisen analyysin 36 julkaisun kohdalla tarkastelin vielä sitä, mitkä asiat vaikuttavat siihen, että visuaalisen sisällön voi tunnistaa julkaisun viestiksi. Kuvista 9 voi nähdä kuusi eri tunnistamisen kategoriaa, joita pystyin erottamaan julkaisujen visuaalisessa analyysissä.

Kuvio 9. Tunnistamisen kategoriat visuaalisesta sisällöstä.

Kahdeksan julkaisua olivat sellaisia, joissa visuaalisessa sisällössä oli pelkästään teksti, ja teksti toimi aiheen viestin välittäjänä. 11 julkaisusta pystyi päättelemään aiheen visuaalisen sisällön perusteella. Kolme näistä olivat videoita, joista pystyi päättelemään aiheen, kun videon ääni oli päällä. Yhdeksästä julkaisun aiheesta pystyi päättelemään jotain visuaalisen sisällön perusteella, mutta ei tarkkaa aihetta. Kolme julkaisua olivat sellaisia, joista ei voinut päätellä aihetta ilman visuaalisessa sisällössä olevaa tekstiä. Neljä julkaisua olivat sellaisia, joista ei voinut päätellä aihetta ilman visuaalisessa sisällössä olevaa tekstiä ja neljä sellaisia, joista visuaalisesta sisällöstä ei voinut päätellä mitään. Visuaalisen sisällön suhde aiheeseen tarkempi kategorisointi kertoo siitä, että julkaisuissa viestin rakentuminen on kiinni monesta tekijästä ja siitä, millaisia mahdollisuuksia Instagram tarjoaa alustana viestin välittämiseen.

4.3 Digitaalisen aktivismin piirteet

Informaation jakamisen ja digitaalisen aktivismin analyysissä käytin samaa aineistoa kuin intersektionaalisten risteävyyksien analyysissä eli aineiston 100 julkaisua. Tarkastellessani aineiston julkaisuja päädyin kysymään seuraavia kysymyksiä, joiden avulla voi

muodostaa käsityksen siitä, millaisia tarjoumia Instagram mahdollistaa julkaisua tehtäessä sekä miten @feminist-tili käyttää julkaisumahdollisuuksia:

1. Mikä on julkaisun mediamuoto?
2. Onko julkaisun kuva tai video lainattu toiselta käyttäjältä?
3. Onko kuvatekstissä lainaus toiselta käyttäjältä?
4. Löytyykö julkaisun kuvatekstistä hashtageja, ja jos löytyy niin millaisia?
5. Mainitaanko julkaisun kuvatekstissä linkin klikkaaminen?
6. Onko julkaisuun merkitty toisia käyttäjiä?
7. Kehotetaanko menemään toiselle tilille?
8. Onko julkaisussa paikkamerkintä?
9. Millainen audio keloissa on?

Kysymykset olen muotoillut aineistolähtöisesti eli mahdollisesti toisen Instagram-tilin julkaisujen perusteella kysymykset voisivat olla osittain erilaisia. Normanin (1988) määrittelemä tarjouma viittaa ominaisuuksiin, joita tunnistamalla voi hahmottaa ja määrittellä, kuinka jokin teknologia toimii. Instagramissa julkaisua määrittävät tarjoumat vaihtelevat riippuen siitä, millaisia visuaalisia sisältöjä tilillä julkaisee. Aineiston julkaisuista löytyi kuvia, karuselleja, keloja sekä gif. Instagramissa kuvan tai videon julkaisuun liittyy vaihteita, kuten kuvanmuokkausta, jota en käsittele tutkielmassa, koska tarkastelen aineistoa seuraajan näkökulmasta, en julkaisijan. Tällä viitataan siihen, että käyttäjänä en voi täysin tietää, mitä kaikkia ominaisuuksia @feminist-tili käyttää julkaistessaan, joten keskityn niihin, mitä pystyin havainnoimaan @feminist-tilin julkaisuja katsovan henkilön silmin.

Aineistosta nousseita kysymyksiä alkoivat määrittää jo havainnointivaiheessa tavat, miten @feminist-tili hyödyntää Instagramin ominaisuuksia ei niinkään se, millaisia mahdollisuuksia Instagram tarjoaa. Toisaalta näitä ei voi erottaa toisistaan, koska Instagramissa julkaisevat käyttäjät joutuvat noudattamaan sovelluksen mahdollistamia tapoja julkaista, mutta käyttäjät voivat itse valita mitä ja miten ominaisuuksia käyttävät. Tilin @feminist tapoja julkaisuun ei voi täysin selvittää, ellei itse julkaise kyseiseltä tililtä. Aineistolle esitetyistä kysymyksistä huomionarvoisiksi nousivat kysymykset mediamuodoista, muiden käyttäjien merkitsemisestä julkaisuun, muilta käyttäjiltä lainaamisesta sekä hashtagien käytöstä. Näitä huomioita käsittelem seuraavaksi.

4.3.1 Julkaisujen mediamuodot

Jotta Instagramissa voi julkaista, täytyy käyttäjän julkaista jokin visuaalinen sisältö eli kuva tai video. Vaihtoehtoja tähän on kuva, karuselli ja kela (Instagram, 2022). Instagramissa on myös muita julkaisuvaihtoehtoja, kuten tarinat, mutta ne eivät ole osa tutkielman aineistoa. Tutkielman aineiston 100 julkaisusta kuvia oli 25, keloja 32, karuselleja 42 ja yksi gif. Gif kuitenkin lasketaan Instagramissa videoksi, kelaksi, koska Instagram julkaisee kaikki yksittäiset videomuotoiset julkaisut keloina.

Itsessään julkaisujen mediamuotojen valintoja ei voi kutsua aktivismiksi, mutta mediamuotojen valinnalla on merkitystä Instagramissa siinä, kuinka hyvin julkaisu pärjää eli miten se tavoittaa ja sitouttaa muita käyttäjiä. Thomas (2022) toteaa, että 44 miljoonan Instagram-julkaisun analyysi osoitti, että parhaiten ihmisiä Instagramissa tavoittavat ja sitouttavat karusellijulkaisut. Kyseisessä analyysissä ei kuitenkaan tarkasteltu keloja, mutta karusellijulkaisut toimivat paremmin kuin kuvajulkaisut, mikäli on tavoitteena saada muita käyttäjiä Instagram-julkaisun pariin. Karusellijulkaisujen parissa katsojat viettävät enemmän aikaa, koska sisältöjä selataan ja ne voivat olla monipuolisempia viesteiltään. Instagram on kuitenkin viime vuosina korostanut videoiden merkitystä alustallaan, kun vuonna 2020 Instagram julkaisi mahdollisuuden tehdä videoita, jotka muistuttavat Tiktokin käyttämää tapaa julkaista videoita eli pystyvideoita yhdessä audion kanssa. Instagram nimesi nämä keloiksi. 78 miljoonan Instagram-julkaisun analyysin mukaan näkyvyyden ja tykkäyksien kannalta kelat ovat parhain valinta Instagramissa julkaisuun (Freer, 2022).

Aineiston julkaisut osoittavat, että @feminist-tili hyödyntää kaikkia mediamuotoja tilillään. Aineiston 100 julkaisusta 74 olivat karuselleja tai keloja, joten mahdollisesti voi päätellä, että @feminist-tili seuraa sitä, minkälaiset julkaisut menestyvät Instagramissa. Julkaisujen menestyminen ja julkaisumuotojen hyödyntäminen kielii digitaalisesta aktivismista, mutta aktivismi itsessään vaatii kontekstin (Joyce, 2010, s. 2).

4.3.2 Sosiaalinen kuratointi

Muiden käyttäjätilien merkitseminen julkaisuun eli tilimerkintä on yksi vapaavalintaisista ominaisuuksista, joita käyttäjä voi hyödyntää julkaisua julkaistaessa. Käyttäjätilin merkitsemisellä tarkoitan, että tilin ylläpitäjä on merkinnyt muita käyttäjiä esimerkiksi kuvaan ja/tai kuvatekstiin. Merkinnän avulla ja julkaisua tarkastelemalla on mahdollista päätellä, onko @feminist-tili lainannut kuvan ja/tai kuvatekstin toiselta käyttäjältä (ks. kuva 12). Aineistosta nousi esiin mielenkiintoinen huomio käyttäjien merkitsemisestä. Aineiston 100 julkaisusta 86 julkaisussa oli muiden käyttäjien tuottamaa visuaalista sisältöä. Kuvateksteihin puolestaan oli otettu suoria lainauksia samoilta visuaalisen sisällön tuottajilta 61 julkaisussa. Jopa 97 julkaisun kuvatekstiin oli merkitty muita käyttäjätilejä. Aineiston perusteella @feminist-tili toimii enimmässä määrin sosiaalisen median kuratoijana.

Kuva 12. Aineiston julkaisu 13.7.2022/162, jossa kuva ja kuvatekstin osa on lainattu toisilta käyttäjiltä (Instagramin @feminist-tili).

Sosiaalisella kuratoinnilla Seppänen ja Väliaverronen (2012, s. 39) tarkoittavat käyttäjien johdattamista muiden tuottaman sisällön äärelle. Instagramin @feminist-tili käyttää

aineiston perusteella muiden käyttäjien tuottamaa sisältöä paljon, mutta myös merkitsee muiden tuottaman sisällön julkaisuun. Ainoastaan yksi aineiston julkaisu oli sellainen, johon @feminist-tili ei ollut merkinnyt ketään, mutta kuvatekstissä pyysi ilmiantamaan julkaisun alkuperän kommentteissa. Julkaisuissa oli tunnistettavissa myös useammin toistuvia käyttäjätilejä, joita @feminist-tili käyttää lähteinä, esimerkiksi @mattxiv, jonka mainitsin luvussa 4.3.

Vain 19 julkaisun kuvatekstissä @feminist-tili kehottaa lukijoita menemään toiselle tilille, joka on merkitty julkaisuun tai kuvatekstiin. Aktivismi vaatii Sorcen ja Dumitrican (2022, s. 158) mukaan prosessia, jossa kokemuksista ja arvoista tulee yhteisesti jaettuja eri toimijoiden kesken. Instagramin @feminist-tili tekee muiden kokemuksista yhteisesti jaettuja tai ainakin auttaa kokemusten jakamisessa laajemmalle yleisölle sosiaalisen kuratoinnin kautta. Mahoney (2020) pohtii sosiaalisen median mahdollisuuksia feminististen yhteisöjen luomisessa ja näkee sen yhtenä feministisen järjestäytymisen muotona. Sosiaalisella kuratoinnilla @feminist-tili tukee yhteisöjen luomista.

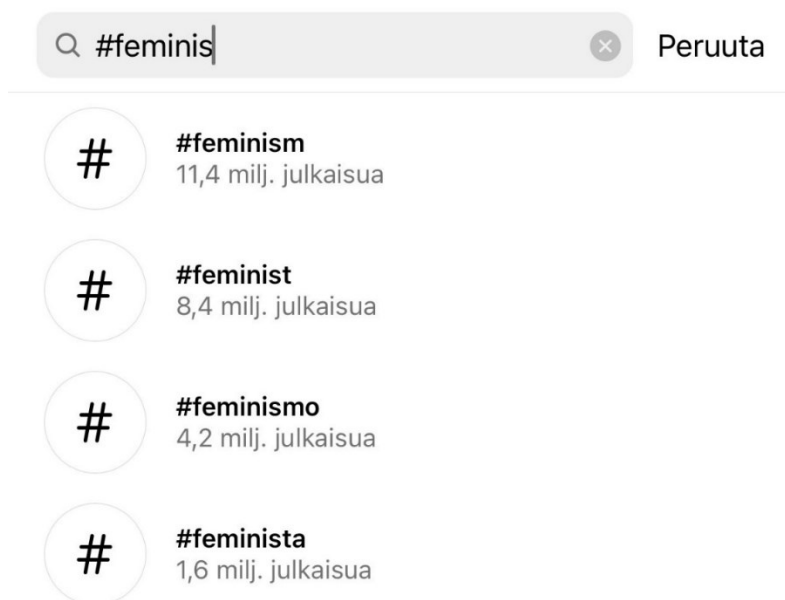
4.3.3 Hashtagien käyttö

Yksi selkeä piirre, joka tunnistetaan sosiaalisessa mediassa digitaaliseksi aktivismiksi on hashtag-aktivismi, kuten #MeToo. Aineiston julkaisuissa esiintyviä hashtageja tarkastelemalla esiin nousi yksi hashtag, jota @feminist-tili käyttää useammassa julkaisussa. Tämä on #FeministForAll. Vapaan suomennoksen ”feministi jokaiselle” voi ajatella kuvastavan @feminist-tilin sanomaa siitä, kuinka feminismi kuuluu kaikille, feministejä ollaan kaikkien puolesta ja kaikkia tukien. Kyseinen hashtag esiintyy aineiston 100 julkaisusta 41 julkaisussa. 20 julkaisussa hashtageja ei käytetty lainkaan. Muuten aineiston julkaisuissa esiintyvät hashtagit liittyivät julkaisujen aiheisiin, kuten #Abortion, #PrideMonth ja niin edelleen.

Hashtagilla #FeministForAll on Instagramissa yli 1 000 julkaisua (7.1.2023), joka Instagramin asteikolla on vähän. Kyseinen hashtag ei kuulu Instagramin aktivismiohjelmaan. Aktivismiohjelmaan Instagram (2022) on liittänyt hashtageja, kuten #BlackLivesMatter ja

#WomensRights. Ohjelmassa olevilla hashtageilla on tiettyjä ominaisuuksia, joiden avulla liikkeitä voi tukea, kuten "support", "spread the word" ja "create a fundraiser". Se, että joku hashtag ei kuulu aktivismiohjelmaan ei tarkoita sitä, etteikö hashtagin käyttöä voisi määritellä hashtag-aktivismiksi. Newberryn ja Reidin (2022) sosiaalisen median aktivismin määritelmän mukaan Instagramin @feminist-tilin toimintaa voi sanoa aktivistiseksi, koska @feminist-tili kertoo feminismistä ja yhteiskunnallisista ongelmista, mutta suoranaisesti hashtag-aktivismia toteuttavaksi tiliksi sitä ei voi aineiston perusteella kutsua, koska hashtagien käyttö on vaihtelevaa ja #FeministForAll ei ole niin sanottu viraali hashtag. Rodelan (2022) määrittelyn mukaan viraali hashtag riippuu siitä, minkä suuruisista yleisöä tarkastelee, mutta yleisten aiheiden, kuten muodin ja urheilun tasolla viraaleiksi hashtageiksi voi kutsua sellaisia, joilla on kymmeniä tuhansia jakoja.

Sen sijaan muut feminismiin viittaavat hashtagit, kuten #Feminism, #Feminist, #Feminismo ja #Feminista kuuluvat Instagramin aktivismiohjelmaan (ks. kuva 13). Hashtageja on käytetty Instagramissa useissa miljoonissa julkaisuissa.

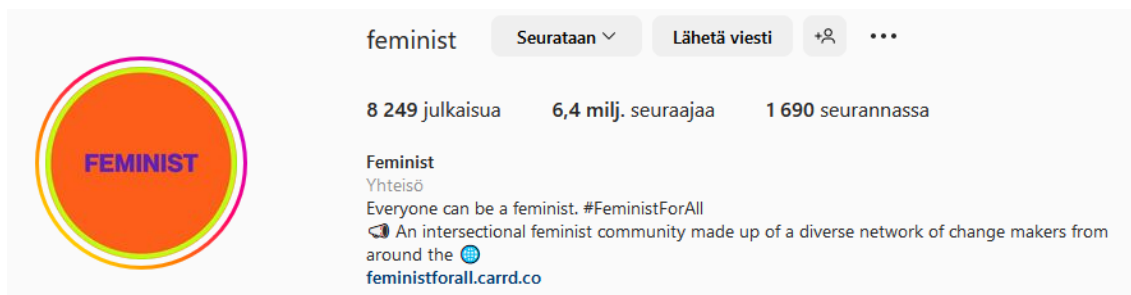

Kuva 13. Feminis-alkuisten hashtagien julkaisumäärät Instagramissa 7.1.2023 (Instagram).

Hashtagit #Feminism, #Feminist ja #Feminismo esiintyvät aineiston julkaisuissa vain yksittäisiä kertoja. Aineiston julkaisujen perusteella ei voi sanoa, että @feminist-tili aktiivisesti ja tavoitteellisesti hyödyntäisi Instagramin mahdollistamaa aktivismiohjelmaa, joihin edellä mainitut feminismiin viittaavat hashtagit kuuluvat. Kenties #FeministForAll on hashtag, jolla @feminist-tili yrittää profiloitua ja kasvattaa sen käyttöä Instagramissa. Luvussa 3.2 nostin esille Me too -liikkeen, jonka hashtagia #MeToo käytettiin ensimmäisen kerran vuonna 2006 ja siitä tuli viraali hashtag vasta vuonna 2017, joten hashtagin nousu viraaliksi saattaa tapahtua yllättäen pidemmänkin ajan kuluttua. Kuitenkin #MeToo liittyy kiinteästi seksuaalisen häirinnän ja väkivallan kokemusten jakamiseen, kun taas #FeministForAll ei ainakaan aineiston perusteella toteuta samanlaista rajausta. #FeministForAll sanojenkin tasolla ”feministi kaikille” on enemmän aatteesta kertova kuin jotain kokemusta jakava, jolloin käyttäjät eivät välttämättä jaa kokemuksiaan hashtagin avulla vaan pikemminkin kertovat omasta aatteestaan.

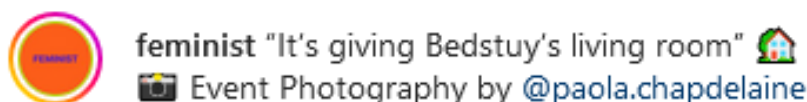
4.3.4 Muita informaation välittämisen tapoja

Sekä sosiaalista kuratointia että hashtag-aktivismia toteutetaan Instagram-julkaisujen tekstikentässä. Julkaisun kuvateksti toimii alustana tekstin lisäksi muille informaation välittämisen tavoille, kuten hashtagille ja käyttäjämerkinnöille. Jos käyttäjä halutaan johdattaa julkaisusta johonkin toiseen sovellukseen tai verkkosivulle, useat käyttäjät kirjoittavat kuvateksteihin esimerkiksi ”linkki bioissa” (*link in bio*). Tämä tarkoittaa sitä, että Instagramin käyttäjät voivat löytää URL-linkin julkaisijan profiilista (ks. kuva 14), jossa on oma paikkansa ulkopuolisille linkeille.

Kuva 14. Kuvakaappaus @feminist-tilin profiilista, jossa näkyy linkki (Instagram 2023).

Aineiston 15 julkaisusta johdatetaan seuraamaan jotain linkkiä. Osassa näistä julkaisuista on käytetty myös tehostekeinona hashtagia #LinkInBio, kuten kuvassa 15, jossa kehoitetaan ilmoittautumaan #DefendBlackWomenMarch -tapahtumaan. Linkin hyödyntäminen kuvan 15 tavoin on digitaalista aktivismia, kun @feminist-tili yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa kutsuu Instagramin käyttäjiä puolustamaan mustia naisia.

Last night we kicked-off night one of our week-long collaboration with @somerwheregoodworld in support of the 2nd Annual #DefendBlackWomenmarch curated by @BlackWomenRadicals

Visit the #linkinbio to rsvp and join our events both URL & IRL for the rest of the weekend.

Kuva 15. Ohjaaminen bion linkkiin aineiston julkaisun 23.7.2022/201 kuvatekstistä (Instagramin @feminist-tili).

Kaikkia mediamuotoja julkaistaessa Instagramissa voi tehdä paikkamerkinnän ja keloja julkaistaessa valita audion. 100 julkaisusta kahteen julkaisuun oli tehty paikkamerkintä. Aineiston julkaisussa 26.6.2022/95 oli paikkamerkintä United States of America (Yhdysvallat) ja julkaisussa 23.7.2022/201 Somewhere Good (jossain hyvässä paikassa). Paikkamerkintä toimii Instagramissa samalla tavalla kuin hashtagit eli tiettyyn paikkaan

merkityt julkaisut voi nähdä paikkamerkinnän omalla sivulla. Lozan (2020) kirjoittaa siitä, kuinka paikkamerkinnän avulla yritys voi löytää uusia asiakkaita eli paikkamerkinnän avulla voidaan kertoa vaikka uudesta kahvilasta tietyllä alueella. Aineiston mukaan @feminist-tili ei käytä paikkamerkintöjä aktivistisessa mielessä. Osassa julkaisuissa @feminist-tilillä kerrotaan mielenosoituksista tai muista kokoontumisista, mutta niihin ei ole tehty paikkamerkintöjä, joiden avulla alueella olevat voisivat mahdollisesti löytää kyseisen tapahtuman. Myöskään kelojen audion perusteella ei voida tehdä päätelmää, että keloja käytettäisiin aktivistisesti. Instagramin käyttäjät voivat käyttää erilaisia audioita keloissaan. 25 audiota olivat @feminist-tilin alkuperäisiä audioita, joita muut käyttäjät olivat käyttäneet yhteensä 35 kertaa. Suurinta osaa alkuperäisistä audioista ei ollut käytetty kertaakaan muiden käyttäjien toimesta. Kaksi audiota oli käyttäjältä @blairimani, toista näistä audioista oli käyttänyt yksi käyttäjä. Viisi audiota olivat musiikkia, joita on käytetty tuhansia kertoja muiden käyttäjien toimesta, mutta nämä audiot itsessään eivät liity @feminist-tilin toimintaan. Audioiden aktivistinen käyttö vaatisi sen, että audiossa itsessään on jonkinlainen viesti ja viestiä välittyisi eteenpäin muiden käyttäjien toimesta käyttäen kyseistä audiota keloissaan. Audion käyttöä voi pohtia myös viraaliuden kannalta eli jos audio päätyy viraaliksi, voi sillä nähdä olevan jonkin asteista vaikutusta muihin soveluksen käyttäjiin.

4.4 Yhteenveto

Tutkielman tavoitteena oli selvittää, minkälaisista aineksista intersektionaalinen feminismi rakentuu Instagram-tilillä @feminist ja kuinka tili hyödyntää Instagramia alustana informaation jakamisessa digitaalisen aktivismin kontekstissa. Aineistonani tutkielmassa oli 100 Instagram-julkaisua @feminist-tililtä. Aineisto oli jaettu määrällisesti ja ajallisesti: 50 julkaisua ajalla 1.1.–31.3.2022 ja 50 julkaisua ajalla 1.6.–31.8.2022. Aineiston tarkastelussa yhdistin aineisto- ja teorialähtöistä lähestymistapaa sekä visuaalisessa analyysissä hyödynsin kulttuurista ja biologista kategorisointia intersektionaalisuuden kontekstissa.

Intersektionaalisten risteävyyksien analyysissa kävi ilmi, että useimmista julkaisuista oli tunnistettavissa yksi, kaksi tai kolme risteävyyttä, mutta neljän tai sitä useamman risteävyyden yhdistelmät olivat vähäisiä. Mitä useampaa risteävyyttä julkaisu sisältää, sitä yksilöllisemmästä syrjinnän kokemuksesta aihe kertoo. Sukupuoli- ja toimintakyky-risteävyys esiintyivät aineistossa eniten. Kahden risteävyyden yhdistelmien tarkastelussa huomasin, että muut risteävyydet paitsi yhteiskuntaluokka esiintyivät useimmiten sukupuoli-risteävyyden kanssa. Aiheiden tasolla kahden risteävyyden yhdistelmissä yleisimpiä olivat POC-naiset, abortti, lasten sukupuoli- ja seksuaalikasvatus sekä LGBTQIA+ sivistys, jotka kertovat siitä, että @feminist-tili jakaa intersektionaalisia aiheita tilillään. Naisen representaatiota löytyi aineiston 100 julkaisusta yhteensä 42 julkaisusta ja naisen representaatio esiintyi eniten sukupuoli-, toimintakyky- ja alkuperä-risteävyyden kanssa. Sukupuolen ja naisen representaation tarkastelussa kävi kuitenkin ilmi, että @feminist-tili korostaa sukupuolen moninaisuutta, eikä tarkastele feminismiä vain naisen näkökulmasta. Kahdeksan aineiston julkaisua olivat sellaisia, että niitä ei voinut sijoittaa mihinkään risteävyyteen, mutta ne eivät myöskään kertoneet merkittäviä havaintoja intersektionaalisuudesta.

Visuaalisen sisällön analyysin aineisto muodostui risteävyyksien analyysin perusteella. Aineistoksi valikoitui yleisimpien aiheiden julkaisut eli POC-naisiin, aborttiin, lasten sukupuoli- ja seksuaalikasvatukseen sekä LGBTQIA+ sivistykseen liittyvät julkaisut, joita oli 36. Visuaalisen sisällön eli kuvan tai videon suhde julkaisun aiheeseen osoitti, että 36 julkaisusta 32 julkaisun aiheella oli suhde visuaaliseen sisältöön ja 28 julkaisun aiheen viesti oli selkeästi tunnistettavissa visuaalisesta sisällöstä. Teksti oli visuaalinen elementti, joka toistui 24 julkaisun kuvassa ja/tai videossa. Aiheiden välillä ei noussut suurta eroa, mutta aiheiden erillinen tarkastelu suhteessa visuaaliseen sisältöön nosti esiin kysymyksen opituista normeista suhteessa intersektionaalisuuteen, kun katsomme valokuvia ja yritämme määritellä, mistä ne kertovat.

Aineiston 100 julkaisun tarkastelussa nousi esiin informaation jakamisen osalta yhdeksän kysymystä, joiden avulla pystyin muodostamaan käsityksen Instagramin tarjoumista

julkaisua tehtäessä sekä miten tili @feminist hyödyntää niitä informaation jakamisessa. Analyysissa korostuivat Instagramin tarjoamien visuaalisten julkaisumuotojen, kuten kuvan, karusellin ja kelan valinnat. Tilin @feminist julkaisuissa kelat ja karusellit olivat yleisimpiä, jotka osaltaan kertovat siitä, että @feminist-tili on tietoinen Instagramin suosituista julkaisumuodoista ja hyödyntää niitä informaation jakamisessa. Suurin osa aineiston julkaisuista oli muiden käyttäjien tuottamaa sisältöä. Tili @feminist enimmäksin harjoittaa Instagram-tilillään sosiaalista kuratointia, jonka voi tulkita yhteisön rakentamisen ja näkyvyyden vaihdannan kautta. Hashtagien käyttöä @feminist-tilillä ei voi kuvailla aineiston perusteella aktiiviseksi hashtag-aktivismiksi. Niin hashtagien kuin paikka-merkintöjenkin osalta @feminist-tili ei hyödynnä Instagramin tarjoamien mahdollistamaa digitaalisen aktivismin potentiaalia.

5 Päätäntö

Tutkielman aihe syntyi aikansa kuvana eli 2020-luvun aktivistisen ja poliittisen liikehdinnän tarkkailusta. Seuraan aktiivisesti sosiaalisessa mediassa intersektionaalisen feminismin julkaisuja ja olen huomannut, että käsitykseni feminismistä ja yhteiskunnan eriarvoistavista rakenteista on laajentunut sosiaalisen median avulla. Kuitenkin suhtaudun ajoittain intersektionaalisen feminismin nimissä tehtyihin julkilausumiin kriittisesti, joten halusin syventyä tutkimaan nykypäivän feminismiä.

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni *Minkälaisista aineksista intersektionaalinen feminismi rakentuu @feminist-tilin julkaisuissa?* vastasin THL (2021) määrittelemien intersektionaalisten risteävyyksien avulla. Sukupuolen, alkuperän, toimintakyvyn, yhteiskuntaluokan, iän ja seksuaalisen suuntautumisen lisäksi tarkastelin naiseuden läsnäoloa aineiston julkaisuissa. Oletus oli, että suosittu @feminist-tili on intersektionaalisen feminismin puolestapuhuja, kuten tilin profiilissa kerrotaan. Luvussa 1.1 mainitsin, että jos joku nimeää itsensä intersektionaalisen feminismin puolestapuhujaksi se ei välttämättä tarkoita, että näin on. Tutkielman analyysi johdatti siihen lopputulemaan, että @feminist-tilin sisältö on intersektionaalista feminismiä, mutta yhdenvertaisuuden toteuttamista ei voida pitää itseisarvona. Risteävyyksien tarkastelussa kävi ilmi, että suurin osa julkaisuista liittyi sukupuoleen tai toimintakykyyn. Kyseiset risteävyydet esiintyivät määrällisesti eniten yhdessä, kun tarkastelin kahden risteävyyden yhdistelmiä. Lisäksi analyysi osoitti sen, että @feminist-tilin julkaisuista oli havaittavissa eniten yhtä, kahta ja kolmea risteävyyttä, mutta neljän, viiden ja kuuden risteävyyden yhdistelmät olivat hyvin vähäisiä aineistossa. Tulos tukee Crenshaw'n (1991) ajatusta intersektionaalisuuden ilmentymisestä eli mitä useampaan risteävyyteen henkilö kuuluu, sitä yksilöllisempiä syrjinnän kokemukset ovat. Viiden ja kuuden risteävyyden julkaisujen aiheet käsittelivät yksilöllisempiä syrjinnän kokemuksia ja myös ne ansaitsevat tulla kuulluksi intersektionaalisen feminismin yhteisössä.

Kahden ja kolmen risteävyyden analyysissä havaitsin julkaisujen aiheita, jotka voivat osaltaan kertoa intersektionaalisen feminismin aineksista. Julkaisuista erottuivat aiheet

POC-naiset, LGBTQIA+ sivistys, lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatus sekä abortti. Lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatuksen intersektionaalisia risteävyyksiä tarkastelemalla huomasi, että kun aineiston julkaisuissa viitattiin ikään jollain tavalla, puhuttiin vain lapsista ja nuorista. Tämä voi kertoa siitä, että Instagramin käyttäjien ikärakenne koostuu nuorista, nuorista aikuisista ja vanhemmista, joilla on lapsia, mutta ikääntyvät eivät käytä yhtä paljon Instagramia, jolloin heitä koskevia aiheita ei myöskään käsitellä Instagramissa tai ne jäävät vähemmälle huomiolle. Lasten ja nuorten kysymyksiin liittyvät julkaisut voivat kertoa myös siitä, että intersektionaalisen feminismin kontekstissa ne saavat enemmän tilaa @feminist-tilillä. Laajemmalla aineistolla ikään liittyvää kysymystä voisi selvittää tarkemmin. Muut aiheet, jotka nousivat kahden ja kolmen risteävyyden yhdistelmistä kertovat siitä, että sukupuoleen liittyvät eriarvoisuuden kokemukset olivat yleisiä aineistossa. Seta (2022) määrittelee sukupuolta moninaisuuden kautta eli sukupuolia eivät ole vain mies ja nainen. Vielä feminismin ensimmäisen aallon aikaan feminismiä tarkasteltiin yleisesti valkoisten, keskiluokkaisten naisten poliittisesti järjestäytyneenä toimintana, ja naiset feminismin kontekstissa nähtiin homogeenisenä joukkona (Hewitt, 2010, s. 2; LeGates, 2001, s. 197–198). Aineiston sukupuoli-risteävyyden määrällinen suhde naisen representaatioon ja ylipäätään naisen representaation määrä koko aineistossa puhui sen puolesta, että feministisessä sukupuolen tarkastelussa, @feminist-tilin julkaisujen aiheet eivät liity pelkästään naissukupuoleen.

Usein kuulee keskustelua siitä, kuinka feminismi viittaa naisiin ja naisten oikeuksiin, eikä se aatteena tarkastele yhdenvertaisesti kaikkia yhteiskunnan jäseniä. Perinteisen feminismitulkituksen mukaan naiset ovat eriarvoisessa asemassa yhteiskunnassa verrattuna miehiin (Mills, 2005, s. 2–3). Feminismin juuret ovat naisten oikeuksien puolustamisessa, koska vielä 1900-luvulla naisen oikeus olla yhteiskunnan toimiva jäsen perustui hänen lähimpään miessuhteeseensa – isään tai aviomieheen. Nykypäivänä naisilla on mahdollisuus hankkia oma pankkitili, ostaa asunto, käydä töissä ja päättää itseään koskevista asioista, kuten poliittisesta suuntauksesta ja äänestämisestä. Risteävyyksien suhteita tutkimalla pystyi huomaamaan, kuinka sukupuoli esiintyi eniten muiden risteävyyksien

kanssa, mutta sukupuolella ei viitattu pelkästään naisiin. Perinteisen feminismikäsityksen mukaan voisi olettaa, että feminismi kertoo naisista ja naisten oikeuksista, mutta intersektionaalisen analyysin ja naisen representaation tulos kertoi toista. Naisen representaatiota oli havaittavissa alle puolessa aineiston julkaisuista. Naisen representaation lisääminen aineiston risteävyyksien tarkasteluun vahvisti ajatusta siitä, että @feminist-tili, joka identifioituu intersektionaalisen feminismin tiliksi, korostaa enemmän syrjinnän käsitettä riippumatta siitä, puhummeko naisista vai ylipäättään sukupuolen moninaisesta kirjosta. Aineistosta kävi myös ilmi, että naisen representaatio ei keskittynyt vastakkainasetteluun miesten ja naisten välillä vaan tarkasteli aiheita, jotka koskettavat muitakin sukupuoliakin kuin naisia. Ulkonäköpaineet, rasismi ja patriarkaatti vaikuttavat jokaisen ihmisen elämään tavalla tai toisella.

Toisessa tutkimuskysymyksessäni *Millainen suhde @feminist-tilin visuaalisella medially on julkaisujen aiheisiin?* visuaalinen analyysi perustui ensimmäisen tutkimuskysymyksen kautta nousseisiin aiheisiin: POC-naiset, abortti, LGBTQIA+ sivistys sekä lasten ja nuorten sukupuoli- ja seksuaalikasvatus. Analyysin kolme väittämää avasivat visuaalisen sisällön eli kuvan tai videon suhdetta julkaisun aiheeseen. Analyysi osoitti, että vaikka visuaalisella sisällöllä on jonkinlainen suhde julkaisun aiheeseen se ei tarkoita sitä, että visuaalinen sisältö on selkeä viesti julkaisun aiheesta. Kuitenkin 28 julkaisussa visuaalinen sisältö oli viesti eli suurin osa 36 julkaisusta sisälsi kuvan tai videon, jossa aiheen viesti oli selkeästi tunnistettavissa pelkän kuvan tai videon perusteella. Tämä kertoo siitä, että visuaalisen sisällön avulla voidaan Instagramissa välittää viesti monimutkaisistakin aiheista ja kuvateksti voi tarvittaessa toimia informaation lisänä.

Julkaisuista huomasi myös tekstin merkityksen itse kuvassa tai videossa. Kahdeksan julkaisua olivat sellaisia, joissa teksti itsessään oli visuaalinen sisältö ja useimmissa kuvissa ja/tai videoissa oli tekstiä, joka auttoi päättelemään julkaisun aiheen. Visuaalisen analyysin aiheiden välillä ei noussut merkittäviä huomioita, mutta aiheiden tarkempi tarkastelu suhteessa visuaaliseen sisältöön alleviivasi sitä, että valokuvista voi olla vaikeaa tunnistaa intersektionaalisia ulottuvuuksia. Tämä kertoo siitä, että intersektionaalisen feminismin

ymmärtäminen on moniulotteisempaa kuin pelkkien risteävyyksien havainnoiminen. Kulttuurinen ja biologinen kategorisointi visuaalisessa analyysissä intersektionaalisuuden kontekstissa vaatii siis monien nyanssien ymmärtämistä, ja jotkut nyanssit jäivät mahdollisesti minulta piiloon. Ensimmäisen ja toisen tutkimuskysymyksen tulokset herättävät kysymyksen siitä, voiko intersektionaalisuuden moninaisuutta käsittää perinpohjaisesti kukaan muu kuin juuri kyseisten intersektionaalisten risteävyyksien yhdistelmään kuuluva henkilö.

Instagramin @feminist-tilin julkaisujen visuaalinen kategorisointi nosti esiin huomion ihmisen normien määrittämisestä medialukutaidosta. Mitkä ovat ne tekijät, jotka määrittävät sukupuolta ja etnisyyttä siten, että kuvan tai videon tulkitsija yhdistää sisällön vähemmistöihin? Visuaalisen analyysin jatkotutkimuksena voisi toimia kyselytutkimus, jonka avulla selvitetään erilaisten ihmisten tulkintatapoja suhteessa intersektionaaliin aiheisiin. Alkuperä-risteävyys @feminist-tilillä kertoo paljolti sitä, miten Yhdysvalloissa käsitetään alkuperään liittyvää syrjintää: mustat ja orjuuden historia sekä maahanmuuttajat. Suomalaisen voi olla hankala ymmärtää syvemmin esimerkiksi mustien asemaa Yhdysvalloissa. Kuten Cazenave (2015, s. 132) toteaa, syrjityillä ihmisillä ei ole samanlaisia mahdollisuuksia määritellä yhteiskunnan normien tasolla itseään, kuten ei-syrjityillä ihmisillä. Tämä viittaa esimerkiksi siihen, että pitkään ihmisten perusoletuksena seksuaalisuudesta on ollut heterous. Jos tapaa uusia ihmisiä, katsoo mainoksia tai seuraa Netflix-sarjan henkilöiden suhteita, joku muu seksuaalinen suuntautuminen saattaa tulla yllätyksenä tai siihen voi liittyä ennakkoluuloja. Vähemmistöihin kohdistuvat ennakkoluulot tai odotukset ovat omiaan aiheuttamaan vähemmistöstressiä. Jaskari ja Keski-Rahkonen (2021) tarkastelevat vähemmistöstressin vaikutuksia ja heidän mukaansa ”stressiä lisäävät sekä syrjinnän kokemukset että niiden aiheuttama pelko, häpeä ja salaaminen”. Teknologista determinismistä liikaa korostamatta, sosiaalinen media ja siellä syntyvät yhteisöt ja aktivismi voivat auttaa esimerkiksi erilaisten sukupuolinormien rakentamisessa.

Kolmanteen tutkimuskysymykseen *Miten @feminist-tili hyödyntää Instagram-julkaisuja informaation jakamisessa?* vastasin teoria- ja aineistolähtöisen tarkastelun avulla, jossa

digitaalinen aktivismi, tarjouma sekä Instagram olivat teoreettinen viitekehys. Havainnoin aineiston 100 julkaisua sen pohjalta, miten Instagram mahdollistaa julkaisujen tekemisen käyttäjilleen alustallaan sekä kuinka @feminist-tili hyödyntää kyseisiä mahdollisuuksia. Aineistosta nousi esille erityisesti suosittujen julkaisumuotojen hyödyntäminen, sosiaalinen kuratointi ja hashtagien käyttö. Aineiston 100 julkaisusta 74 julkaisua olivat karuselleja tai keloja. Kyseiset julkaisumuodot ovat suosittuja Instagramissa ja niihin sitoudutaan keskimääräistä enemmän kuin esimerkiksi kuvaan. Kuten Joyce (2010, s. 2) toteaa, teknologia mahdollistaa aktivismin verkkoympäristössä, mutta teknologian käyttö vaatii kontekstin, jonka avulla voi määritellä, onko kyse digitaalisesta aktivismista. Karusellien ja kelojen käytöstä @feminist-tilillä voi päätellä, että tili seuraa sitä, millainen sisältö toimii käyttäjien sitouttamisessa sekä näkyvyyden saamisessa.

Suuri osa julkaisujen kuvista ja videoista oli lainattu toisilta käyttäjiltä eli @feminist-tili ei ollut itse tuottanut materiaalia vaan ennemmin suositteli muiden käyttäjien sisältöä samalla määritellen ne intersektionaaliseen feminismiin sopivaksi sisällöksi. Sosiaalisella kuratoinnilla tarkoitetaan sosiaalisen median käyttäjien, esimerkiksi omien seuraajien johdattamista muiden tuottaman sisällön pariin (Seppänen & Väliverronen, 2012, s. 39). Sosiaalinen kuratointi tukee sekä yhteisön rakentamista sosiaalisessa mediassa että on eräänlaista näkyvyyden vaihdantaa. Käyttämällä muiden tuottamaa sisältöä ja merkitsemällä sisällöntuottajia omiin julkaisuihinsa, @feminist-tili suosittelee muiden sisältöjä. Kavadan (2010, s. 101) mukaan verkkoympäristöt voivat auttaa kansanliikkeen synnyssä. Tilillä on seuraajia useita miljoonia, joten käyttäjätilit, joiden julkaisut päätyvät @feminist-tilin julkaisemaksi, saavat potentiaalisesti paljon katsojia. Omalla tavallaan @feminist-tili toteuttaa Wildingin (1998, s. 7) ideaa siitä, kuinka feministien tulisi hyödyntää verkkoympäristöä ja sen mahdollistamia verkostoja muun muassa yhdistymällä monitaustaisten naisen kanssa. Tili @feminist yhdistyy sosiaalisessa mediassa kuratoinnin avulla muiden käyttäjien kanssa, jotka toteuttavat samanlaista intersektionaalisen feminismin ideaa kuin @feminist-tilillään määrittelee.

Sosiaalinen kuratointi voi myös mahdollisesti sitouttaa muita feministisen sisällön tuottajia @feminist-tiliin esimerkiksi jatkuvan yhteistyön muodossa. Mahoney (2020) pohtii sosiaalisen median mahdollisuuksia feminististen yhteisöjen luomisessa ja näkee sen yhtenä feministisen järjestäytymisen muotona. Hyötysuhde sosiaalisella kuratoinnilla on molemminpuolinen: julkaistu käyttäjätili saa näkyvyyttä omalle sisällölleen ja @feminist-tili saa usein valmiiksi tuotettua sisältöä tililleen. Kuten analyysin luvussa 4.2 kävi ilmi, @feminist-tilillä on toistuvia kumppaneita, joita tili merkitsee esimerkiksi hashtagilla #FeministPartner. Aineiston julkaisuista ei kuitenkaan käy ilmi, ovatko ne kaupallisia yhteistöitä. Luvussa 3.3 toin esille, kuinka kaupallisia yhteistöitä on hankala erottaa Instagramissa, ellei niitä ole merkitty asianmukaisin tavoin eli kerrottu kuvatekstissä, että kyseessä on kaupallinen yhteistyö (Yle, 2020). Kaupallisuuden ja aktivismin suhdetta on tutkittu, kuten Matich ja muut (2018) pohtivat #FreeTheNipple -liikkeen digitaalista aktivismia suhteessa sen kaupallisiin hyötyihin. Esimerkiksi #FreeTheNipple t-paidat, joita ihmiset voivat ostaa lisäävät aiheen näkyvyyttä omalla tavallaan, mutta luovat myös kaupallista hyötyä t-paitoja myyvälle taholle. Kaupallisuus aktivismin kontekstissa sosiaalisessa mediassa on ajankohtainen tutkimusaihe ja tutkielman aihetta voisikin jatkaa esimerkiksi selvittämällä @feminist-tilin sosiaalisen kuratoinnin suhdetta kaupallisuuteen.

Me too -liikkeen osalta nähtiin hashtag-aktivismin muuttava voima. Sosiaalisella mediassa on siis paikkansa patriarkaalisia rakenteita purkavana työkaluna, jota käyttäjät voivat hyödyntää. Tutkielman aineiston perusteella oli mahdollista havaita, että @feminist-tili käyttää hashtagia, mutta niiden käyttöä ei voi luonnehtia aktivistiseksi tai ainakaan hashtag-aktivismin potentiaalia täyttäväksi. Newberry ja Reid (2022) toteavat, että sosiaalisen mediassa tietoisuuden kasvattamisessa tulee käyttää muun muassa hashtagia, julkaisuja ja kampanjointia, jolloin sosiaalisen median käyttöä voi kutsua aktivismiksi, kunhan tietoisuuden kasvattaminen liittyy oikeudenmukaisuuden kysymyksiin. Voidaan siis ajatella, että digitaalinen aktivismi vaatii oikeanlaisen sisällön ja teknologisen alustan, joka mahdollistaa informaation jakamisen niin, että se tavoittaa muita teknologista alustaa käyttäviä ihmisiä. Jos sisältö ja teknologian tarjoumat kohtaavat, voi tarjoumien hyödyntäminen olla erittäin hedelmällistä aktivismin kannalta. Toki esimerkiksi #MeToo

kohdalla kyse oli myös ajoituksesta ja siitä, kuka pystyi välittämään kantaaottavan viestin suurelle joukolle.

Tutkimustavoitteeni onnistui intersektionaalisten ainesten osalta hyvin, mutta aineiston koon takia ei voi tehdä vahvaa päätelmää siitä, millaisesta intersektionaalisesta feminismistä @feminist-tilin toiminta koostuu. Kahden tai kolmen risteävyyden tarkastelussa nousseiden aiheiden esiintyvyyden määrä oli suhteellisen pieni, joten näidenkään perusteella ei voi tehdä yleistyksiä feminismin aineksista. Aineksien tarkastelussa kävi kuitenkin ilmi se, että pelkkiä intersektionaalisuuden risteävyyksiä tarkastelemalla kuva intersektionaalisesta feminismistä voi jäädä liian yksinkertaiseksi. Lisäksi huomio neljän tai useamman risteävyyden yhdistelmän vähäisestä esiintyvyydestä aineistossa tukee ajatusta yksilöllisistä syrjinnän kokemuksista, jotka eivät näy samalla tasolla kuin syrjinnän kokemukset, joihin useampi ihminen voi samaistua. Informaation jakaminen sosiaalisessa mediassa suhteessa digitaaliseen aktivismiin voisi puolestaan olla oma tutkielman aihe. Tutkimus voisi keskittyä esimerkiksi siihen, kuinka käyttäjiä kehoitetaan tai suostutellaan aktivismiin tai aktivismin välittämään viestiin. Tutkielman keskeiset löydöt digitaalisen aktivismin kontekstissa kuitenkin olivat, että Instagramin @feminist-tilin informaation jakaminen keskittyy sosiaaliseen kuratointiin ja hashtagien käyttö ei täytä Instagramissa tapahtuvan hashtag-aktivismin potentiaalia.

Lähteet

- Arminen, I. & Raudaskoski, S. (2003). Tarjoumat ja tietotekniikan tutkimus. *Sosiologia*, 4, 279–296. https://www.researchgate.net/publication/312384639_Tarjoumat_ja_tietotekniikan_tutkimus
- Association of Internet Researchers (2016). *Ethics graphic*. Noudettu 6.5.2022 osoitteesta https://aoir.org/wp-content/uploads/2017/01/aoir_ethics_graphic_2016.pdf
- Association of internet researchers (n.d.). *Ethics*. Noudettu 6.5.2022 osoitteesta <https://aoir.org/ethics/>
- Blystone, D. (2022). The story of Instagram: the rise of the #1 photo-sharing application. Investopedia. Noudettu osoitteesta <https://www.investopedia.com/articles/investing/102615/story-instagram-rise-1-photo0sharing-app.asp>
- Bowden, P. & Mummery, J. (2014). *Understanding feminism*. Taylor & Francis Group.
- Carlson, N. (2010). At last – the full story of how Facebook was founded. *Business Insider*. Noudettu osoitteesta <https://www.businessinsider.com/how-facebook-was-founded-2010-3?r=US&IR=T>
- Casey, G. (2020). *After #MeToo. Feminism, patriarchy, toxic masculinity and sundry cultural delights*. Imprint Academic.
- Cazenave, N. (2015). *Conceptualizing racism. Breaking the chains of racially accommodative language*. Rowman & Littlefiels Publishers
- Columbia Law School (n.d.). *Faculty: Kimberle W. Crenshaw*. Noudettu osoitteesta <https://www.law.columbia.edu/faculty/kimberle-w-crenshaw>
- Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the intersection of race and sex: a black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory and antiracist politics. *University of Chicago Legal Forum*, 1989(1), 139–167. <https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1052&context=ucf>
- Crenshaw, K. (1991). Mapping the margins: intersectionality, identity politics, and violence against women of color. *Stanford Law Review*, 43(6), 1241–1299. <https://www.bwjp.org/assets/mapping-the-margins-crenshaw.pdf>

- Cutler, K. (2012, 10. huhtikuuta). From 0 To \$1 Billion In Two Years: Instagram's Rose Tinted Ride To Glory. *TechCrunch*. https://techcrunch.com/2012/04/09/instagram-story-facebook-acquisition/?guccounter=1&guce_referer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlmNvbS8&guce_referer_sig=AQAAAJVMsMt5aRy4_na72YiFEX_B5SeWToKGzZlYjUgzM-qfXUpd1Wgz2Szcl9LjG7i9yX9UIPcqyVfsYblq-HDrz0O4gzomlJkY4iG5ya4yqhzxlmDaeneLfO-IXvfe-LeBFfByib2WdjQesbgh9w5DKtGxJ993F_ofjRlf387dYg1nge
- Diani, M. (1992). The concept of social movement. *The Sociological Review*, 40(1), 1–25. <https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.1992.tb02943.x>
- Diaz, A. (2022, 2. marraskuuta). Bye-bye booty: heroin chic is back. *New York Post*. Noudettu 6.1.2023 osoitteesta <https://nypost.com/2022/11/02/heroin-chic-is-back-and-curvy-bodies-big-butts-are-out/>
- Dumitrica, D. & Felt, M. (2019). Mediated grassroots collective action: negotiating barriers of digital activism. *Information, communication & society*, 23(13), 821–1837. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1618891>
- Foster, M. D. (2018). "Use it or lose it": how online activism moderates the protective properties of gender identity for well-being. *Computers in Human Behavior*, 96, 163–173. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.11.044>
- Freer, A. (2022, 26. elokuuta). Reels are format with highest potential for reach on Instagram. *Business of Apps*. Noudettu 3.1.2023 osoitteesta <https://www.businessofapps.com/news/reels-are-format-with-highest-potential-for-reach-on-instagram/>
- Grant, J. A. (2001). "class, definition of". Teoksessa R.J. Barry Jones (toim.). *Routledge Encyclopedia of International Political Economy: Entries A–F*. Taylor & Francis.
- Gurung, L. (2020). Feminist standpoint theory: conceptualization and utility. *Dhauлагiri Journal of Sociology and Anthropology*, 14, 106–115. <https://doi.org/10.3126/dsaj.v14i0.27357>
- Harmon, A. (2021, 1. marraskuuta). BIPOC or POC? Equity or equality? Debating words

- on the left. *The New York Times*. Noudettu 6.1.2023 osoitteesta <https://www.nytimes.com/2021/11/01/us/terminology-language-politics.html>
- Hartsock, N. (1983). The Feminist Standpoint: Developing the Ground for a Specifically History.com. (2022, 30. marraskuuta). *Black History Month*. Noudettu 29.11.2022 osoitteesta <https://www.history.com/topics/black-history/black-history-month>
- Feminist Historical Materialism. Teoksessa S. Harding & M. B. Hintikka (toim.). *Discovering reality: feminist perspectives on epistemology, metaphysics, methodology, and philosophy of science* (s. 283–310). Springer Dordrecht. <https://doi.org/10.1007/0-306-48017-4>
- Hewitt, N. (toim.). (2010). *No permanent waves: recasting histories of U.S. feminism*. Rutgers University Press.
- Hill, S. (2013). *Digital revolutions: activism in the internet age*. New Internationalist Publications Ltd.
- Ilmo, I. (2022, 3. elokuuta). Korkeimman oikeuden aborttipäätös repii Yhdysvaltoja – ja yllättäen myös republikaanipuoluetta. *Helsingin Sanomat*. Noudettu 22.12.2022 osoitteesta <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000008966696.html>
- Instagram (2021). *Ohje- ja tukikeskus: vinkkejä vanhemmille*. Noudettu osoitteesta <https://help.instagram.com/424737657584573>
- Instagram (2022). *Ohje- ja tukikeskus: käyttöehdot ja käytännöt: käyttöehto*. Noudettu 6.5.2022 osoitteesta <https://www.facebook.com/help/instagram/581066165581870>
- Instagram (2022). *Ohje- ja tukikeskus: käyttöehdot ja käytännöt: tietokäytäntö*. Noudettu 6.5.2022 osoitteesta <https://www.facebook.com/help/instagram/581066165581870>
- Instagram (2022). *Testing more ways to support social movements on instagram*. Noudettu osoitteesta <https://about.instagram.com/blog/announcements/discover-social-movements-on-instagram>
- Instagram (n.d.). *About us*. Noudettu osoitteesta <https://about.instagram.com/about-us>
- Instagram (n.d.). *Ohje- ja tukikeskus: Kuvien ja videoiden jakaminen*. Noudettu

- osoitteesta https://help.instagram.com/479832029758079/?helpref=hc_fnav
- Jacobs, J. (2019, 22. marraskuuta). Will Instagram ever 'free the nipple'?. *The New York Times*. Noudettu 2.1.2023 osoitteesta <https://www.ny-times.com/2019/11/22/arts/design/instagram-free-the-nipple.html>
- Jaskari, O. & Keski-Rahkonen, A. (2021). Vähemmistöstressi uhkana seksuaali- ja sukupuoli vähemmistöjen terveydelle. *Lääketeollinen aikakauskirja Duodecim*, 137(17). Noudettu osoitteesta <https://www.duodecimlehti.fi/duo16384>
- Joyce, Mary (2010). *Digital Activism Decoded: The New Mechanics of Change*. International Debate Education Association.
- Kavada, A. (2010). Activism transforms digital: the social movement perspective. Teoksessa M. Joyce (toim.). *Digital Activism Decoded: The New Mechanics of Change* (s. 101–118). International Debate Education Association
- Ledin, P. & Machin, D. (2018). *Doing visual analysis: from theory to practice*. SAGE Publications, Limited.
- LeGates, M. (2001). *In their time. A history of feminism in Western society*. Taylor & Francis Group
- Leopold, J., Lambert, J. R., Ogunyomi, I. O. & Bell, M. P. (2019). The hashtag heard round the world: how #MeToo did what laws did not. *Equality, Diversity and Inclusion*, 40(4), 461–476. <https://doi.org/10.1108/EDI-04-2019-0129>
- Lozan, T. (2020, 1. lokakuuta). Instagram location tag: why it matters and how can businesses benefit from it. *Social Insider Blog*. Noudettu 7.1.2023 osoitteesta <https://www.socialinsider.io/blog/instagram-location-tag/>
- Mahoney, C. (2022). Is this what a feminist looks like? curating the feminist self in the neoliberal visual economy of Instagram. *Feminist media studies*, 22(3), 519–535. <https://doi.org/10.1080/14680777.2020.1810732>
- Matich, M., Ashman, R. & Parsons E. (2018). #freethenipple – digital activism and embodiment in the contemporary feminist movement. *Consumption markets & consumption*, 22(4), 337–362. <https://doi.org/10.1080/10253866.2018.1512240>
- Matikainen, J. (2008). Sosiaalinen media – millaista sosiaalisuutta? *Tiedotustutkimus*, 31(4), 24–42. <https://doi.org/10.23983/mv.63013>

- McLachlan, S. & Mikolajczyk, K. (2022, 20. kesäkuuta). 2023 Instagram Algorithm Solved: How to Get Your Content Seen. *Hootsuite blog*. Noudettu 2.1.2023 osoitteesta <https://blog.hootsuite.com/instagram-algorithm/>
- Me too. (n.d.). *History & inception*. Noudettu 15.12.2022 osoitteesta <https://metoomvmt.org/get-to-know-us/history-inception/>
- Mills, S. (2005). *Feminist stylistic*. Francis & Taylor.
<https://www.ellibslibrary.com/book/0-203-71697-3>
- MTV Uutiset. (2022). Eduskunta hyväksyi aborttilain muuttamisen – äänestys jakoi perussuomalaisia ja keskustaa. Noudettu 11.1.2023 osoitteesta <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/suora-lahetys-kello-14-eduskunta-aanestaa-aborttilaista/8557148#gs.mbhdpy>
- National Association of Independent Schools (2018, 22. kesäkuuta). Kimberle Crenshaw: what is intersectionality?. YouTube. <https://youtu.be/ViDtnfQ9FHc>
- Newberry, C. & Reid, A. (2022). Social media activism in 2023: how to go beyond the hashtag. *Hootsuite blog*. Noudettu 4.1.2023 osoitteesta <https://blog.hootsuite.com/social-media-activism/>
- Norman, D. A. (1988). *The psychology of everyday things*. Basic Books.
- OlenAntirasisti.fi. (n.d.). Antirasistinen sanasto. *Yhdenvertaisuus.fi*. Noudettu 29.11.2022 osoitteesta <https://yhdenvertaisuus.fi/sanasto>
- Olszanowski, M. (2014). Feminist self-imaging and instagram: tactics of circumventing sensorship. *Visual Communication Quarterly*, 21(2), 83–95.
<https://doi.org/10.1080/15551393.2014.928154>
- Osborne, S. (2001). *Feminism*. GB: Pocket Essentials.
- Prebor, G. (2021). When feminism meets social networks. *Library Hi Tech*.
<https://doi.org/10.1108/LHT-02-2021-0074>
- Rampton, M. (2015, 25. lokakuuta). *Four waves of feminism*. Noudettu 7.5.2022 osoitteesta <https://www.pacificu.edu/magazine/four-waves-feminism>
- Rodela, J. (2022, 15. kesäkuuta). 923+ best, most popular, viral hashtags for Instagram this 2023. *Vista Social*. Noudettu 7.1.2023 osoitteesta <https://vistasocial.com/insights/viral-hashtags-for-instagram/>

- Seppä, A. (2012). *Kuvien tulkinta: menetelmäopas kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tulkitsijalle*. Gaudeamus.
- Seppänen, J. (2015). *Visuaalinen kulttuuri: teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle*. Vastapaino.
- Seppänen, J. & Väliaverronen E. (2012). *Mediayhteiskunta*. Vastapaino
- Seta. (2021). *Sateenkaarisanasto*. Noudettu 7.11.2022 osoitteesta <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto/>
- Seta. (n.d.). *Seksuaalinen suuntautuminen*. Noudettu 10.4.2022 osoitteesta <https://seta.fi/sateenkaaritieto/seksuaalinen-suuntautuminen/>
- Seta. (n.d.). *Sukupuolen moninaisuus*. Noudettu 9.4.2022 osoitteesta <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sukupuolen-moninaisuus/>
- Sheldon, P. & Bryant, K. (2016). Instagram: motives for its use and relationship to narcissism and contextual age. *Computers in Human Behavior* 58, 89–97. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.12.059>
- Sorce, G. & Dumitrica, D. (2022). Transnational dimensions in digital activism and protest. *Review of communication*, 22(3), 157–174. <https://doi.org/10.1080/15358593.2022.2107877>
- Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus (n.d.). *Sukupuolen moninaisuuden sanasto*. Noudettu 9.4.2022 osoitteesta <https://sukupuolenosaamiskeskus.fi/sukupuolen-moninaisuus/sukupuolen-moninaisuuden-sanasto/>
- Sulkunen, I. (2017). Yksi kamari – kaksi sukupuolta. Suomen eduskunnan ensimmäiset naiset. Teoksessa P. Markkola & Alexandra Ramsay (toim.). *Eduskunnan kirjaston tutkimuksia ja selvityksiä* (s. 9–22). Eduskunnan kirjasto. Noudettu osoitteesta https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/eduskunta/yksi-kamari-kaksi-sukupuolta/Documents/Yksi_kamari-kaksi_sukupuolta_2017.pdf
- Tarrow, S. (2011). *Power in movement: social movements and contentious politics*. Cambridge university press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511813245>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2021). *Intersektionaalisuus ja sukupuoli*. Noudettu

- osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/intersektio-naalisuus-ja-sukupuoli>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2022). *Tasa-arvosanasto*. Noudettu osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/tasa-arvosanasto>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2022). *Mitä toimintakyky on?*. Noudettu 7.11.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2022). *Yhdenvertaisuus ja syrjintä*. Noudettu 9.4.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-omniaisuus/kotoutuminen-ja-osallisuus/yhdenvertaisuus-ja-syrjinta>
- The lesbian, gay, bisexual & transgender community center. (n.d.). *What is LGBTQIA+?*. Noudettu 7.11.2022 osoitteesta <https://gaycenter.org/about/lgbtq/#+plus>
- Thomas, M. (2022, 8. huhtikuuta). The best types of instagram posts for engagement: carousel, image, or video?. *Later Blog*. Noudettu 3.1.2023 osoitteesta <https://later.com/blog/best-types-of-instagram-posts/>
- Tidy, J. & Smith Galer, S. (2020). TikTok: the story of a social media giant. *BBC News*. Noudettu 4.1.2023 osoitteesta <https://www.bbc.com/news/technology-53640724>
- Vegh, S. (2003). Classifying forms of online activism: the case of cyberprotests against the World Bank. Teoksessa M. McCaughey & M. Ayers (toim.). *Cyberactivism. Online activism in theory and practice*. Routledge
- Verloo, M. (2006). Multiple inequalities, intersectionality and the European Union. *European Journal of Women's Studies*, 13(3), 211–228. <https://doi.org/10.1177/1350506806065753>
- Wetherell, M. & Mohanty, C. (2010). *The sage handbook of identities*. Sage.
- Wilding, F. (1998). Where is the feminism in cyberfeminism. *N.paradoxa*, 2, 6–13. https://monoskop.org/images/8/82/Wilding_Faith_1998_Where_is_the_Feminism_in_Cyberfeminism.pdf
- Witz, A. (1992). *Professions and patriarchy*. Taylor & Francis Group
- World Health Organization. (2002). *Towards a common language for functioning*,

disability and health: ICF, the international classification of functioning, disability and health. Noudettu 7.11.2022 osoitteesta <https://www.who.int/publications/m/item/icf-beginner-s-guide-towards-a-common-language-for-functioning-disability-and-health>

Yhdenvertaisuus.fi. (n.d.). *Vähemmistöt Suomessa*. Noudettu 9.4.2022 osoitteesta <https://yhdenvertaisuus.fi/vahemmistot-suomessa>

Yhdenvertaisuusvaltuutettu. (n.d.). *Syrjintä ja yhdenvertaisuus. Ikäsyrijintä*. Noudettu 9.4.2022 osoitteesta <https://syrjinta.fi/ikasyrijinta>

Yle. (2020, 12. marraskuuta). *Mainos vai ei?* Noudettu osoitteesta <https://yle.fi/a/3-11609882>

Yuval-Davis, N. (2010). Intersectionality and feminist politics. Teoksessa M. T. Berger & K. Guidroz (toim.). *The intersectional approach: transforming the academy through race, class, and gender* (s. 44–60). University of North Carolina Press. <https://ebookcentral-proquest-com.proxy.uwasa.fi/lib/tritonia-ebooks/detail.action?docID=475159>

Zappavigna, M. (2018). *Searchable talk: hashtags and social media metadiscourse*. Bloomsbury Publishing Plc

Weinman Lear, M. (1968, 10. maaliskuuta). The Second Feminist Wave. *The New York Times*. Noudettu osoitteesta <https://www.nytimes.com/1968/03/10/archives/the-second-feminist-wave.html>

Özkula, S. (2021). What is digital activism anyway? Social constructions of the “digital” in contemporary activism. *Journal of digital social research*, 3(3), 60–84. <https://doi.org/10.33621/jdsr.v3i3.44>

@feminist (n.d.). Feminist-tilin profiili. *Instagram*. Noudettu 6.5.2022 osoitteesta <https://www.instagram.com/feminist/>

@mattxiv (n.d.). Matt Bernsteinin profiili. *Instagram*. Noudettu 6.1.2023 osoitteesta <https://www.instagram.com/mattxiv/>